

HOOGHEEMRAADSCHAP
**DE STICHTSE
RIJNLANDEN**

Aanleg gemaal Kromme Rijn

Motivering buitenplanse omgevingsplanactiviteit

HOOGHEEMRAADSCHAP
**DE STICHTSE
RIJNLANDEN**

Colofon

Versie: 3.0
Datum 02-12-2025
Status Definitief
Auteurs Bouwteam Gemaal Kromme Rijn
Projectmanager Jasper Zalm
Ambtelijk OG Imke Dijkman

Revisiehistorie

Datum	Versie	Omschrijving
7-7-2025	1.0	Ter review gemeente Wijk bij Duurstede en vooroverlegpartners
2-10-2025	2.0	Definitieve versie na aanpassingen review gemeente Wijk bij Duurstede en vooroverlegpartners HDSR, VRU en provincie Utrecht
2-12-2025	3.0	Definitieve versie vanwege laatste ontwerpwijzigingen en nieuwe reactie vanuit de provincie Utrecht

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Ligging projectgebied.....	4
1.3	Waarom een BOPA?	5
1.4	Overige procedures	6
1.5	Resultaten haalbaarheidsfase en verkenningsfase.....	7
1.6	Leeswijzer	8
2	Huidige situatie en toekomstige situatie	9
2.1	Bestaande situatie	9
2.2	Huidig gebruik.....	11
2.3	Toekomstige situatie.....	12
2.4	Strijdigheid met omgevingsplan.....	17
3	Toetsing aan beleid	20
3.1	Rijksbeleid.....	20
3.2	Toetsing provinciaal beleid/provinciale verordening.....	22
3.3	Toetsing beleid waterschap	26
3.4	Regionaal beleid	28
3.5	Toetsing beleid gemeente	28
4	Milieu en omgeving.....	32
4.1	Archeologie, cultuurhistorie en erfgoed	32
4.2	Bodem.....	40
4.3	Natuur	42
4.4	Ontploffbare oorlogsresten	46
4.5	Kabels en leidingen	47
4.6	Weging van het waterbelang	48
4.7	Geluid.....	51
4.8	Trilling	55
4.9	Geur.....	56
4.10	Luchtkwaliteit	57
4.11	Verkeersgeneratie, -afwikkeling en parkeren	59
4.12	Klimaatadaptatie	62
4.13	Duurzaamheid	63
4.14	Gezondheid.....	65
4.15	Omgevingsveiligheid.....	66
4.16	Omgevingskwaliteit.....	68
4.17	M.e.r.-beoordeling.....	68
5	Participatie	70
5.1	Participatie omgeving – verkenningsfase	70
5.2	Participatie omgeving - planuitwerkingsfase	71
5.3	Verplichte participatie initiatiefnemer – toetsing aan participatiebeleid Wijk bij Duurstede. 72	
6	Financiële uitvoerbaarheid	73
7	Afweging evenwichtige toedeling van functies aan locaties	74
8	Bijlagen	75

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (het waterschap) heeft als taak te zorgen voor voldoende zoetwater in haar beheergebied en heeft daarnaast ook een taak om zoetwater door te voeren naar delen van West-Nederland. De inlaat van zoetwater naar de Kromme Rijn is een cruciale schakel in het watersysteem. De aanvoer van zoetwater naar het Kromme Rijngebied is kwetsbaar bij extreme omstandigheden. Zo zien we steeds vaker lage rivierstanden op de Nederrijn, waardoor onvoldoende water ingelaten kan worden voor het Kromme Rijngebied. Dit is het afgelopen decennium al meerdere keren voorgekomen, met als meest extreme de zomer van 2018. Inlaten onder vrij verval is onder die omstandigheden niet meer mogelijk. Door het plaatsen van een noodpomp bij de inlaat Kromme Rijn is bij die lage rivierwaterstanden nog enige aanvoer naar de Kromme Rijn gerealiseerd. Deze extreme situaties zullen naar verwachting vaker voorkomen als gevolg van de klimaatverandering. Het plaatsen van noodpompen is arbeidsintensief, risicovol en minder duurzaam. Bovendien is in eerdere droge zomers gebleken dat de bedrijfszekerheid niet gegarandeerd is. In de toekomst zal de inzet vaker en langer nodig zijn. Het waterschap acht deze situatie niet langer houdbaar en wil een duurzame, klimaatbestendige oplossing realiseren om bij extreme droogte voldoende water aan te kunnen voeren naar het Kromme Rijngebied, de stad Utrecht en de Vecht. In de nieuwe situatie wil het waterschap de noodpompen vervangen door een nieuw opvoergemaal bij de inlaatsluis van de Kromme Rijn in combinatie met een opblaasbare stuw (balgstuw). Op deze manier creëren we een klimaatbestendige zoetwatervoorziening.

De naam van het project is 'Gemaal Kromme Rijn'. Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden heeft ervoor gekozen om het hele project met een gezamenlijk bouwteam te coördineren. Dit betekent dat het waterschap samen met de aannemer Dura Vermeer het ontwerp maakt.

De maatregel is onderdeel van het Deltaprogramma Zoetwater 2022-2027. In het kader van het Deltaprogramma werken Rijkswaterstaat en de waterschappen aan de verbetering van aanvoerroutes van zoetwater. Het Deltaprogramma 2022-2027 is vastgesteld door middel van een regeringsbesluit.

1.2 Ligging projectgebied

Het projectgebied is gelegen in de gemeente Wijk bij Duurstede aan de oostkant van de Stadshaven en gedeeltelijk in het inundatiekanaal. Het projectgebied is gedefinieerd als de begrenzing van het te realiseren bouwwerk met aanvullend de omliggende ontgravingen en benodigd voor de realisatie van het werk. Figuur 1 geeft de ligging en de permanente begrenzing van het te realiseren bouwwerk aan.

Figuur 1a: Ligging projectgebied en permanente maatregelen

1.3 Waarom een BOPA?

De reden dat een BOPA wordt opgesteld, komt voort uit het feit dat op de locatie van het te realiseren gemaal en balgstuw uitsluitend bouwwerken geen gebouwen zijnde gebouwd mogen worden. Het gemaal en balgstuw zijn een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte en gelden daarom als gebouwen. Daarom past het niet binnen de geldende bouwregels van het omgevingsplan. Er kan daarom alleen 'buitenplans' afgeweken worden.

Er kan op twee manieren buitenplans worden afgeweken: via een BOPA of via een wijziging van het omgevingsplan. Voor dit project is ervoor gekozen te werken met een BOPA. De belangrijkste redenen hiervoor zijn: dat het ontwerp zo ver is uitgewerkt dat alle relevante omgevingsaspecten beoordeeld kunnen worden; dat de begrenzing van het projectgebied duidelijk is; en dat het gaat om een éénmalig project. De Omgevingswet gaat uit van snelle en eenvoudige procedures voor alle vergunningen die verleend moeten worden. Dit betekent dat in principe voor alle plannen de korte (reguliere) procedure uitgangspunt is en daarmee hoofdregel van de Omgevingswet. Omdat bij deze BOPA er veel verschillende belangen zijn, gaat de voorkeur van de gemeente uit naar de uitgebreide procedure. HDSR stemt in met het toepassen van de uitgebreide procedure.

De gemeenteraad van Wijk bij Duurstede heeft een [lijst](#) opgesteld voor projecten waarvoor bij een BOPA bindend advies van de gemeenteraad nodig is. In de lijst staat dat voor het uitvoeren van een plan binnen een beschermd stadsgezicht het bindend adviesrecht altijd van toepassing is. De locatie van het nieuwe gemaal valt binnen het Rijksbeschermd stadsgezicht van Wijk bij Duurstede. Dit betekent dat bindend advies van de raad nodig is voordat de vergunning kan worden verleend.

1.4 Overige procedures

Naast de BOPA-procedure zijn er voor de realisatie van het gemaal en de balgstuw nog andere vergunningen nodig. Het gaat om de volgende vergunningen:

- Omgevingsvergunning omgevingsplanactiviteit bouwwerken en uitvoeren van werkzaamheden bij de gemeente Wijk bij Duurstede, voor het bouwen van het gemaal, de balgstuw en de daar bijhorende bouwwerken en het uitvoeren van werkzaamheden binnen de dubbelbestemmingen van het omgevingsplan. Omdat er op dit moment nog constructieve optimalisaties plaats vinden wordt deze op een later moment ingediend;
- Omgevingsvergunning beperkingengebied activiteit bij Rijkswaterstaat, voor het bouwen van het gemaal, de balgstuw, in- en uitstroompunten en het aanleggen van kabels binnen het beperkingengebied van Rijkswaterstaat;
- Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit bij de provincie Utrecht, voor het verwijderen van een burcht van de bever op de locatie van het nieuwe gemaal;
- Omgevingsvergunning eigen dienst voor het aanleggen van de kabels van de trafo naar het gemaal en de balgstuw binnen de beschermingszone van een primaire kering. Het kabeltracé is nog niet bekend. Zodra het kabeltracé bekend is, zal de aanvraag worden ingediend.

Tegelijkertijd wordt nog een losse omgevingsvergunning bij de gemeente Wijk bij Duurstede aangevraagd:

- Omgevingsvergunning voor het aanleggen van de kabels van de trafo naar het gemaal en de balgstuw. Het kabeltracé is nog niet bekend. Zodra het kabeltracé bekend is, zal de aanvraag worden ingediend. Deze vergunningsaanvraag wordt via het MOOR-systeem (WOW portaal) ingediend bij de gemeente.

De reden om deze aanvragen los te koppelen is dat dit vergunningen zijn met een kortere doorlooptijd dan de BOPA. Ook is er in ruimtelijke zin ook geen samenhang met de bouw van het gemaal en de balgstuw buitendijks, omdat de trafo binnendijks wordt gebouwd. Het plaatsen van de trafo en het leggen van het kabeltracé is de energieaansluiting voor het project. Dit moet ruim voor de start van de bouw van het gemaal en de balgstuw klaar zijn. Tijdens de bouw willen we, om zo weinig mogelijk overlast en hinder en stikstofuitstoot te veroorzaken, de stroomvoorziening gaan gebruiken om het werk grotendeels elektrisch uit te voeren. Daarom is er gekozen om de omgevingsvergunningen voor de trafo en het kabeltracé apart in te dienen.

Om het gemaal en de balgstuw aan te sturen, is ook een bedieningsruimte nodig. In de bedieningsruimte staan elektrotechnische installaties waaronder schakelkasten en frequentieregelaars. De bedieningsruimte wordt geplaatst in de bestaande monumentale schotbalkenloods van HDSR aan het Walplantsoen. De bedieningsruimte is een doos die binnenin de schotbalkenloods wordt geplaatst. De detaillering, profilering en vormgeving van de schotbalkenloods blijft hetzelfde. Er zijn geen constructieve veranderingen. Hierdoor kan naar verwachting een omgevingsvergunning voor een Rijksmonumentenactiviteit worden verleend. Dit zullen wij nog toetsen met de gemeente.

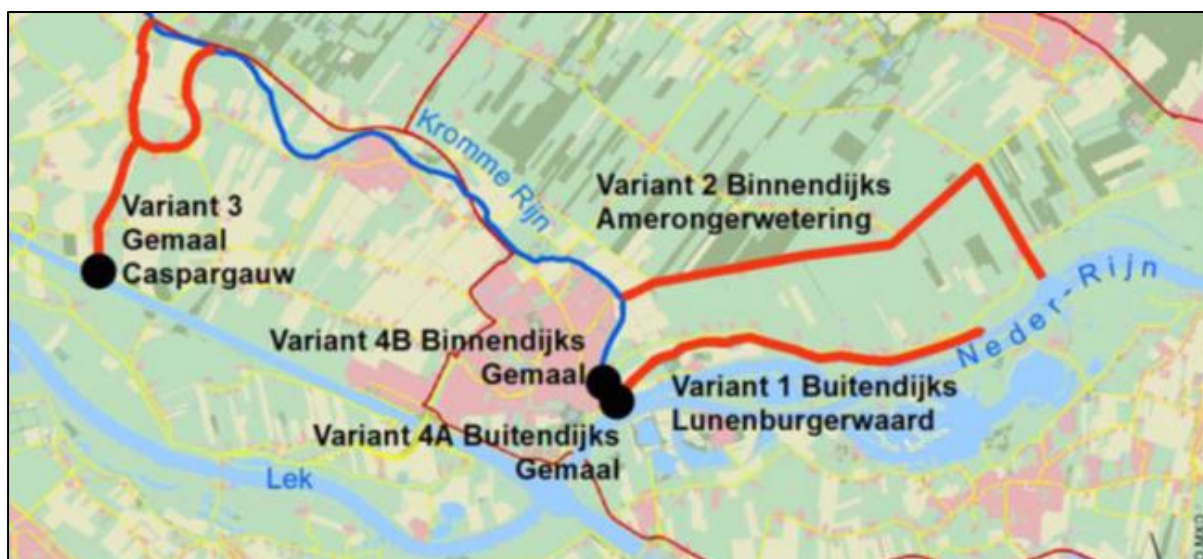
Naast de definitieve vergunningen zijn ook tijdelijke uitvoeringsvergunningen nodig. De tijdelijke vergunningen worden door de aannemer aangevraagd. Hij beschikt over de relevante informatie die bij deze aanvragen moet worden aangeleverd. Denk hierbij aan vergunningen, meldingen en toestemmingen met betrekking het tijdelijk bemalen/lozen, grondstromen en stremmingen van (vaar)wegen. De feitelijke lijst met uitvoeringsvergunningen zal afhangen van de gekozen uitvoeringswijze door de aannemer en worden later aangevraagd.

1.5 Resultaten haalbaarheidsfase en verkenningfase

Voorafgaand aan de planuitwerking voor gemaal Kromme Rijn is een haalbaarheidsstudie en een verkenningfase doorlopen. In deze paragraaf worden de resultaten uit die onderzoeken toegelicht.

Haalbaarheidsstudie

In 2012 is in opdracht van het waterschap een haalbaarheidsstudie uitgevoerd om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om in tijden van extreme droogte voldoende water aan te kunnen voeren naar het Kromme Rijngebied, de stad Utrecht en de Vecht. Hierbij zijn vier mogelijke locaties onderzocht, zie Figuur 2. De aanleg van een gemaal in de omgeving van het inundatiekanaal kwam hier als meest geschikte oplossing uit. Deze afweging is in 2024 nogmaals bevestigd.

Figuur 2: Onderzochte varianten in de haalbaarheidsstudie

Resultaten verkenningfase

In de verkenningfase van het project is onderzocht welke alternatieven en locaties er zijn voor de realisatie van een gemaal in de omgeving van het inundatiekanaal. In de [Nota Voorkeursalternatief](#) staat het resultaat van de verkenningfase. Om te komen tot een Voorkeursalternatief zijn drie kansrijke alternatieven samengesteld:

1. Gemaal met balgstuw ingepast in de oever
2. Gemaal met klepstuw in het inundatiekanaal
3. Gemaal met persleidingen zonder afsluitmiddel in het inundatiekanaal

Door middel van een Multicriteria Analyse (MCA) is elk alternatief op een aantal kwalitatieve en kwantitatieve criteria beoordeeld. De alternatieven zijn beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie, die is gedefinieerd als de situatie waarbij geen structurele maatregelen worden genomen om het water in de Kromme Rijn op peil te houden. De volledige beoordeling van alle aspecten is terug te lezen in de [Nota Voorkeursalternatief](#).

De oplossing gemaal in oever met balgstuw (Alternatief 1) scoorde op vrijwel alle kwalitatieve beoordelingsaspecten positiever of gelijk ten opzichte van de andere oplossingen. Het is daarnaast de meest duurzame oplossing. Dit laatste is aangetoond met de zogenaamde Milieu Kosten Indicator (MKI). Hiermee zijn de milieueffecten van de alternatieven inzichtelijk gemaakt en vergeleken.

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk twee wordt ingegaan op de huidige en toekomstige situatie. In het derde hoofdstuk wordt het voornemen getoetst aan beleid en regels van het Rijk, de provincie, het waterschap en de gemeente. Vervolgens komen in hoofdstuk 4 de betreffende omgevingsaspecten aan bod. In hoofdstuk 5 wordt het participatieproces beschreven en in hoofdstuk 6 staat de uitvoerbaarheid centraal. Deze motivering eindigt met een concluderend hoofdstuk.

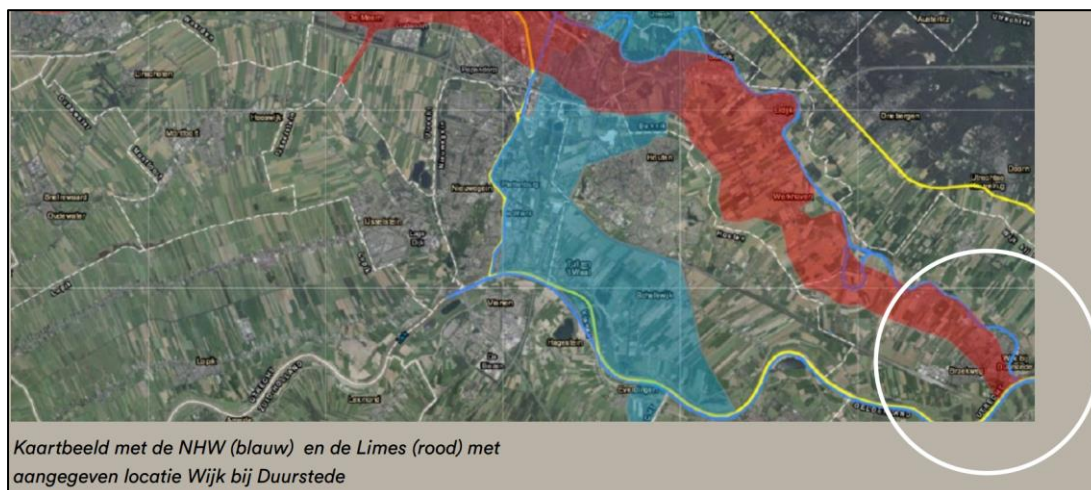
2 Huidige situatie en toekomstige situatie

2.1 Bestaande situatie

Ontstaansgeschiedenis

Het projectgebied bevindt zich op een locatie met een bewogen geschiedenis. Deze is uitgebreid beschreven en geïllustreerd in het [ruimtelijk kader](#). In deze paragraaf wordt volstaan met een samenvatting.

De Kromme Rijn vormde vanaf 47 n. Chr. tot in de 5e eeuw de noordgrens van het omvangrijke Romeinse Rijk, de Limes (UNESCO Werelderfgoed, zie Figuur 3). Na het vertrek van de Romeinen rond 400 werd de Kromme Rijn in de eeuwen daarna een belangrijke vaarverbinding tussen Utrecht en Dorestad (het huidige Wijk bij Duurstede). Wijk bij Duurstede was in de vroege 7e eeuw de grootste handelsplaats van West-Europa. Door de afdamming in de Rijn in 1122 kon een groot deel van het Rijnwater via de Lek worden afgevoerd. De dam was ca. 465 meter lang en liep van de huidige Waterpoort tot iets voorbij het huidige kasteelpark. De Kromme Rijn verloor haar betekenis voor de scheepvaart.

Figuur 3: Kaartbeeld van de Hollandse Waterlinie (blauw) en de Limes (rood) met Wijk bij Duurstede wit omcirkeld.

Voor de Hollandse Waterlinie (NHW) speelde de Kromme Rijn een belangrijke rol. Deze waterlinie vormde vanaf 1815 de hoofdverdediging van het koninkrijk der Nederlanden tot aan 1940. Al snel na de aanleg bleek dat het nodig was om grote hoeveelheden water vanaf de rivieren sneller richting de inundatiegebieden te krijgen. De oplossing werd gezocht in het meer stroomopwaarts inlaten van water bij onder andere Wijk bij Duurstede. Vanuit de Neder-Rijn werd rivierwater via een nieuw toevoerkanaal (het inundatiekanaal) vervoerd naar de militaire inlaatsluis. Het kanaal is 350 meter lang en 30 meter breed. Dit kanaal is kort na 1870 gegraven. Ten oosten van Wijk bij Duurstede werd in de periode 1866-1871 gewerkt aan de militaire inlaatsluis met bijbehorende kwelkom/ontvangkom. Het gehele ensemble maakt tegenwoordig deel uit van het Unesco Werelderfgoed. De inlaatsluis vervult tegenwoordig een belangrijke rol in de watertoevoer naar het achterliggende gebied, waaronder de stad Utrecht en de Vecht, en maakt onderdeel uit van de primaire waterkering.

Het inundatiekanaal en de Stadshaven hebben sinds de aanleg van het kanaal diverse vormen van bedrijvigheid gekend, waaronder zand- en grindoverslag, losplaats en productie van zinkstukken. In de loop van de 20^e eeuw kwamen daar geleidelijk ook woonboten te liggen. Rond 2000 heeft een herinrichting van het haven terrein plaatsgevonden en kwam er meer nadruk op de recreatieve functie met de aanleg van steigers, parkeerplaatsen en een padenstructuur.

Figuur 4: Links het inundatiekanaal in ca. 1925. Rechts het inundatiekanaal rond 1980.

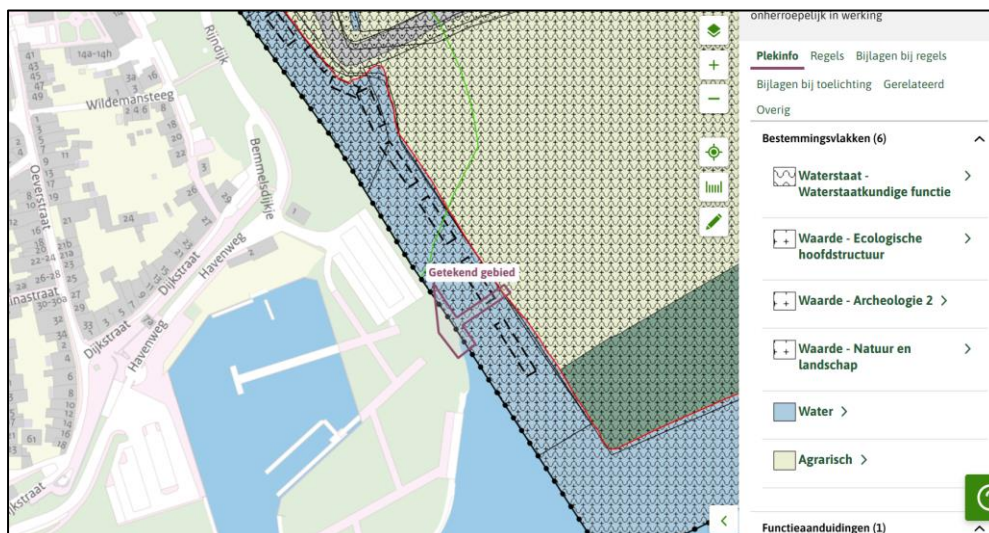
Planologische situatie

In het projectgebied zijn twee omgevingsplannen (voorheen bestemmingsplannen) relevant;

- Het bestemmingsplan Stadshaven (vastgesteld 15-10-2024), geheel onherroepelijk in werking;
- Het bestemmingsplan Buitengebied 2015 (vastgesteld 09-03-2016), geheel onherroepelijk in werking;

Figuur 5: Uitsnede planologische situatie bestemmingsplan Stadshaven met indicatieve locatie

Figuur 6: Uitsnede planologische situatie bestemmingsplan Buitengebied 2015 met indicatieve locatie

Binnen het projectgebied is sprake van diverse (dubbel)bestemmingen. Aan de zijde van de Stadshaven gaat het om 7 bestemmingsvlakken: waterstaat – waterstaatkundige functie, waarde cultuurhistorie Nieuwe Hollandse waterlinie, waarde beschermd stadsgezicht, water, verkeer – verblijfsgebied, groen en archeologie. Naast de bestemmingsvlakken zijn de functieaanduiding evenemententerrein en de gebiedsaanduiding molenbiotoop van belang.

Aan de zijde van inundatiekanaal en Lunenburgerwaard gaat het aanvullend om de bestemmingsvlakken waarde ecologische hoofdstructuur en natuur en landschap. Naast de bestemmingsvlakken is de functieaanduiding woonschepenligplaats en de gebiedsaanduiding wetgeving Natura 2000 van belang.

2.2 Huidig gebruik

Het projectgebied omvat een deel van het gebied Stadshaven in Wijk bij Duurstede. In dat gebied bevinden zich diverse voorzieningen, waaronder een passantenhaven, een ambachtelijke scheepswerf, enkele recreatieve nachtverblijven en een parkeerterrein. Het projectgebied grenst aan de noordzijde aan het parkeerterrein dat ruimte biedt aan 75 parkeerplaatsen.

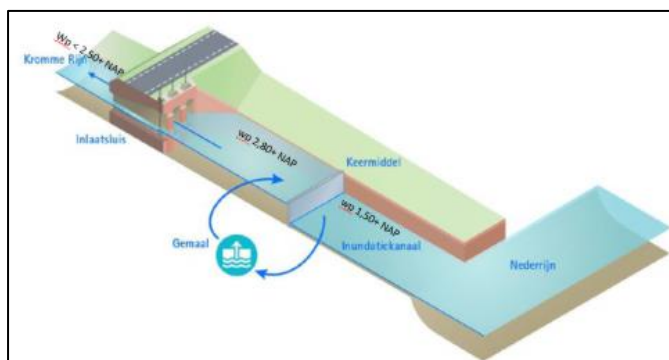
Het parkeerterrein, alsmede de groene ruimten tussen het parkeerterrein en de Neder-Rijn is aangewezen als evenemententerrein. Aan de oostzijde van het projectgebied ligt het Inundatiekanaal. Dit 350 meter lange kanaal van de Neder-Rijn tot aan de inlaatsluis ten oosten van Wijk bij Duurstede, is rond 1870 gegraven om het gebied ten zuiden en zuidoosten van Utrecht onder water te kunnen zetten. Het inundatiekanaal is daarmee onderdeel van de Hollandse Waterlinie, die in 2021 is aangewezen als UNESCO werelderfgoed. Langs de oostelijke oever van het inundatiekanaal liggen diverse woonboten. Het bouwwerk sluit hier aan op de oever van de Lunenburgerwaard. De Lunenburgerwaard is onderdeel van Natura 2000-gebied Rijntakken.

Figuur 7: Luchtfoto van projectgebied en bredere omgeving. De pijl geeft de locatie aan van het gemaal en balgstuw

2.3 Toekomstige situatie

Het waterschap wil een duurzame, klimaatbestendige oplossing realiseren om bij extreme droogte voldoende water aan te kunnen voeren naar het Kromme Rijngebied, de stad Utrecht en de Vecht. In de nieuwe situatie wil het waterschap de noodpompen vervangen door een nieuw opvoergemaal naast het inundatiekanaal in combinatie met een opblaasbare stuw(balgstuw). Wanneer het peil van de Nederrijn uitzakt tot minder dan NAP + 2,50 m, lukt het niet meer om onder vrij verval water in te laten op de Kromme Rijn. Het water moet worden opgepompt met een gemaal en er is een afsluitmiddel nodig om ervoor te zorgen dat het water niet terugstroomt naar de Nederrijn. Met de huidige klimaatscenario's zal dit naar verwachting gemiddeld 2 maanden per 2 jaar noodzakelijk zijn. Figuur 8 geeft schematisch de werking aan. In Figuur 9 is een visualisatie te zien van de toekomstige situatie.

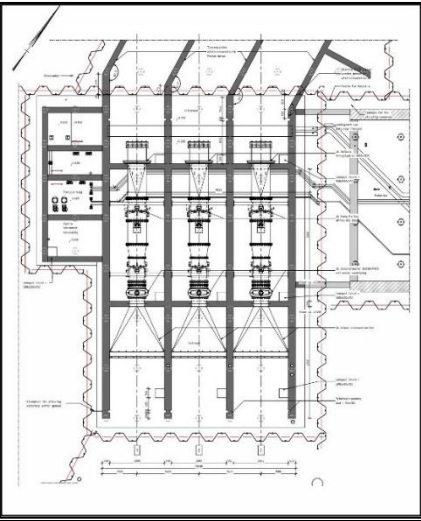
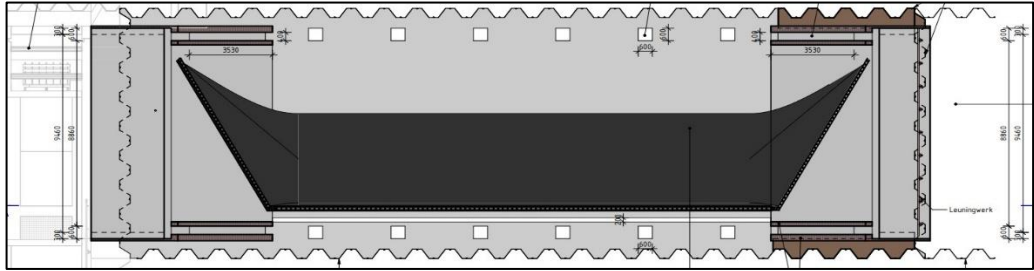

Figuur 8: Schematische weergave toekomstige situatie

Figuur 9: Visualisatie toekomstige situatie met boven de situatie bij zeer lage rivierwaterstand en de balgstuw en gemaal in werking en onder de situatie met normaal waterpeil, waarbij de balgstuw op de bodem ligt.

Het nieuw te bouwen bouwwerk bestaat uit de volgende onderdelen:

	Beschrijving
Gemaal met instroom en krooshek	 <p>Het gemaal bestaat uit een betonnen casco zonder opbouw en heeft drie naast elkaar gelegen identieke maalgangen, elk met een breedte van 3,0 m. Elke maalgang bevat een instroomgedeelte met verlengde instroomwanden, een pompruimte en een uitstroomgedeelte met verlengde uitstroomwanden. De totale afmetingen van het gemaal zijn ca. 10,6 m breed en ca. 17,9 m lang. In het plaatje links hiervan is een horizontale doorsnede opgenomen. Het betonnen casco wordt gefundeerd op palen. Het vloerniveau ligt op NAP - 0,50 m. De bovenkant van het gemaal(het dek) ligt op NAP + 4.00 m. Hiermee blijft het dek ruim beneden het maaiveld van de Stadshaven.</p>
Balgstuw en landhoofden	<p>Het opblaasbare keermiddel (balgstuw) overspant het gehele inundatiekanaal. De balgstuw wordt gevuld met water. De balgstuw ligt bij een normale rivierwaterstand opgevouwen in de bodem van het inundatiekanaal. Zo blijft in de normale situatie de zichtlijn vanaf de inundatiesluis over het kanaal richting de rivier zoveel mogelijk vrij van objecten. Dit sluit aan bij de belangrijke waarde van het UNESCO Werelderfgoed. Wanneer de rivierwaterstand te laag is om nog water onder vrij verval in te kunnen laten bij de inlaatsluis wordt de balgstuw opgepompt. Door het gemaal aan te zetten kan het waterpeil achter de balgstuw omhoogkomen en kan via de inlaatsluis water naar de Kromme Rijn worden ingelaten. Als de droge periode weer voorbij is gaat het gemaal uit en verdwijnt de balgstuw weer in de bodem.</p>
Uitstroom	<p>De uitstroom van het gemaal is vanuit landschappelijke inpassing verborgen onder het maaiveld van de oever. De uitstroom zelf vindt plaats onder de waterlijn van het Inundatiekanaal. Boven op de betonnen uitstroomconstructie wordt grond aangebracht. Dit sluit aan op de huidige oever, zodat zoveel mogelijk het groene karakter behouden blijft. De uitstroom is zichtbaar door een betonnen deksloof aan de waterrand.</p>

Damwand	Aan de rivierzijde van het gemaal is voorzien in een damwandconstructie als oeverwerk. Deze loopt af vanaf het gemaal en sluit aan op de huidige grote steiger.
Aanvaar- beveiliging	<p>Om de instroom van het gemaal en het landhoofd van de balg te beschermen tegen aanvaren worden stalen buispalen geplaatst, zodat deze ook bij hoge waterstanden nog bescherming bieden en tevens als markering dienen. De beschermipalen zijn stalen buispalen met afmetingen rond 609 met een wanddikte van 20 mm. De bovenkant van alle palen bevindt zich op NAP +6,00 m. Tussen de buispalen wordt een ballenlijn geplaatst om de kans op aanvaring met de balg te verkleinen wanneer de balg gesloten (volgepompt) is.</p> <p>Aan het begin van het Inundatiekanaal is een A1 bord geplaatst waarmee wordt aangegeven dat in uit- of doorvaren verboden is. De enige schepen die de constructie veilig moeten kunnen passeren zijn de woonschepen en sleepboten.</p>
Bodem- bescherming	Voor de instroom en achter de uitstroom wordt bodembescherming toegepast om erosie van de bodem te voorkomen. Dit is in de eindsituatie niet zichtbaar.
Paden voor toegang	<p>Bij de werking van het gemaal dient het gemaal bereikbaar te zijn voor beheer. Dit is onder andere nodig voor het ophalen van grofvuil bij de grofvuilroosters aan de instroomzijde. Voor het opstellen van een kraan naast het gemaal worden tijdelijk rijplaten aangebracht en schotten om te stempelen.</p> <p>Ook komt er een nieuw toegangspad naar het gemaal toe. Dit wordt bereikt door vanaf de parkeerplaats (ca. NAP +6,00 m) een pad aan te leggen naar het dek van het gemaal (ca. NAP +4,15 m). Dit pad heeft een breedte van 3,5 m en is opgebouwd uit grasbetontegels met daaronder een fundatie van straatzand en menggranulaat.</p> <p>Op verzoek van de gemeente wordt ook een pad aangebracht van de parkeerplaats naar de bestaande steiger, passend bij het beeldkwaliteitsplan van de Stadshaven, door de bestaande structuur van de paden te verlengen. Het nieuwe pad bestaat uit betonplaten</p>

	<p>op een fundering bestaande uit straatzand en menggranulaat.</p>
Hekwerk en leuning	<p>Het terrein nabij het gemaal aan de westzijde wordt afgesloten met een hekwerk van 1,20 meter hoog. Het hekwerk en de leuning dienen als valbeveiliging en het voorkomen van vrije toegang. Aan de noordzijde van het gemaal wordt een hekwerk geplaatst met schuifdeur voor de toegankelijkheid van het gemaal voor onderhoud. Dit hekwerk wordt aansluitend op het naastgelegen maaiveld aangebracht.</p>
Overige objecten	<p>Ten behoeve van droogzetten van (delen van) het gemaal voor beheer- en onderhoudswerkzaamheden zijn enkelvoudige schotbalkspinningen opgenomen in elke maalgang, zowel bij instroom- als uitstroomzijde.</p> <p>Ter afscherming van de instroomzone voor zowel drijfvuil als recreatief vaarverkeer en zwimmers wordt een drijfbalkconstructie opgenomen, met geleidepalen tussen laagwater (NAP +1,50m) tot bovenzijde dek gemaal (NAP +4,00m), zodat de lijn kan meebewegen met het waterpeil.</p> <p>Aan de instroomzijde van het gemaal wordt een uitklimvoorziening aangebracht zodat te water geraakte mensen er weer uit kunnen klimmen.</p>

In figuur 10 zijn de verschillende elementen en de overwegingen om deze goed in te passen samengevat. In hoofdstuk 4 wordt nader ingegaan op de landschappelijke en cultuurhistorische inpassing

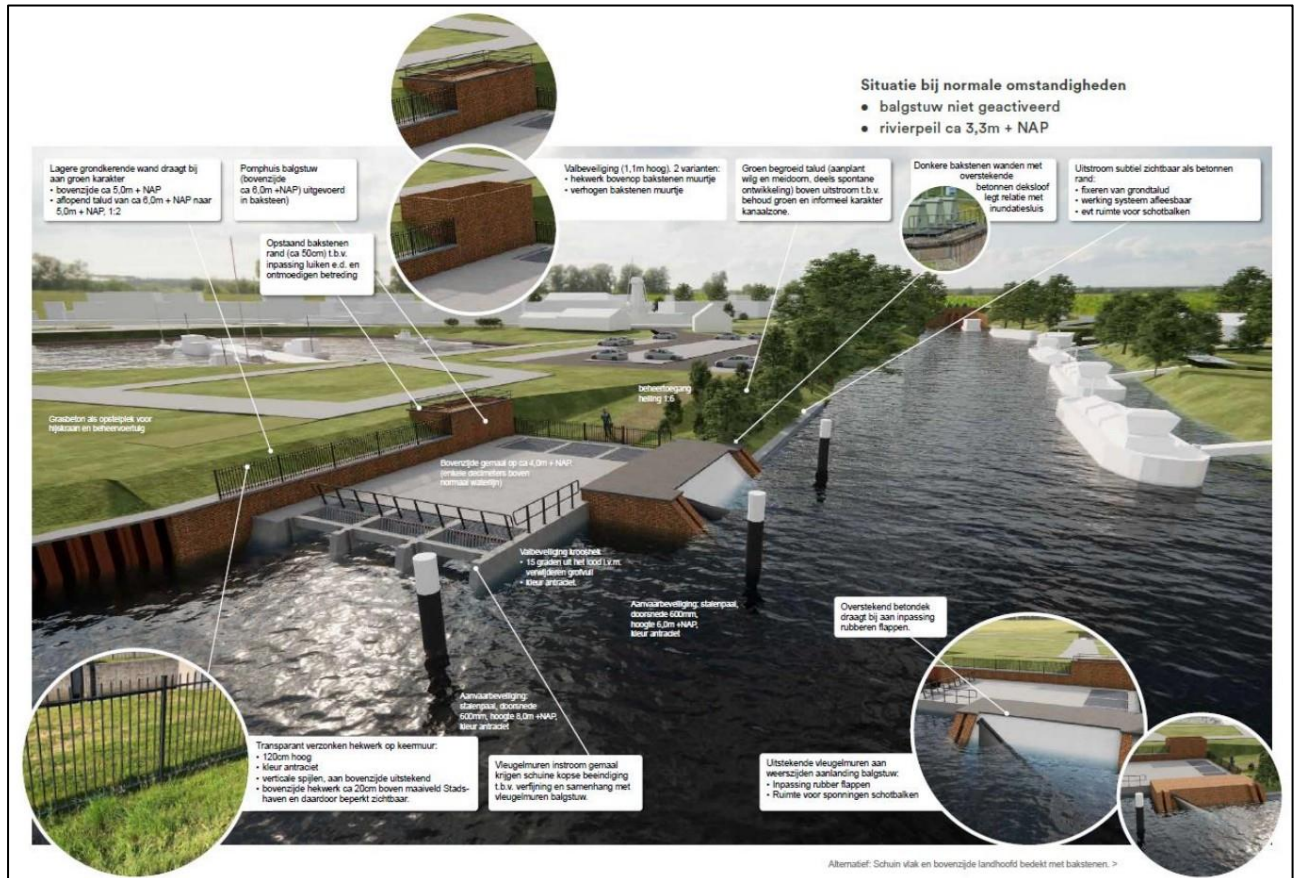

Fig. 10 Visualisatie bouwwerk en inpassing

2.4 Strijdigheid met omgevingsplan

Bouwen van nieuw gemaal en opbouw balgstuw

Op de locatie van het gemaal ligt een dubbelbestemming Waterstaat – Waterstaatkundige functie, waarbinnen water, waterhuishouding en waterhuishoudkundige voorzieningen zijn toegestaan. In de bouwregels (art. 14.2) van het omgevingsplan Stadshaven Wijk bij Duurstede staat aangegeven dat enkel bouwwerken en bouwwerken geen gebouw zijnde zijn toegestaan. Delen van het gemaal en de balgstuw zijn een voor mensen toegankelijke, gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte die gezien kunnen worden als gebouwen. Daarom past het niet binnen de geldende bouwregels van het omgevingsplan en is de bouw strijdig met de regels uit het omgevingsplan.

Bouwen van nieuwe balgstuw inclusief landhoofden

Op de locatie van de balgstuw ligt een dubbelbestemming Waterstaat – Waterstaatkundige functie, waarbinnen water, waterhuishouding en waterhuishoudkundige voorzieningen zijn toegestaan. In de bouwregels staat aangegeven dat enkel bouwwerken en bouwwerken geen gebouw zijnde zijn toegestaan. Voor regulier onderhoud aan de pompen van de balg hoeft de ruimte niet betreden te worden. De motoren kunnen van bovenaf worden uitgehesen. Daardoor kan de balgstuw gezien worden als een bouwwerk en is daarmee niet strijdig.

Damwanden met groutankers

Het aanbrengen van de damwanden en groutankers valt binnen de bestemming Groen, Water, Agrarisch met de dubbelbestemming Waterstaat – Waterstaatkundige functie. Binnen deze dubbelbestemming zijn waterhuishoudkundige voorzieningen zoals damwanden met groutankers toegestaan. De damwanden en groutankers zijn niet in strijd met de regels van het omgevingsplan.

Opstelplaats en toegangspaden

Naast het gemaal komt een opstelplaats. Vanaf de opstelplaats wordt de bestaande structuur van paden verlengd, zodat er een toegangspad naar de opstelplaats ontstaat. Ook wordt er een nieuw toegangspad voor de afdeling beheer aangelegd, die loopt vanaf de zuidzijde van het parkeerterrein recht naar beneden naar de noordzijde van het gemaal. Het toegangspad is circa 3,5 meter breed en heeft een helling van 1:6. De opstelplaats en toegangspaden bestaan uit grasbetontegels. Zowel de toegangspaden als de opstelplaats vallen binnen de bestemming Verkeer en Groen van het omgevingsplan Stadshaven Wijk bij Duurstede, waarbinnen erven en paden zijn toegestaan (art. 4.1, lid h en i). Binnen de Stadshaven zijn er ook al opstelplaatsen met grasbetontegels aanwezig. Doordat de opstelplaats en de paden dezelfde uitstraling krijgen zoals de opstelplaatsen en paden die nu al aanwezig zijn in de Stadshaven, passen de nieuwe opstelplaats en toegangspaden binnen het omgevingsplan Stadshaven Wijk bij Duurstede.

Hekwerk en leuningen

Het terrein nabij het gemaal wordt afgesloten met een hekwerk van 1,20 meter hoog. Het hekwerk en de leuningen dienen als valbeveiliging en zorgen ervoor dat de toegang tot het kunstwerk niet toegankelijk is. In de bouwregels van het omgevingsplan Stadshaven staat beschreven dat de hoogte van bouwwerken binnen de enkelbestemming Groen (art. 4.2, lid b2) en Water (7.2, lid b3) respectievelijk 3,5 meter en 1,5 meter mag bedragen. Het hekwerk en de leuningen zijn bouwwerken en lager dan 1,5 meter en passen binnen de regels van het omgevingsplan.

In- en uitstroomconstructie

De in- en uitstroomconstructie liggen binnen de dubbelbestemming Waterstaat – Waterstaatkundige functie waarbinnen water, waterhuishouding en waterhuishoudkundige voorzieningen zijn toegestaan. De in- en uitstroomconstructie zijn bouwwerken met een waterhuishoudkundige functie en zijn lager dan de toegestane hoogten voor bouwwerken (art 14.2, lid b & art. 34.2.2, lid b3). Daarmee passen in- en uitstroomconstructie binnen de regels van beide omgevingsplannen Stadshaven Wijk bij Duurstede en Buitengebied 2015.

Grofvuilrooster

Om ervoor te zorgen dat drijvend materiaal niet in de pompen terecht komt, is elk instroomcompartiment voorzien van een individueel grofvuilrooster. Het grofvuilrooster ligt binnen de dubbelbestemming Waterstaat – Waterstaatkundige functie waarbinnen water, waterhuishouding en waterhuishoudkundige voorzieningen zijn toegestaan. Het grofvuilrooster is een bouwwerk met een waterhuishoudkundige functie en past daarmee binnen de regels van beide omgevingsplannen Stadshaven Wijk bij Duurstede (art. 14.1) en Buitengebied 2015 (art. 34.1).

Bodembescherming

Direct bij de in- en uitstroom van het gemaal wordt op de bodem van het Inundatiekanaal bodembescherming toegepast om te voorkomen dat erosie aan de bodem ontstaat. Voor het aanbrengen van de bodembescherming wordt ook een deel van de waterbodem ontgraven. Een deel van de bodembescherming ligt binnen de enkelbestemming Groen en Water van het omgevingsplan Stadshaven Wijk bij Duurstede en het andere deel ligt binnen de enkelbestemming Water van het omgevingsplan Buitengebied 2015. In de enkelbestemming Groen en Water van het omgevingsplan Stadshaven Wijk bij Duurstede zijn bouwwerken met een maximale hoogte van respectievelijk 3,5 meter en 1,5 meter toegestaan (art. 4.2, lid b2 & 7.2, lid b3). In de enkelbestemming Water van het omgevingsplan Buitengebied 2015 zijn bouwwerken met een maximale hoogte van 6 meter toegestaan (art. 22.2.2).

Doordat de bodembescherming op de bodem ligt, is deze niet zichtbaar in de omgeving en lager dan de toegestane hoogtes. De bodembescherming past binnen de regels van de omgevingsplannen.

Aanvaarbeveiliging

De aanvaarbeveiliging wordt geplaatst binnen de dubbelbestemming Waterstaat – Waterstaatkundige functie van de omgevingsplannen Stadshaven Wijk bij Duurstede en Buitengebied 2015, waarbinnen water, waterhuishouding en waterhuishoudkundige voorzieningen zijn toegestaan. In het omgevingsplan Buitengebied 2015 is de maximale bouwhoogte voor scheepverkeersaanduidingen 10 meter. In het omgevingsplan Stadshaven Wijk bij Duurstede staat een maximale bouwhoogte van 3 meter (art. 14.2, lid b). De maximale hoogte van de bouwwerken wordt nog nader uitgewerkt, maar waarschijnlijk boven de 3 meter en onder de 10 meter. Mogelijk is het plaatsen van de aanvaarbeveiliging binnen het omgevingsplan Stadshaven Wijk bij Duurstede strijdig. De aanvaarbeveiliging binnen het omgevingsplan Buitengebied 2015 past waarschijnlijk wel.

Tijdelijk(e) werkterrein en werkwegen

Voor de uitvoering van het werk is het nodig om op de west- en oostoever tijdelijk werkterreinen en werkwegen op te richten. De werkterreinen en werkwegen liggen in de directe nabijheid van het uit te voeren werk.

De werkterreinen en werkwegen op de westelijke oever liggen binnen de enkelbestemming Groen en Verkeer en Verblijfsgebied. Binnen deze bestemmingen zijn wegen, paden en parkeervoorzieningen toegestaan. De exacte bouwplaatsinrichting op de westelijke oever is nog niet bekend. Mogelijk zijn de werkterreinen en werkwegen strijdig, ook omdat deze langer dan 6 maanden aanwezig zullen zijn.

Op de oostelijke oever is alleen nog een werkterrein voorzien tijdens de aanleg van de balgstuw. De tijdelijke bouwweg door het Natura 2000-gebied is niet meer nodig. Aanvoer- en afvoer van materieel gaat via het water of via wegen buiten het Natura 2000-gebied om. Het werkterrein heeft een oppervlakte van 3 bij 5 meter en zal vooral gebruikt worden voor opslag van materiaal zoals planken. Ook komt er een diox te staan. Met bouwhekken wordt het werkterrein afgezet. Na afloop wordt de bestaande situatie weer hersteld. Op de oostoever heeft het omgevingsplan Buitengebied 2015 de bestemming Agrarisch. Het aanleggen van een tijdelijk bouwweg en werkterrein is in strijd met de regels uit het omgevingsplan.

3 Toetsing aan beleid

In dit hoofdstuk wordt het project getoetst aan de verschillende vigerende planologische beleidskaders die betrekking hebben op het projectgebied. Ook wordt er beschreven of het project past binnen de doelstellingen en ambities van deze beleidskaders.

Het gaat om de beleidskaders vanuit het Rijk, de provincie, de regio, het waterschap en de gemeente. Er wordt niet ingegaan op Europees beleid, omdat dit verankerd is in het milieubeleid en wordt besproken bij de beleidskaders van de hierboven genoemde overheden.

3.1 Rijksbeleid

Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) is op 11 september 2020 vastgesteld en is de langetermijnvisie van het Rijk op de toekomstige inrichting en ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland. Het versterken van de kwaliteit van de leefomgeving staat centraal. Ruimtelijke ingrepen moeten integraal gemaakt worden, met oog voor de natuur, gezondheid, milieu en duurzaamheid. Centraal staan vier strategische opgaven:

- Naar een duurzame en concurrerende economie.
Innovatie, kennis, verhoging van de productiviteit en verduurzaming zijn steeds belangrijker voor de economische ontwikkeling en de levensstandaard;
- Naar een klimaatbestendige en klimaatneutrale samenleving.
De inzet is minder energieverbruik en duurzamere bronnen. Tegelijkertijd moet Nederland worden ingericht op de gevolgen van klimaatverandering, zoals hittestress en wateroverlast;
- Naar een toekomstbestendige en bereikbare woon- en werkomgeving.
Hoe blijft Nederland bereikbaar en daarmee het vestigingsklimaat aantrekkelijk? Waar moeten nieuwe woningen worden gebouwd?
- Naar een waardevolle leefomgeving.
Hoe wordt verantwoord omgegaan met de natuurlijke omgeving waaronder de landbouw, natuur en het landschap?

Maatschappelijke opgaven zoals de energietransitie of woningbouwopgave kunnen niet langer door één overheid opgepakt worden en vragen daarom een integrale aanpak.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Met de ontwikkeling van het gemaal en de balgstuw wordt het regionale watersysteem verbeterd en is Nederland beter ingericht op de gevolgen van extreme droogte als gevolg van de klimaatverandering. De ontwikkeling past daarmee binnen de ambities en maatregelen vanuit de NOVI.

Conclusie

De ontwikkeling is niet in strijd met de uitgangspunten van de NOVI.

Instructieregels Rijk (AMvB's)

Uit het tweede lid van artikel 8.0b van het Bkl volgt dat de omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit geweigerd wordt als:

- de activiteit zou leiden tot een situatie die niet is toegelaten op grond van instructie(regel)s;
- de omgevingsplanactiviteit betrekking heeft op een voorbeschermingsregel in het omgevingsplan (opvolger van het voorbereidingsbesluit);
- de omgevingsplanactiviteit het uitvoeren van een project waarvoor een projectbesluit is vastgesteld door provincie of Rijk, belemmert.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

De instructieregels uit hoofdstuk 5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving bevatten geen instructieregels die van invloed zijn op of voorwaarden opdragen aan de realisatie van het gemaal en de balgstuw.

Wel bevat het enkele passages waarmee de realisatie van het gemaal en de balgstuw in lijn is. Dit betreft de bescherming van waterbelangen en instandhouding van watersystemen (paragraaf 5.1.3 Bkl), en activiteiten in het bergend en het stroomvoerend deel van de grote rivieren (art. 5.43 - 5.46 Bkl).

Conclusie

De ontwikkeling is niet in strijd met de uitgangspunten van de instructieregels van het Bkl.

Landelijk Deltaprogramma Zoet Water

Gezien de lage ligging is ons land kwetsbaar voor overstromingen en de gevolgen van klimaatverandering. Daarom maakt de overheid plannen in het Deltaprogramma, om ervoor te zorgen dat ons land nu en in de toekomst veilig is tegen overstromingen. En dat er voldoende zoet water is. Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en andere organisaties werken samen aan de uitvoering van dit programma.

Het Deltaprogramma kent drie thema's. Dit project in Wijk bij Duurstede valt onder het thema Zoetwater. De andere thema's zijn waterveiligheid en ruimtelijke adaptatie. In het Deltaplan Zoetwater staan maatregelen en onderzoeken met betrekking tot de beschikbaarheid van zoetwater in Nederland.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

De maatregel is onderdeel van het Deltaprogramma Zoetwater 2022-2027. In het kader van het Deltaprogramma werken Rijkswaterstaat en de waterschappen aan de verbetering van aanvoerroutes van zoetwater. Het Deltaprogramma 2022-2027 is vastgesteld door middel van een regeringsbesluit.

Conclusie

De realisatie van het gemaal en de balgstuw zorgt voor een robuuster watersysteem en past daarmee binnen de ambities en maatregelen uit het Deltaprogramma.

Beleidsregels grote rivieren 2025

Op 1 februari 2025 is de beleidsregel grote rivieren 2025 in werking getreden. De beleidsregel moet ervoor zorgen dat buitendijkse plannen het waterbergend vermogen en de afvoercapaciteit van rivieren niet aantasten, toekomstige rivierbeheermaatregelen niet belemmeren en het risico op overstromingsschade niet vergroten. Daarbij geldt als uitgangspunt dat nieuwe activiteiten die binnendijs mogelijk zijn ook zoveel mogelijk binnendijs moeten plaatsvinden. Bijvoorbeeld woningbouw en andere activiteiten die niet riviergebonden zijn. Bij het verrichten van een activiteit in het rivierbed van grote rivieren zoals de Nederrijn waarvoor een omgevingsvergunning nodig is, moet getoetst worden aan de beleidsregel grote rivieren 2025.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

De beleidsregel geldt voor beperkingengebieden met betrekking tot een oppervlaktewaterlichaam in beheer bij het Rijk dat geen kanaal is. Het projectgebied ligt geheel binnen het beperkingengebied van de Nederrijn.

In de beleidsregel staat in artikel 4 dat voor riviergebonden objecten toestemming verleend kan worden. Riviergebonden activiteiten zijn activiteiten die nergens anders dan in, naast of op de rivier kunnen plaatsvinden. Voorbeelden hiervan zijn waterstaatkundige kunstwerken of de aanleg van een voorziening voor een betere en veilige afwikkeling van de beroeps- of recreatievaart. Het gemaal en de balgstuw betreft de aanleg of wijziging van een waterstaatkundig kunstwerk die water van de Nederrijn naar de Kromme Rijn gaat aanvoeren. Daarmee valt het onder de definitie van riviergebonden objecten die via een

omgevingsvergunning beperkingengebiedactiviteit bij een waterstaatswerk in het beheer van het Rijk verleend kunnen worden.

Conclusie

De beoogde ontwikkeling is niet in strijd met de beleidsregel grote rivieren 2025.

Ladder voor duurzame verstedelijking

In artikel 5.129g Besluit kwaliteit leefomgeving staat de instructieregel dat de Ladder wordt toegepast bij een nieuwe stedelijke ontwikkeling. Een stedelijke ontwikkeling is de ontwikkeling of uitbreiding van een bedrijventerrein, een zeehaventerrein, een woningbouwlocatie, kantoren, een detailhandelsvoorziening of een andere stedelijke voorziening die voldoende substantieel is. De Ladder wordt gebruikt om ervoor te zorgen dat de ruimte in het stedelijk gebied zo goed mogelijk benut wordt. Daarom wordt bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen beoordeeld of er echt behoefte aan is en of de ontwikkeling binnen het stedelijk gebied kan. Het bevoegd gezag past de Ladder toe bij een wijziging van het omgevingsplan en de omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA).

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Het realiseren van een gemaal en balgstuw wordt niet gezien als een stedelijke ontwikkeling. Toetsing aan de ladder is daarom niet aan de orde. Ook wanneer de Ladder niet van toepassing is, moet worden gemotiveerd dat er sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Op basis van de rest van deze motivering kan worden geconcludeerd dat dit het geval is.

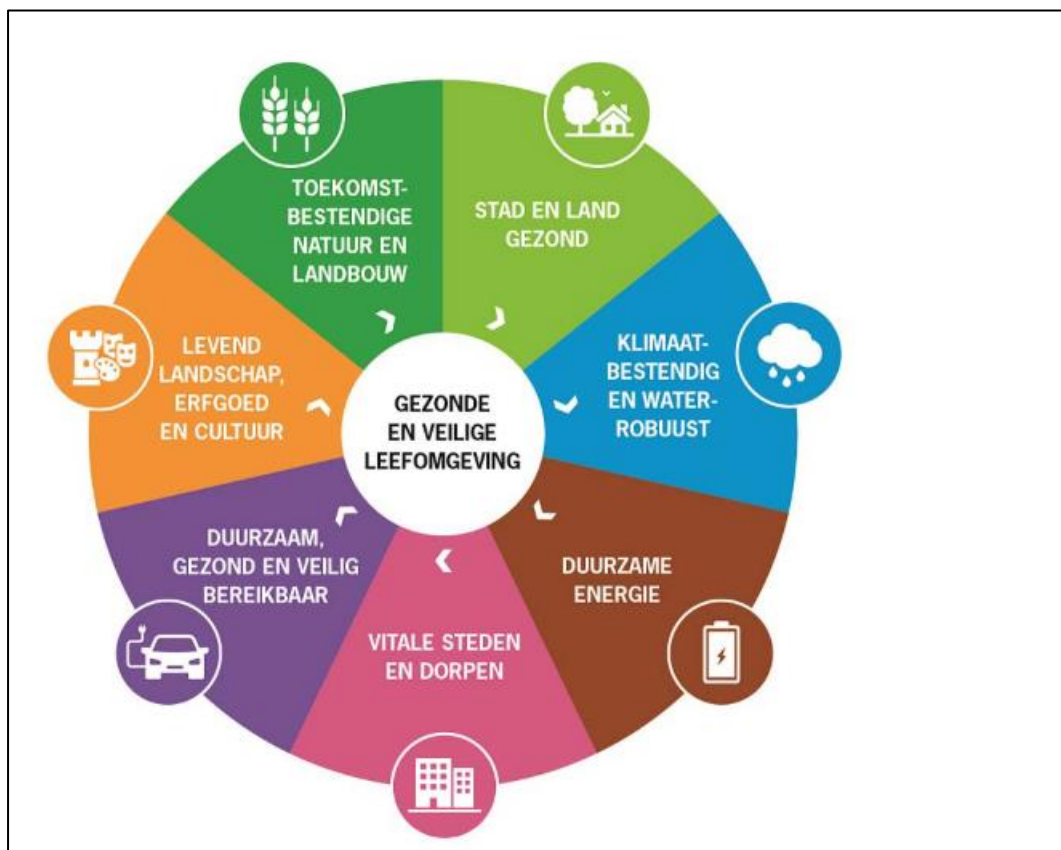
Conclusie

De beoogde ontwikkeling is niet in strijd met de Ladder voor duurzame verstedelijking.

3.2 Toetsing provinciaal beleid/provinciale verordening

Provinciale Omgevingsvisie Utrecht (POVI)

De provincie Utrecht beschikt over een Provinciale Omgevingsvisie die op 1 april 2021 in werking is getreden. In de Omgevingsvisie staat de langetermijnvisie van de provincie Utrecht omschreven, namelijk hoe de provincie er in 2050 uit ziet. In de visie worden zeven samenhangende beleidsthema's beschreven, die samen de ambities van de provincie vormen (Figuur 10).

Figuur 10: De zeven beleidsthema's van de provincie Utrecht

Hieronder worden de zeven beleidsthema's kort toegelicht:

- **Stad en land gezond.** De woon-, werk- en leefgebieden zijn gezond en nodigen uit tot bewegen (te voet of per fiets). Ook zijn er in en rondom steden en dorpen voldoende groene gebieden om te recreëren;
- **Klimaatbestendig en waterrobuust.** De provincie is beschermd tegen overstromingen, een tekort aan zoetwater of de gevolgen van extreem weer (wateroverlast en hitte). Ook wordt de bodemdaling tegengegaan, met name in de veenweidegebieden;
- **Duurzame energie.** Energiebesparing wordt gestimuleerd, net als het opwekken van duurzame energie uit wind, zon, bodem en water;
- **Vitale steden en dorpen.** Nieuwe woningen en bedrijven worden vooral gebouwd op plekken binnen de bebouwde kom. En op plekken die goed met trein, bus, tram en fiets te bereiken zijn;
- **Duurzaam, gezond en veilig bereikbaar.** Tussen de woon-, werk- en leefgebieden worden nieuwe verbinden voor openbaar vervoer en (snel)fietspaden aangelegd. Ook wordt er beter gebruik gemaakt van de bestaande wegen.
- **Levend landschap, erfgoed en cultuur.** Er wordt goed gezorgd voor de landschappen, waterlinies, forten, kastelen en buitenplaatsen, en dat veel mensen kunnen blijven genieten van deze fraaie plekken. Ook is het belangrijk dat het culturaanbod (zoals festivals en musea) meegroeit met het aantal inwoners;
- **Toekomstbestendige natuur en landbouw.** De natuur wordt beschermd en tegelijkertijd worden er nieuwe natuurgebieden aan die onderling met elkaar in verbinding staan. Boeren worden geholpen om de omslag te maken naar kringlooplandbouw. Dat betekent voedsel produceren met zo min mogelijk verlies aan grondstoffen en een zorgvuldig beheer van bodem, water en natuur.

Deze thema's en keuzes staan niet los van elkaar, maar zijn met elkaar verbonden. Door slim combineren en concentreren wil de provincie Utrecht de ruimte in de provincie zo optimaal mogelijk gebruiken. Hierbij wordt ook aandacht besteedt aan inclusiviteit en circulariteit. Samen zorgen de zeven thema's en keuzes voor een gezonde en veilige leefomgeving.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Voor dit project zijn vooral het beleidsthema klimaatbestendig en waterrobuust relevant. Een van de doelstellingen is dat de provincie Utrecht in 2050 klimaatbestendig is ingericht. Gevolgen van wateroverlast of lang aanhoudende droogte zijn zo klein mogelijk. Zowel door technische maatregelen als door ruimtelijke maatregelen zijn en blijft de provincie in staat om de weersextremen op te vangen. Dit project is een maatregel om tijdens een periode van lang aanhoudende droogte voldoende water in te kunnen blijven laten op de Kromme Rijn. Zo wordt bijgedragen aan een klimaatbestendig watersysteem in de provincie Utrecht.

Conclusie

De beoogde ontwikkeling is passend binnen de provinciale Omgevingsvisie.

Provinciale Omgevingsverordening Utrecht

De Omgevingsverordening Utrecht bevat concrete regels die bij de ruimtelijke ontwikkelingen in acht moeten worden genomen. In de Omgevingsverordening zijn de provinciale belangen uit de omgevingsvisie verder uitgewerkt in regels. Via de digitale kaartenviewer van de provincie is er gekeken naar welke aspecten relevant zijn. Hieronder worden deze aspecten kort besproken.

Kaart Beschermd stads of dorpsgezicht

Een beschermd gezicht is een landelijke erkenning van de cultuurhistorische waarde van een gebied. Een deel van het projectgebied ligt binnen het Rijksbeschermd stadsgezicht van Wijk bij Duurstede, zie tevens de toelichting in paragraaf 4.1.

Kaart UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies

Deze kaart gaat over het behouden, in stand houden en zo mogelijk versterken van de uitzonderlijke universele waarde van het (beoogde) UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies, dat bestaat uit de Stelling van Amsterdam en de Hollandse Waterlinie. Werelderfgoederen zijn monumenten die zo belangrijk zijn voor de wereldgemeenschap dat we ze veilig aan toekomstige generaties willen doorgeven. Het projectgebied is onderdeel van de Hollandse Waterlinie, die in 2021 is aangewezen als UNESCO werelderfgoed, zie tevens de toelichting in paragraaf 4.1.

Kaart archeologisch waardevolle zones en cultuurhistorische hoofdstructuur

De Cultuurhistorische Hoofdstructuur in de Omgevingsverordening benadrukt het in ogenschouw nemen van de archeologische waarden binnen drie archeologisch waardevolle zones (de Limes, Dorestad en de Utrechtse Heuvelrug) en de cultuurhistorische hoofdstructuur. Het projectgebied ligt geheel binnen de archeologisch waardevolle zone Limes en Dorestad, zie tevens de toelichting in paragraaf 4.1.

Kaart Natura 2000-gebieden

Natura 2000 is een netwerk van beschermde natuurgebieden in de Europese Unie. Deze gebieden zijn aangewezen omdat ze van internationaal belang zijn, bijvoorbeeld als overwinteringsplaats voor vogels. Door deze aanwijzing geniet de natuur hier speciale bescherming en gelden er zogenaamde instandhoudingsdoelstellingen. Dit zijn doelen die per soort of habitat bepalen wat er moet gebeuren om een 'gunstige staat van instandhouding' te behalen. Het landhoofd op de oostelijke oever van het inundatiekanaal ligt binnen het Natura 2000-gebied Rijntakken, zie tevens de toelichting in paragraaf 4.3.

Kaart NatuurNetwerk Nederland (NNN)

Binnen het NNN zijn regels opgenomen om de instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden te bewerkstelligen. Het landhoofd op de oostelijke oever van het inundatiakanaal ligt binnen NNN-gebied, zie tevens de toelichting in paragraaf 4.3.

Kaart weidevogelkerngebieden of ganzenrustgebied

De provincie Utrecht heeft agrarische gebieden met de hoogste dichtheden aan en potentie voor weidevogels aangewezen als weidevogelkerngebied. Ook heeft de provincie Utrecht een aantal gebieden aangewezen als ganzenrustgebied. Het projectgebied ligt niet in een weidevogelkerngebied. Een klein deel van het projectgebied, de oostelijke oever waar het landhoofd komt, ligt binnen ganzenrustgebied.

Kaart stiltegebieden

De provincie Utrecht heeft stiltegebieden aangewezen om in deze gebieden de stilte te beschermen. Dit zijn relatief grote gebieden die aantrekkelijk zijn voor rustzoekende recreanten en gebiedseigen geluiden hoort zoals natuur of een tractor op het land. Activiteiten die de stilte negatief beïnvloeden (uitgezonderd de gebiedseigen geluiden), zijn niet toegestaan in de stiltegebieden.

Het projectgebied ligt, net als een groot deel van de binnenstad van Wijk bij Duurstede, binnen het aandachtsgebied stiltegebied, en op grote afstand van de kern van het stiltegebied. Bovendien geldt er een uitzondering voor de inzet van toestellen voor de aanleg, het onderhoud of de exploitatie van infrastructurele werken en het bouwen of het onderhoud van gebouwen. Hiermee past het voornemen binnen de regels van de aanwijzing als aandachtsgebied stiltegebied.

Kaart waterwingebieden grondwaterbeschermingsgebied of boringsvrije zone

In een waterwingebied, grondwaterbeschermingsgebied of boringsvrije zone zijn activiteiten die invloed kunnen hebben op de kwaliteit van het drinkwater in principe verboden. Het projectgebied ligt niet binnen een waterwingebied, grondwaterbeschermingsgebied of boringsvrije zone.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

In Tabel 1 zijn de voor het project relevante instructieregels opgenomen. Daarbij wordt verwezen naar de locatie in deze motivering waar deze thema's zijn behandeld:

Tabel 1: Instructieregels project gemaal Kromme Rijn

Thema	Afdeling Omgevingsverordening	Behandeld in paragraaf motivering
Beschermde stadsgezicht	7.1	4.1
Cultuurhistorie	7.1	4.1
Natura 2000-gebieden	6.1	4.3
Natuurgebieden Netwerk Nederland	6.1	4.3
Ganzenrustgebied	6.4	4.3
Flora- en fauna activiteiten	6.4	4.3
Water	2.2	4.6

Conclusie

De ontwikkeling past binnen de provinciale Omgevingsverordening.

Cultuur- en erfgoedprogramma 2025-2028

Met de cultureel- en erfgoedprogramma zet de provincie Utrecht zich in voor het behouden, benutten en beleven van erfgoed en een sterke en toegankelijke Utrechtse cultuursector. Waardoor de provincie Utrecht aantrekkelijker wordt als Samenvatting vestigingsplaats voor bedrijven en als bestemming voor toeristen. Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen het beheer en onderhoud van het erfgoed in gevaar brengen. Door het tijdig meenemen van erfgoed bij ruimtelijke ontwikkelingen en door een goede integrale samenwerking kunnen de kansen die erfgoed biedt voldoende worden benut.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Het projectgebied is onderdeel van het UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies en ligt binnen de archeologische vindplaats Dorestad.

Vanuit het project zijn in een vroeg stadium beleidsmedewerkers en adviseurs op het gebied van cultureel erfgoed betrokken vanuit de provincie Utrecht, de gemeente Wijk bij Duurstede en de organisatie MooiSticht. In zowel de verkenningsfase als de planuitwerkingsfase is de ruimtelijke inpassing en vormgeving voorgelegd. Tegelijkertijd is er ook gekeken of er mogelijkheden zijn om de ruimtelijke kwaliteit in het gebied te verbeteren. Dit sluit aan bij de integrale en omgevingsgerichte benadering uit het programma bij ruimtelijke ontwikkelingen rondom erfgoed.

Conclusie

De ontwikkeling past binnen de doelen uit het cultureel- en erfgoedprogramma 2025-2028.

Gebiedsanalyse kernkwaliteiten Hollandse Waterlinies

De Hollandse Waterlinies zijn uniek én zijn op een bijzondere manier verbonden aan het Nederlandse Landschap. Nederland heeft daarom in 2019 bij UNESCO in Parijs het Nominatiedossier ingediend om de Hollandse Waterlinies op de werelderfgoedlijst te laten plaatsen vanwege de unieke waarden. In de omgevingsverordening van de Provincie Utrecht staat dat de uitzonderlijke universele waarde van het Werelderfgoed niet mag worden aangetast (overgenomen instructieregel van het Rijk). De gebiedsanalyses kernkwaliteiten Hollandse Waterlinies maakt het mogelijk om ruimtelijke ontwikkelingen overal binnen de Hollandse Waterlinie en de Stelling van Amsterdam op eenzelfde manier af te wegen.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Bij ruimtelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de kernkwaliteiten van de Hollandse Waterlinies gelden twee uitgangspunten:

- De Kernkwaliteiten mogen niet worden aangetast. Dit geldt niet alleen in fysieke zin maar ook voor de visuele integriteit.
- Eventuele ontwikkelingen versterken de kernkwaliteiten. Bij ontwikkelingen worden de kernkwaliteiten als uitgangspunt meegenomen en zo mogelijk verzilverd.

Om de ruimtelijke inpassing te borgen, is er een ruimtelijk kwaliteitskader opgesteld. Het kader legt de huidige ruimtelijke kwaliteit van de locatie vast en formuleert de uitgangspunten voor de ruimtelijke inpassing van het gemaal en de balgstuw. De uitgangspunten uit het ruimtelijk kader zijn input geweest voor de uitwerking van de varianten en vormen de criteria waarop de varianten zijn beoordeeld voor het aspect ruimtelijke kwaliteit.

Nu er gekozen is voor het voorkeursalternatief wordt het kader verder aangescherpt en geactualiseerd, bijvoorbeeld tot een Esthetisch Programma van Eisen (EpvE). Dit nieuwe document geeft vervolgens richting aan de uitwerking van het voorkeursalternatief tot het definitief- en uitvoeringsontwerp.

Conclusie

De ontwikkeling past binnen de gebiedsanalyse kernkwaliteiten Hollandse Waterlinies.

3.3 Toetsing beleid waterschap

Waterschapsverordening

In de Waterschapsverordening staan regels over wat wel en niet mag in en nabij water, dijken en stuwen. Dit is vooral gericht op activiteiten van derden op, in of nabij waterkeringen en oppervlaktewater in beheer bij

het waterschap. De dijkversterking is een initiatief van het waterschap, waarbij het nieuwe gemaal en de balgstuw binnen de wettelijke kaders zijn ontworpen.

Waterbeheerprogramma

Het waterbeheerprogramma (2022-2027) beschrijft de ambities en inzet van HDSR voor schoon en gezond water, duurzaamheid en een waterveilig en klimaatbestendig gebied. En op welke manier er met partners samengewerkt aan de opgaven van de toekomst, zoals klimaatverandering, bodemdaling en energietransitie.

Een van de thema's voor de komende periode is voldoende water, zo ook in het Kromme Rijngebied. De droge zomers van de afgelopen jaren hebben laten zien dat een robuuste strategie nodig is om zowel de hoge als de lage delen van het Kromme Rijngebied klimaatbestendig te maken. Dit betekent een goed functionerend watersysteem in normale en in extreem droge en natte situaties.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Bij lage rivierwaterstanden op de Nederrijn kan HDSR geen water meer inlaten bij de inlaat Kromme Rijn. Dit knelpunt komt nu al voor en zal in de toekomst vaker en langduriger voorkomen. De realisatie van de inlaat en de balgstuw komt er een permanente oplossing en is de inzet van noodpompen en capaciteit van mensen niet meer nodig. Zo draagt het project bij aan een robuust en gezond watersysteem en een klimaatbestendige inrichting van het Kromme Rijngebied.

Conclusie

De ontwikkeling draagt bij aan de ambities uit het waterbeheerprogramma.

Participatiebeleid Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

In het kader van de Omgevingswet zijn overheden verplicht om een dergelijk beleid op te stellen, waarin staat uitgelegd hoe omgegaan wordt met participatie. Per 1 januari 2025 geldt het Participatiebeleid Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

In het participatiebeleid staat de visie van HDSR op participatie en de aanpak op hoofdlijnen. Er worden handvatten gegeven voor vragen als 'hoe gaan we om met verschillende belanghebbende in onze processen?', 'hoe organiseren we participatie als er meerdere overheden in het spel zijn' en 'wat is de rol van het bestuur in de verschillende vormen van samenwerking?' Het participatiebeleid gaat over zowel participatie bij eigen processen van het waterschap als deelname van het waterschap in processen van derden. Waarbij er aandacht is voor uitgangspunten, rollen en werkwijze.

Volgens HDSR is participatie geslaagd als:

- De stakeholders in goed overleg een bijdrage hebben kunnen leveren in projecten of processen van HDSR, of;
- HDSR in goed overleg een bijdrage kunnen leveren in het project of proces van anderen, én;
- Het participatieproces is op de juiste manier doorlopen, met tijdige inbreng van belanghebbenden en terugkoppeling wat er met inbreng is gedaan

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

In hoofdstuk 5 staat beschreven hoe de participatie is verlopen. Tevens zijn bij de aanvraag voor de BOPA verslagen van de participatie in de verkenningsfase en planuitwerkingsfase toegevoegd. In deze verslagen staat aangegeven wie er betrokken zijn, hoe de participatie is uitgevoerd en hoe er omgegaan is met de inbreng van betrokkenen. Ook is er gekeken naar de resultaten van de participatie.

Conclusie

De ontwikkeling is in lijn met de uitgangspunten van het participatiebeleid HDSR.

3.4 Regionaal beleid

Omgevingsvisie Kromme Rijngebied

Wijk bij Duurstede heeft samen met de gemeenten Houten en Bunnik een omgevingsvisie voor het Kromme Rijngebied vastgesteld. De omgevingsvisie Kromme Rijn heeft betrekking op het gezamenlijke buitengebied. De visie geeft de richting aan waarin het gebied zich volgens de drie gemeenten zou moeten ontwikkelen. Het gaat om onderwerpen zoals fietspaden, natuurgebieden, waterberging, recreatie, woningen en de belangen van onze fruittelers en melkveehouders. Het document vormt daarmee de basis voor de wijze waarop de gemeenten initiatieven in het gebied vanuit verschillende rollen benaderen en inhoudelijk beoordelen.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Het projectgebied ligt op de grens van het stedelijk gebied (binnenstad Wijk bij Duurstede) en het buitengebied langs de Kromme Rijn (Inundatiekanaal).

Met de ontwikkeling wordt hier concreet invulling aangegeven. Door de aanleg van het gemaal en de balgstuw kan er tijdens extreme periode van droogte voldoende water naar het Kromme Rijngebied ingelaten worden. Hierdoor is de aanvoer naar het Kromme Rijngebied klimaatbestendig en duurzaam, zodat onder bijna alle omstandigheden de waterbehoefte wordt geborgd. Dit is met name van belang voor de fruittelers, melkveehouders en natuur langs de Kromme Rijn.

Conclusie

De ontwikkeling sluit aan bij de beleidsambities uit de omgevingsvisie voor het Kromme Rijngebied.

3.5 Toetsing beleid gemeente

Omgevingsvisie Stedelijk Gebied

Op 8 juli 2021 heeft de gemeenteraad de Omgevingsvisie Stedelijk Gebied vastgesteld. In de Omgevingsvisie schetst de gemeente hoe de stad Wijk bij Duurstede en de dorpen Cothen en Langbroek er over 10 jaar uit kunnen zien. Ook geeft de visie aan welke keuzes daarbij horen. Voor de kern Wijk bij Duurstede zijn verschillende overkoepelende opgaven van belang:

- Realiseren van betaalbare woningen voor ouderen en starters;
- Energietransitie en verduurzaming van de gebouwde omgeving;
- Tegengaan van hittestress en wateroverlast (klimaatadaptatie);
- Vernieuwing van verouderde wijken en buurten;
- Verbeteren van de regionale bereikbaarheid;
- Behoud van voorzieningen;
- Milieu en kwaliteit van de leefomgeving (bodemverontreiniging, grondwaterkwaliteit, geluidshinder, luchtkwaliteit);
- Inclusieve kernen (waarbij iedereen erbij hoort);
- Gezond leven voor iedereen.

Momenteel is de gemeente Wijk bij Duurstede ook bezig met het opstellen van een nieuwe omgevingsvisie voor het buitengebied, omdat de Omgevingsvisie Kromme Rijngebied verouderd is en niet voldoet aan alle eisen van de Omgevingswet. Het deel van de visie voor het buitengebied wordt bijgewerkt en naar verwachting in de loop van 2025 afgerond. Alleen als het nodig is wordt ook de Omgevingsvisie Stedelijk Gebied aangepast. Later worden de visies van het stedelijk gebied en het buitengebied samengevoegd tot één Omgevingsvisie gemeente Wijk bij Duurstede. Dit proces van samenvoegen is op dit moment nog niet afgerond. Wel is er op 19 februari 2025 door de gemeente Wijk bij Duurstede een [hoofdpijnnotitie](#) Omgevingsvisie Buitengebied 2040 vastgesteld.

Daarom is gekeken naar het afwegingskader in de Omgevingsvisie Stedelijk Gebied, waaraan nieuwe ontwikkelingen getoetst worden. Toekomstige initiatieven dienen in ieder geval bij te dragen aan het versterken van de unieke identiteit en ruimtelijke kwaliteit van Wijk bij Duurstede.

Relatie met voorgenomen ontwikkeling

Het projectgebied ligt buiten de stedelijke kern van Wijk bij Duurstede op de Stadshaven en langs de oevers van de Kromme Rijn. Hoewel het project niet specifiek hittestress of wateroverlast voorkomt, is de realisatie van het gemaal en de balgstuw wel een klimaatadaptieve maatregel die bijdraagt aan het versterken van de ruimtelijke kwaliteit rondom de stad Wijk bij Duurstede. Het plan sluit daarmee aan op de ambities uit de omgevingsvisie en hoofdlijnennotitie om te werken aan een robuust watersysteem. Het

Conclusie

De ontwikkeling sluit aan bij de beleidsambities uit de Omgevingsvisie Stedelijk Gebied en de hoofdlijnennotitie Omgevingsvisie Buitengebied 2040.

Visie Rivierfront

De Visie Rivierfront is op 22 april 2008 vastgesteld door de gemeenteraad van Wijk Bij Duurstede. Op 13 december 2011 is de visie opnieuw met wijzigingen vastgesteld. Doel van de visie is om een totaalbeeld te maken voor het hele rivierfront van Wijk bij Duurstede en de stad en de rivier meer met elkaar te verbinden. Centraal in de visie staan vier hoofdlijnen:

- Toegankelijke riviernatuur in alle Wijkse uiterwaarden;
- Een levendige rivier als drager van recreatie;
- De haven als knooppunt tussen stad en rivier;
- Riviergericht bouwen langs de rivier.

Toekomstige ontwikkelingen worden getoetst aan deze vier hoofdlijnen. Tegelijkertijd heeft de visie ook een ruime mate van flexibiliteit om daarmee toekomstbestendig te kunnen zijn.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

In die visie staat omschreven dat als er gebouwd wordt, dat riviergericht moet gebeuren. Dat houdt onder andere in dat de bouwstijl moet inspelen op de kwaliteit van de omgeving en hoogwaterbewust. Een van de leidende principes bij het ontwerp is dat de zichtlijn van de inundatiesluis over het kanaal richting de rivier zoveel mogelijk vrij blijft van objecten. Een ander leidend principe is het behouden van het groene en weidse karakter van de Stadshaven. Het gemaal en de balgstuw worden aan zicht onttrokken door deze grotendeels onder het maaiveld aan te brengen. Het andere deel ligt achter de beplanting van de Stadshaven. Na afronding van de werkzaamheden wordt er weer groen aangeplant, waardoor de informele en groene sfeer van de oever behouden blijft.

Ook is er bij het ontwerp van het gemaal en de balgstuw rekening mee gehouden dat deze volledig onder water komen te staan tijdens hoogwater. Doordat het gemaal grotendeels in de grond wordt weggewerkt, is er geen stroombelemmering. De ontwikkeling sluit daarmee aan op de Visie Rivierfront.

Conclusie

De ontwikkeling is in overeenstemming met de Visie Rivierfront.

Welstandsnota 2014

De gemeente Wijk bij Duurstede heeft op 19 november 2013 de Welstandsnota 2014 vastgesteld. Dit is een actualisatie van de Welstandsnota uit 2004. Aan deze nota wordt de vormgeving, de kleurstelling en materiaalgebruik van bouwplannen getoetst. In de nieuwe Welstandsnota van 2014 is de belangrijkste wijziging de introductie van welstransvrije gebieden. Bouwwerken in die gebieden, vooral woonwijken en

bedrijventerreinen, zullen niet langer worden getoetst aan welstandscriteria. De verplichting tot welstandsadvisering wordt beperkt tot de beschermde stads- en dorpsgezichten, de cultuurhistorische en landschappelijk waardevolle linten en de belangrijkste toegangs- en doorgaande wegen. Deze gebieden en wegen zijn zeer bepalend voor de beeldpresentatie van de gemeente.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Het gehele projectgebied valt binnen de gebieden die zijn aangemerkt als welstandsvrije gebieden (Figuur 11). Voor percelen die liggen in gebieden die zijn aangeduid met het niveau 'welstandsvrij' gelden geen welstandscriteria. De voorgenomen ontwikkeling is derhalve niet in strijd met de gemeentelijke welstandsnota.

Figuur 11: Projectgebied binnen welstandsvrije gebied (geel)

Echter, het projectgebied valt wel binnen het Rijksbeschermd stadsgezicht Wijk bij Duurstede. Het Rijksbeschermd stadsgezicht bestaat uit de historische binnenstad en is inclusief de Stadshaven. Om die reden heeft de gemeente Wijk bij Duurstede een beeldkwaliteitsplan voor de ruimtelijke kwaliteit opgesteld, waaraan toekomstige ontwikkelingen getoetst worden. In het beeldkwaliteitsplan zijn beeldkwaliteitscriteria opgenomen. Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning moet hieraan getoetst worden. Voor een nadere beschrijving van het beeldkwaliteitsplan zie de paragraaf hieronder.

Conclusie

De ontwikkeling is in overeenstemming met de Welstandsnota 2014.

Erfgoedverordening Wijk bij Duurstede 2023

Op 14 november 2023 heeft de gemeenteraad van Wijk bij Duurstede de Erfgoedverordening gemeente Wijk bij Duurstede 2023 vastgesteld. De Erfgoedverordening beschermt de boven- en ondergrondse cultuurhistorische waarden van de gemeente en is ontworpen om een evenwichtige benadering te bevorderen tussen het belang van hedendaagse ontwikkelingen en het behoud van erfgoedwaarden. Verder bevat de Erfgoedverordening regels waarmee waardevolle gebouwde objecten in de gemeente kunnen worden aangewezen als beschermd gemeentelijk monument. Ook kan de gemeente gemeentelijke stads- en dorpsgezichten aanwijzen, die vervolgens krachtens het omgevingsplan moeten worden beschermd.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Het projectgebied ligt in een gebied met cultuurhistorische waarden. Het gaat om waarden die wettelijk beschermd zijn. Bij het ontwerp wordt met deze cultuurhistorische waarden rekening gehouden. Hiervoor is er een ruimtelijk kwaliteitskader door HDSR opgesteld. In paragraaf 4.1 wordt verder ingegaan op de cultuurhistorie en het cultureel erfgoed.

Conclusie

De ontwikkeling is in overeenstemming met de Erfgoedverordening.

Beeldkwaliteitsplan Stadshaven

Voor de Stadshaven in Wijk bij Duurstede is het bestemmingsplan geactualiseerd. Om de ruimtelijke kwaliteit bij dit bestemmingsplan te borgen, is voorliggend beeldkwaliteitsplan opgesteld. Bij het beeldkwaliteitsplan hoort een inrichtingsschets, die richting geeft aan toekomstige kwaliteitsverbeteringen in de openbare ruimte en een mogelijk eindbeeld laat zien.

Doel van het beeldkwaliteitsplan is om te komen tot een aantrekkelijk gebied voor bewoners en bezoekers van Wijk bij Duurstede, waarin rust en reuring in balans zijn en dat gedurende het gehele jaar een uitstraling heeft die past bij het monumentale karakter van rivierfront van Wijk bij Duurstede.

In de regels van het bestemmingsplan Stadshaven Wijk bij Duurstede is in bijlage 2 het beeldkwaliteitsplan opgenomen. Het beeldkwaliteitsplan is als toetsingskader voor het bouwen van gebouwen en diverse aanlegactiviteiten opgenomen.

In de regels van dit bestemmingsplan is daarom een verwijzing naar het beeldkwaliteitsplan opgenomen als toetsingskader voor het bouwen van gebouwen en diverse aanlegactiviteiten. Er zijn beeldkwaliteitseisen gesteld voor bouwwerken, vaartuigen en nutsvoorzieningen.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

In het ontwerp is rekening gehouden met criteria uit het beeldkwaliteitsplan zoals over de vormgeving van de bebouwing, het materiaalgebruik, de inrichting van de openbare ruimte en de beplanting, zie tevens de toelichting in paragraaf 4.1.

Conclusie

De ontwikkeling is in overeenstemming met het Beeldkwaliteitsplan.

Participatiebeleid: Participatie onder de Omgevingswet gemeente Wijk bij Duurstede

Op 18 februari 2025 heeft de gemeente Wijk bij Duurstede het participatiebeleid vastgesteld. In het beleid staat dat participatie verplicht is in de gevallen waar ook bindend advies van de raad voor nodig is. De initiatiefnemer moet altijd aangeven of er aan participatie is gedaan en zo ja op welke manier en wat de resultaten zijn.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Omdat het project ligt binnen het Rijksbeschermd stadsgezicht is ook bindend advies van de raad nodig en geldt er een participatieplicht. In hoofdstuk 5 staat beschreven hoe de participatie is verlopen en hoe dat aansluit op de criteria vanuit het participatiebeleid van de gemeente. Tevens zijn bij de aanvraag voor de BOPA verslagen van de participatie in de verkenningsfase en planuitwerkingsfase toegevoegd. In deze verslagen staat aangegeven wie er betrokken zijn, hoe de participatie is uitgevoerd en hoe er omgegaan is met de inbreng van betrokkenen. Ook is er gekeken naar de resultaten van de participatie.

Conclusie

De ontwikkeling is in overeenstemming met de uitgangspunten van het participatiebeleid van de gemeente Wijk bij Duurstede.

4 Milieu en omgeving

In dit hoofdstuk wordt het plan getoetst aan diverse milieuhygiënische- en omgevingsaspecten. Niet alle aspecten zijn relevant voor het project gemaal Kromme Rijn. Hieronder staan de aspecten genoemd die relevant zijn. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op:

- Archeologie, cultuurhistorie en erfgoed;
- Bodem;
- Natuur;
- Ontploffbare oorlogsresten;
- Kabels en leidingen;
- Water;
- Geluid;
- Trilling;
- Geur;
- Luchtkwaliteit;
- Verkeersgeneratie, -afwikkeling en parkeren;
- Omgevingsveiligheid;
- Duurzaamheid en gezondheid;
- M.e.r-procedure of beoordeling.

Per aspect is beschreven wat de eventuele effecten zijn van de voorgenomen ontwikkeling.

4.1 Archeologie, cultuurhistorie en erfgoed

Archeologie

Toetsingskader

Nederland tekende in 1992 het Verdrag van Malta dat de omgang met het Europees archeologisch erfgoed regelt. Het Verdrag van Malta, ook wel het verdrag van Valletta genoemd, is er op gericht het bodemarchief beter te beschermen. Het bodemarchief bestaat uit alle archeologische waarden die zich in de bodem bevinden.

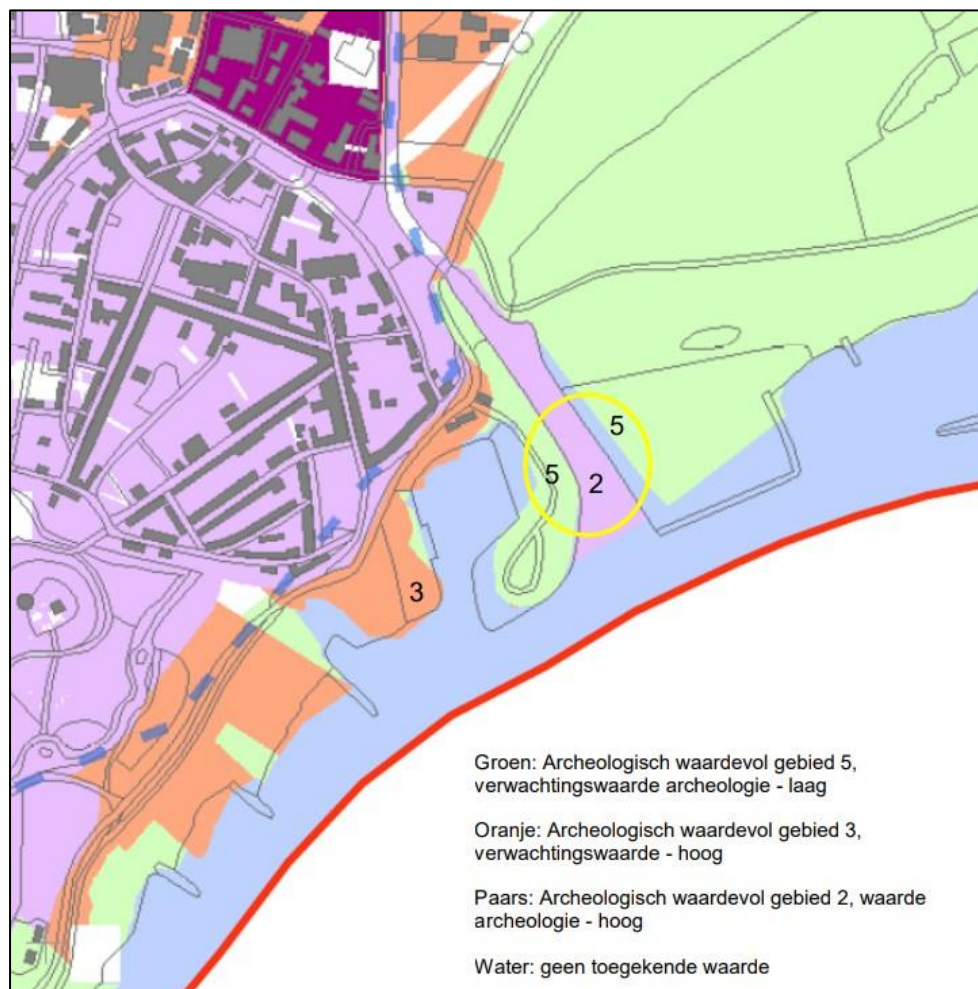
De Erfgoedwet, die op 1 juli 2016 in werking is getreden, regelt dat bij ruimtelijke ingrepen en de besluiten die daarover genomen moeten worden rekening gehouden moet worden met archeologische waarden die ter plaatse van de ingreep (en in de directe omgeving) aanwezig zijn. Dit houdt in dat een afweging gemaakt moet worden ten aanzien van eventueel aanwezige archeologische (verwachtings-)waarden. De gemeente is verplicht archeologische waarden te beschermen in het bestemmingsplan. Ook onder de Omgevingswet heeft de gemeente een centrale rol in de bescherming van archeologisch erfgoed. De gemeente kan lokale regels stellen over archeologisch onderzoek (artikel 5.130 lid 3, 4 en 5 Bkl).

Via de Beleidsnota archeologie en Beleidskaart Wijk bij Duurstede 2021, vastgesteld op 29 januari 2013, geeft de gemeente invulling aan de vereiste integratie van archeologie in het kader van een goede ruimtelijke ordening.

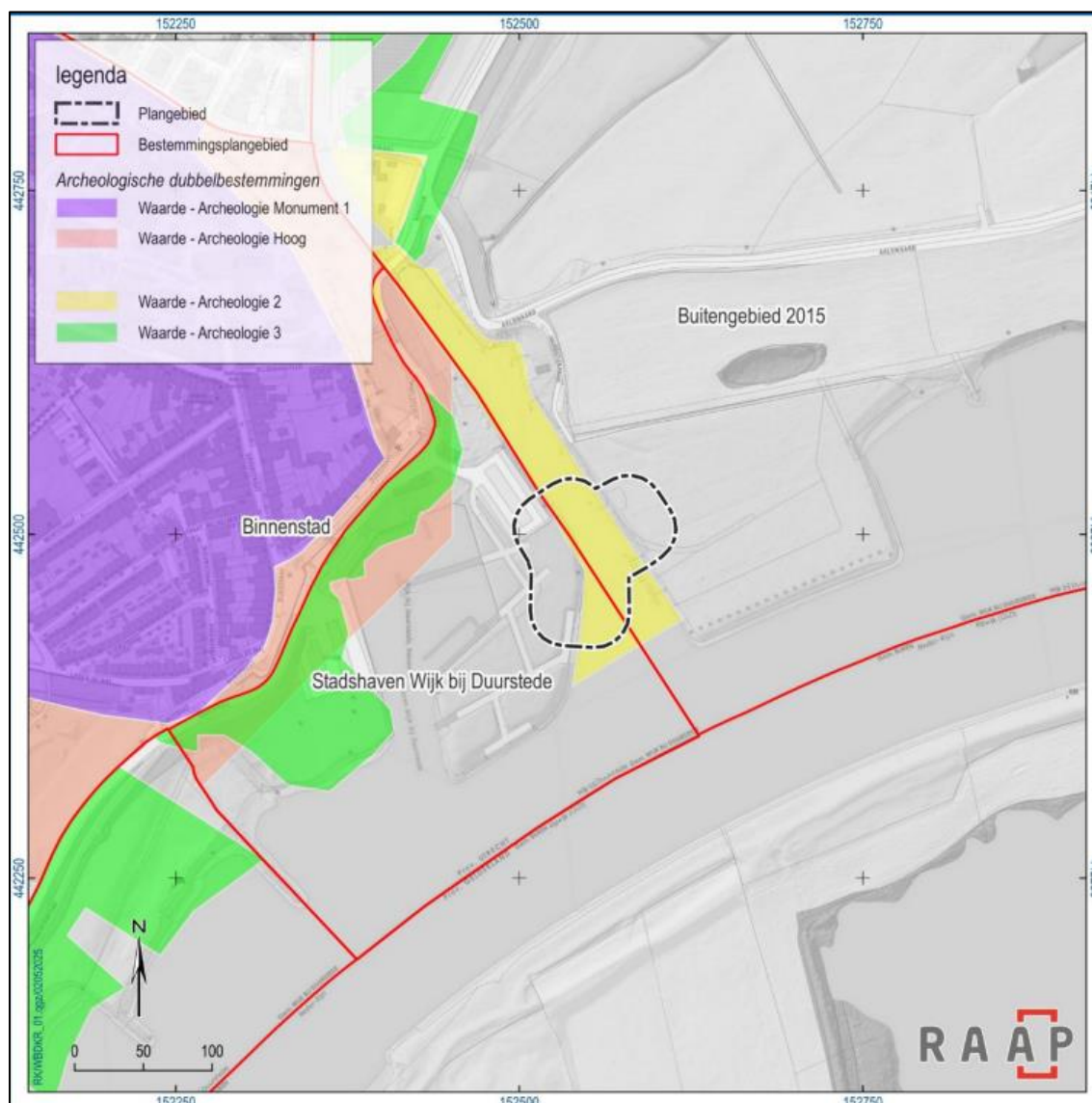
Toetsing

In het kader van de ontwikkeling is een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. De conclusies en aanbevelingen uit het onderzoek zijn hieronder beschreven. De rapportage is als bijlage A bij deze motivering opgenomen.

Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Wijk bij Duurstede ligt het plangebied in archeologisch waardevol gebied 2 en 5 (Figuur 12). Het beleid voor deze gebieden schrijft voor dat er bij bodemingrepen groter dan 100 m² en dieper dan 50 cm -mv voor categorie 2 een archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd. Voor categorie 5 geldt dat hier alleen archeologisch onderzoek verplicht is bij MER-plichtige projecten en projecten die onder een tracé-wet vallen. Dit is voor dit project niet van toepassing. Deze voorschriften zijn verankerd in de bestemmingsplannen Stadshaven Wijk bij Duurstede en Buitengebied.

Figuur 12: Het plangebied (geel) op een detail uit de archeologische beleidskaart van Wijk bij Duurstede

Figuur 13: Archeologische dubbelbestemmingen

De omvang van de bodemingrepen overschrijdt deze vrijstellingsgrenzen. Een archeologische onderbouwing met betrekking tot de eventuele aanwezigheid van archeologische waarden is daarom verplicht conform het vigerend beleid en de bestemmingsplannen.

Uit het bureauonderzoek archeologie blijkt dat binnen het traject van de geplande ontgravingen geen archeologische resten worden bedreigd. In het plangebied – dat begin 19e eeuw midden in de rivier de Neder-Rijn lag – zijn als gevolg van rivieractiviteit oudere archeologische resten verdwenen, afgezien wellicht van resten uit de steentijd op grotere diepte.

Op de oevers van het plangebied geldt vanuit het bestemmingsplan geen verplichting tot het laten doen van archeologisch onderzoek. Dit is ook logisch omdat deze gebieden recent zijn aangeplempt. Ook vanuit het archeologisch beleid geldt deze verplichting niet, aangezien het project niet m.e.r.-plichtig is, noch onder een tracéwet wordt uitgevoerd.

Binnen het inundatiekanaal geldt deze verplichting wel. Toch wordt hier geen vervolgonderzoek geadviseerd, voornamelijk omdat dit deel van het kanaal tot eind 19e eeuw midden in de Neder-Rijn lag en nog helemaal geen inundatiekanaal was. Daarnaast zal hier ten behoeve van de scheepvaart (Kromme Rijn) en voor de voldoende doorvoer van water (Inundatiekanaal) regelmatig gebaggerd zijn, waardoor de archeologische verwachting voor resten van menselijke activiteiten op het water zeer laag is.

Als bij de uitvoering van de werkzaamheden vondsten worden gedaan waarvan wordt vermoed dat het archeologische vondsten betreft, moet deze volgens de Erfgoedwet 2016 (artikel 5.10) verplicht gemeld worden bij de gemeente Wijk bij Duurstede.

Conclusie

Vanuit archeologie zijn er geen belemmeringen voor de voorgenomen ontwikkeling op deze locatie.

Cultuurhistorie en erfgoed

Toetsingskader

Met erfgoed wordt vaak cultureel erfgoed en werelderfgoed bedoeld. Cultureel erfgoed bestaat uit cultuurlandschappen, rijksmonumenten, gemeentelijke- en provinciale monumenten en archeologische monumenten. Werelderfgoed zijn gebieden of monumenten met een bijzondere of unieke waarde die zo belangrijk zijn voor de wereldgemeenschap dat deze veilig aan toekomstige generaties doorgegeven moet worden. Bekende voorbeelden binnen Nederland zijn grachtengordel in Amsterdam en de molens in de Kinderdijk. De bescherming van erfgoed wordt geregeld in het Bal, de provinciale omgevingsverordening en het omgevingsplan.

Het Bal beschermt rijksmonumenten door regels die het beschadigen, vernielen en verwaarlozen van rijksmonumenten verbieden. Verder zijn activiteiten met betrekking tot een rijksmonument alleen mogelijk met een omgevingsvergunning. De provinciale omgevingsverordening stelt regels aan provinciale monumenten, zoals militair erfgoed, archeologisch waardevolle zones en historische buitenplaatsen en infrastructuur.

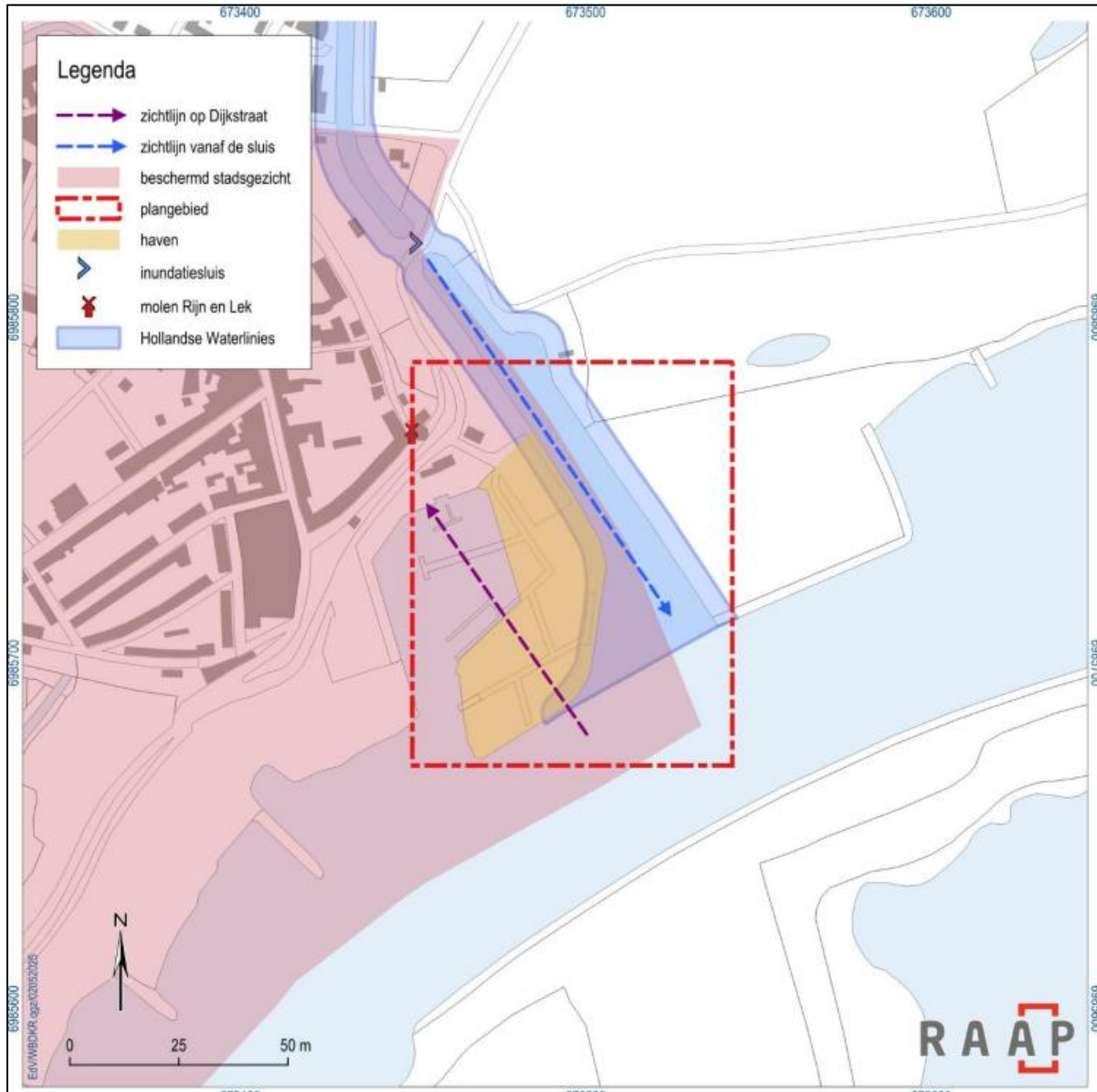
In het omgevingsplan legt de gemeente de bescherming van cultureel erfgoed vast, zoals gemeentelijke en provinciale monumenten, landschappen, patronen en structuren.

Bij het opstellen van het omgevingsplan moet de gemeente voldoen aan de instructieregels van het Rijk (paragraaf 5.1.5.5 van het Bkl). Deze instructieregels gelden ook bij het afwijken van het omgevingsplan met een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. De instructieregels hebben betrekking op het belang van het behoud en de bescherming van cultureel erfgoed. Deze regels gaan over het voorkomen van ontsiering, beschadiging, verplaatsing of sloop van beschermde monumenten, het bevorderen van gebruik van monumenten rekening houdend met de monumentale waarden en het voorkomen van aantasting van de omgeving van monumenten en het karakter van beschermde stads- of dorpsgezichten of beschermde cultuurlandschappen.

Toetsing

In het kader van de ontwikkeling is een cultuurhistorisch bureauonderzoek uitgevoerd. De conclusies en aanbevelingen uit het onderzoek zijn hieronder beschreven. De rapportage is als bijlage B bij deze motivering opgenomen.

Het projectgebied ligt in een gebied dat is aangewezen als UNESCO-werelderfgoed Hollandse Waterlinie en als beschermd stadsgezicht.

Figuur 14: Inventarisatie van de aanwezige cultuurhistorische waarden

Unesco werelderfgoed Hollandse Waterlinie

Sinds 2021 maakt de Hollandse Waterlinie deel uit van het UNESCO Werelderfgoed. Samen met de Stelling van Amsterdam, die sinds 1996 op de Werelderfgoedlijst staat, vormen ze de Hollandse Waterlinies. Het inundatiekanaal met de inundatiesluis is van grote cultuurhistorische betekenis, omdat het een belangrijk onderdeel is van het strategische landschap van de Waterlinie. Dit landschap bestaat uit een samenhangend geheel van elementen zoals sluizen, kanalen, dijken en inundatievelden, die samen het verdedigingssysteem vormden. De zichtlijn van de sluis naar de rivier is daarbij van groot belang, omdat deze openheid de oorspronkelijke samenhang tussen het kanaal en de sluis zichtbaar houdt. UNESCO beschouwt deze openheid als karakteristiek voor het gebied, omdat het de visuele en ruimtelijke verbinding tussen de sluis en de rivier intact houdt. Dit is van belang voor de cultuurhistorische waarde van het landschap, omdat het de oorspronkelijke strategische opzet van de Waterlinie bewaart. Bovendien draagt de openheid bij aan het behoud van de historische integriteit van het gebied, waardoor de betekenis van het landschap voor de toekomst behouden blijft.

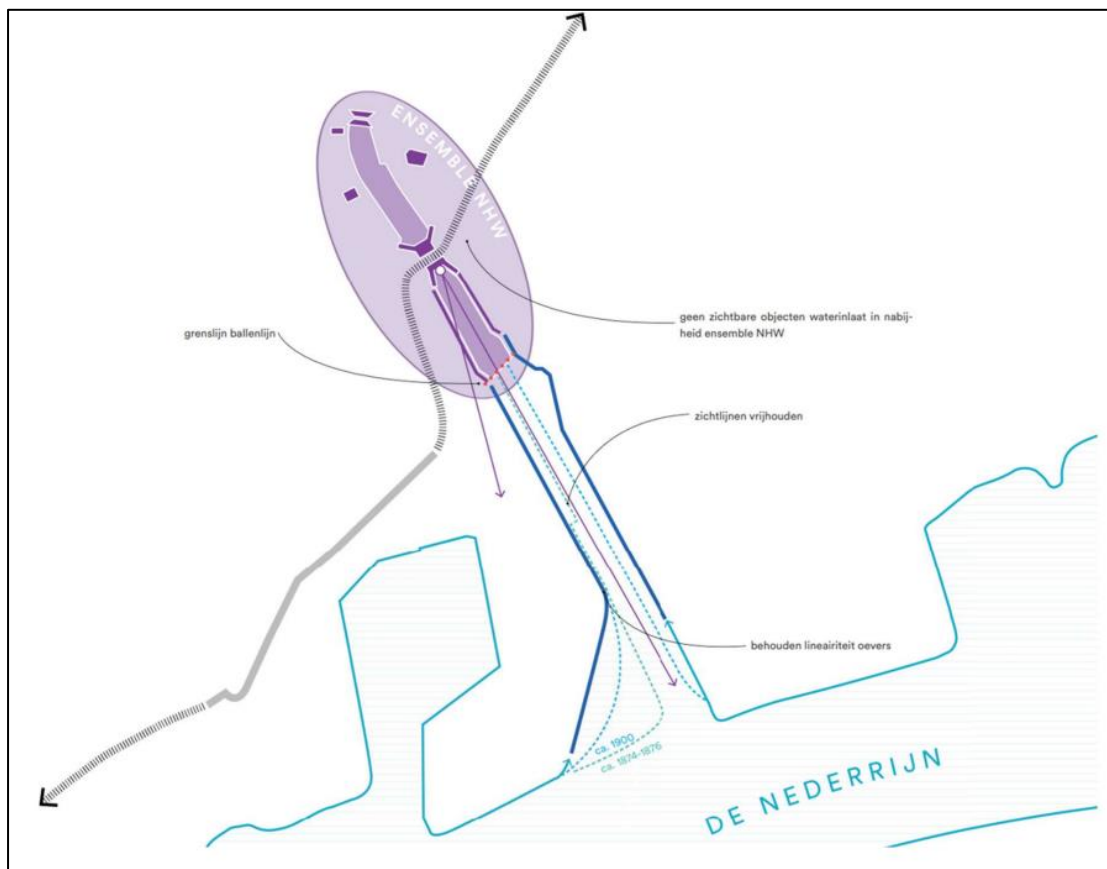
Beschermd stadsgezicht

In 1982 werd besloten de historische binnenstad van Wijk bij Duurstede aan te wijzen als beschermd stadsgezicht. Binnen dat stadsgezicht valt ook de havendam. Echter, in de toelichting tot het besluit van het aanwijzen van het beschermd stadsgezicht, wordt de havendam niet genoemd, terwijl die wel binnen de grenzen valt.⁴ Wat van belang is, is het zicht vanaf de Rijn op de Dijkstraat, die achter de havendam ligt. Aan de Dijkstraat staan karakteristieke elementen die het silhouet van de stad bepalen, zoals de poort met de molen en het pannenkoekenhuisje en ook een restant van een voormalige serie theekoepels op de stadsmuur. Op de havendam mogen dus geen gebouwen komen die de zichtlijn vanaf de rivier op de Dijkstraat belemmeren. Het weidse karakter van de haven is hierbij belangrijk.

Uit het cultuurhistorisch onderzoek blijkt dat de confrontatie tussen de cultuurhistorische waarden en de voorgenomen ontwikkeling dat, bij een zorgvuldige uitwerking, de plannen geen onevenredige aantasting vormen van het aanwezige erfgoed. Voorwaarde is dat er nadrukkelijk rekening wordt gehouden met de kenmerkende zichtlijnen en het open karakter van het gebied. Het wordt aanbevolen om het ontwerp visueel terughoudend vorm te geven.

Om de ruimtelijke kwaliteit integraal mee te nemen in het ontwerp is het ruimtelijk kader 'Inlaatwerk Kromme Rijn Ruimtelijke Kader' opgesteld. Het kader legt de huidige ruimtelijke kwaliteit van de locatie vast en heeft voor de situering, inpassing en vormgeving van het inlaatwerk drie leidende principes geformuleerd:

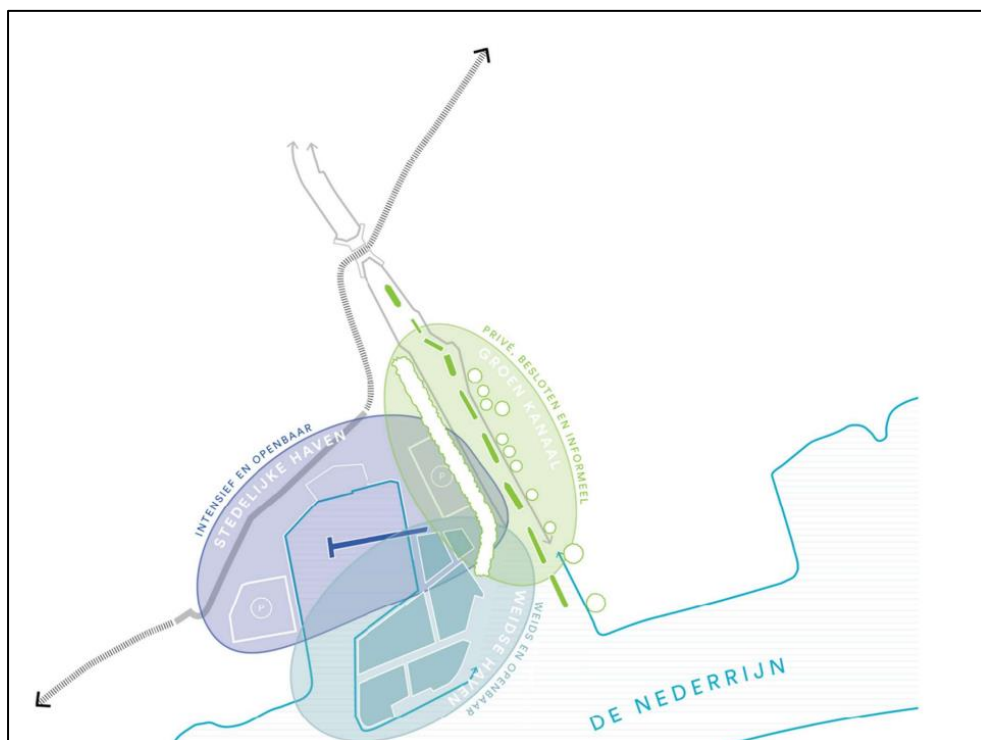
- **Het inlaatwerk respecteert het militaire erfgoed NHW.** Het gemaal en keermiddel zijn zorgvuldig ingepast binnen het ensemble NHW (inundatiekanaal, inundatiesluis en kwelkom). Het inlaatwerk ligt op voldoende afstand van de inundatiesluis, verstoort de zichtlijn over het kanaal vanaf de inundatiesluis richting rivier zeer beperkt en tast het lineaire karakter van de oevers minimaal aan (Figuur 15). In vorm/materialisering vormt het inlaatwerk een eigentijdse toevoeging die herkenbaar is als eigen laag.

Figuur 15: Projectgebied in relatie tot ensemble NHW

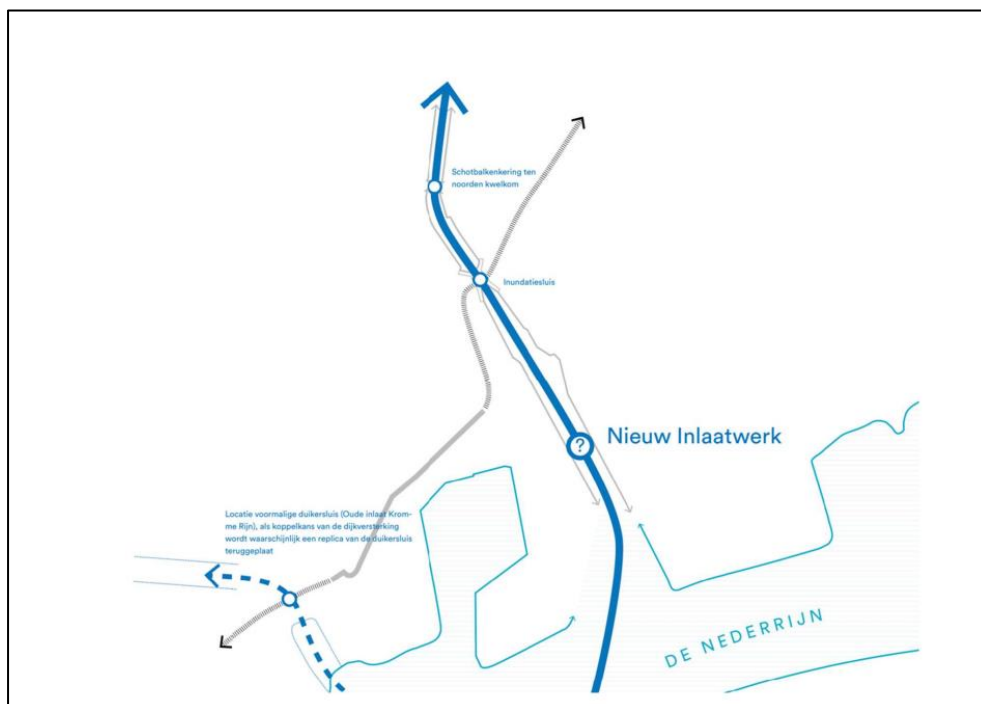
- **Het inlaatwerk is zorgvuldig ingepast in de groene en ontspannen sfeer van het havengebied.**
De groene en informele sfeer langs de oevers van het kanaal en het weidse karakter van het havengebied langs de rivier dienen behouden te blijven.

Door deze drie leidende principes te hanteren, worden de universele waarden van het beschermde stadsgezicht van Wijk bij Duurstede en het UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinie geborgd.

Figuur 16: Karakters van het projectgebied

- **Zoetwaterinlaat als herkenbaar onderdeel Watermanagement Systeem.** Het inlaatwerk is herkenbaar als een nieuwe toevoeging aan een reeks van waterwerken waaraan al eeuwen wordt gesleuteld. Het vormt een nieuw verhaal dat gezien en verteld mag worden. De werking van het systeem wordt inzichtelijk gemaakt ook wanneer het niet in functie is.

Figuur 17: Locatie nieuw inlaatwerk en voormalige duikersluis

Door deze drie leidende principes te hanteren, worden de universele waarden van het beschermde stadsgezicht van Wijk bij Duurstede en het UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinie geborgd. De leidende principes zijn nader uitgewerkt in ontwerppogaven en -eisen. De hiervoor beschreven ontwerpprincipes en andere opgaven zijn als volgt vertaald in concrete ontwerpuitgangspunten:

1. Het inlaatwerk vormt een samenhangend geheel, met een simpele hoofdvorm opgebouwd uit twee kruisende structuren;
2. De werking van gemaal en balgstuw wordt afleesbaar gemaakt in vormgeving en inrichting;
3. Zorgvuldige uitwerking van beeldbepalende details;
4. De vormgeving van het inlaatwerk heeft subtiele verwantschap met Inundatiesluis NHW;
5. Zorgvuldige inpassing van voorzieningen: geen opsmuk;
6. Het openhouden van zichtlijnen op de rivier: vanaf de sluis richting de rivier en vanaf de Rijn op het stadsprofiel van Wijk bij Duurstede, met onder andere de Dijkstraat, de stadspoort en karakteristieke bebouwing. De zichtlijn vanaf de inundatiesluis over het kanaal richting de rivier blijft zoveel mogelijk vrij van objecten;
7. Behoud van het groene en weidse karakter.

Deze zijn als volgt concreet vertaald in eisen, waarbij de nummers tussen de ontwerpuitgangspunten en de uitgewerkte eisen overeenkomen:

1. Het gedeelte van het inlaatwerk op de westoever kent een simpele opbouw waarin gemaal en keermiddel als afzonderlijke structuren herkenbaar zijn. Het gemaal is herkenbaar als een laag lichtgrijs betonnen plateau. Het keermiddel is herkenbaar door gebruik van bakstenen wanden en een donkergrijze betonnen bovenzijde. Het landhoofd van de balgstuw op de oostoever is gelijk aan het landhoofd aan de andere zijde.
2. De instroom van het gemaal is duidelijk zichtbaar vanaf het haventerrein. De uitstroom van het gemaal is herkenbaar aan een betonnen band van enkele decimeters net boven de normaalwaterlijn. Bij normale waterstanden, waarbij de balgstuw niet in werking is, is de aanhechting van de rubberen balg op het landhoofd subtiel zichtbaar

3. De aanhechting van de balgstuw op het landhoofd wordt zorgvuldig ingepast, waarbij rubberen flappen en bevestigingsstrips het integrale beeld zo min mogelijk verstoren;
4. Het inlaatwerk is herkenbaar als een nieuw object met een eigen verhaal, maar kent subtiele verwantschap met de inundatiesluis door in vorm, kleur of materiaal te refereren naar de inundatiesluis.
5. Hekwerken worden geminimaliseerd en specifieke voorzieningen als aanvaarbeveiligingen worden zorgvuldig ingepast. De zichtbare onderdelen van het inlaatwerk (o.a. keermiddel, de bovengrondse delen van het gemaal, kraanopstelplaats, in- en uitstroomhoofd) die zijn qua locatie, materialisatie en vormgeving zorgvuldig ingepast. Nieuwe verhardingen (dak ondergronds gemaal, pompputten en kraanopstelplaats sluiten qua lijnenspel en materialen logisch aan op de aanwezige infrastructuur, waardoor de samenhang binnen het gebied versterkt wordt. Er wordt geen grofvuilbak geplaatst. Tijdens de inzet van het gemaal wordt het grofvuil bij elkaar geveegd en opgehaald met een vrachtwagen;
6. Het oostelijk landhoofd bevindt zich tussen de woonboten en heeft geen invloed op de zichtlijn richting de rivier. Het westelijk landhoofd steekt iets uit t.o.v. de oeverlijn, maar wordt aan het zicht onttrokken door de beplanting langs de oostoever van het kanaal.
7. Ten westen van de keerwand wordt het maaiveld in een smalle strook met ca 1m verlaagd. De keermuur hoeft daardoor minder hoog waardoor het groene karakter behouden blijft. Ook is daardoor het hekwerk bovenop de keermuur minder zichtbaar vanaf het haventerrein. Boven de uitstroom van het gemaal wordt een dikke aarden laag aangebracht. Bovenop het betondek van de uitstroom van het gemaal worden bomen (o.a. wilg/meidoorn) teruggeplant. Daarnaast kan zich hier spontane beplanting ontwikkelen. Zowel naast als boven het betondek heeft beplanting toegang tot het grondwater op kanaalpeilniveau. De opstelplaats en het toegangspad worden uitgevoerd in grasdoorgroeistenen, waarbij de vorm van de vlakken voortbouwt op de strakke lijnvoering van de betonnen paden. Doordat de grasdoorgroeistenen slechts incidenteel en vooral in droge periode worden gebruikt zal het gras zich hier goed kunnen ontwikkelen en zal deze verharding naar verwachting minimaal zichtbaar zijn.

Met dit ontwerp worden de kenmerkende zichtlijnen en het open karakter van het gebied behouden. De vormgeving van de bebouwing, het materiaalgebruik, de inrichting van de openbare ruimte en de beplanting sluiten aan op de voorschriften zoals geformuleerd in het beeldkwaliteitsplan Stadshaven Wijk bij Duurstede. In bijlage 6 staat meer informatie over de ruimtelijke inpassing en vormgeving, inclusief beeldmateriaal van het ontwerp in de normale situatie en als de balg in werking is en vanuit verschillende standpunten vanuit de omgeving. Ook wordt er meer toelichting gegeven op de hierboven beschreven principes en ontwerpeisen.

Conclusie

Vanuit cultuurhistorie en erfgoed zijn er geen belemmeringen voor de voorgenomen ontwikkeling op deze locatie.

4.2 Bodem

Toetsingskader

Het bodembeleid is gericht op het voorkomen van verontreinigingen. Voor bestaande bodemverontreinigingen is aangegeven in welke situaties (omvang en ernst van verontreiniging) en op welke termijn sanering moet plaatsvinden. Hierbij dient de bodemkwaliteit tenminste geschikt te worden gemaakt voor de functie die erop voorzien is, waarbij verspreiding van verontreiniging zoveel mogelijk wordt voorkomen. Het beleid gaat uit van het principe dat de bodem geschikt dient te zijn voor de beoogde functie. De gewenste functie bepaalt als het ware de gewenste bodemkwaliteit.

De regels voor het hergebruik van bouwstoffen, grond en baggerspecie staan deels in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en deels in het Besluit bodemkwaliteit (Bbk). Ook staan er regels in de Regeling

bodemkwaliteit 2022. De regels uit het Bal en het Bbk zijn een vervolg van de regels die sinds 2008 in het Besluit bodemkwaliteit en de Regeling bodemkwaliteit stonden.

Regels voor het toepassen van bouwstoffen, grond of baggerspecie zijn te vinden in het Bal. Voor het toepassen van grond en bouwstoffen gelden verschillende kwaliteitseisen, afhankelijk van de toepassing in de bodem of het water.

Toetsing

Met de aanleg van het gemaal en de balgstuw is er sprake van een functiewijzing van de bodem. Tijdens de realisatie zullen er ook bagger- en graafwerkzaamheden plaatsvinden. Daarom is er een historisch vooronderzoek uitgevoerd. De conclusies en aanbevelingen uit het onderzoek zijn hieronder beschreven. De rapportage is als bijlage C bij deze motivering opgenomen.

Uit het vooronderzoek blijkt dat het projectgebied op verschillende plekken verdacht is op de aanwezigheid van bodemverontreinigingen. Daarom is er een verkennend land- en waterbodemonderzoek uitgevoerd, waarbij het projectgebied verdeeld is in 5 werkvakken (A, B, C, D en E).

Figuur 18: Indeling vakken van het verkennend land- en waterbodemonderzoek

Uit het verkennend land- en waterbodemonderzoek blijkt dat:

- Aanvullend onderzoek in de vakken A (oever Stadshaven) en E (oever oostzijde) zijn nog nodig. Ter plaatse van vak A bleek er veel puin in de toplaag aanwezig te zijn, waardoor deze laag niet handmatig te doorboren was. Ter plaatse van vak E bleken stortstenen aanwezig te zijn die niet handmatig te verwijderen waren. Deze vakken worden in een later stadium alsnog onderzocht, met ondersteuning van een hydraulische graafmachine;

- In vak B zijn sterke verontreinigingen aangetroffen. Deze verontreinigingen moeten nog nader worden afgeperkt om de omvang inzichtelijk te maken. Het is ook nodig om de grond te saneren;
- In vak A en B is aanvullend asbestonderzoek nodig vanwege de bodemvreemde bijmengingen;
- Ook in de vakken C en D zijn sterke verontreinigingen aangetroffen, waarbij het advies is om de verontreinigde baggerspecie af te voeren als zijnde sterk verontreinigd.

Naar aanleiding van het verkennend onderzoek worden er voor de uitvoering nog verschillende bodemonderzoeken uitgevoerd. Deze bodemonderzoeken zijn op dit moment nog niet (volledig) afgerond. De scope van deze onderzoeken zijn mede afhankelijk van de nog te bepalen uitvoeringswijze. Overtollige niet-herbruikbare grond of waterbodemonderzoek wordt afgevoerd naar een erkende verwerker. Tevens worden in een latere fase partijkeuringen uitgevoerd om de hergebruiksmogelijkheden van materiaal vast te stellen.

Tijdens de uitvoering dient de aannemer zich te houden aan de geldende wet- en regelgeving rondom bodem. Voor de (graaf)werkzaamheden moet rekening gehouden worden met de bekende verontreinigingen in de vorm van uitvoering onder BRL7000, protocol 7003 (waterbodemonderzoek) danwel 7005 (landbodemonderzoek) en milieukundige begeleiding conform de BRL6000, protocol 6003 (waterbodemonderzoek) danwel 6005 (landbodemonderzoek). Ook wordt er rekening gehouden met de veiligheidsmaatregelen vanuit de CROW400. Indien nodig zal er gesaneerd worden om aan de eisen te voldoen. De werkzaamheden leiden niet tot bodemverontreiniging. Doordat verontreinigde grond wordt afgevoerd zal de bodemkwaliteit in het gebied verbeteren.

Conclusie

Vanuit bodem zijn er geen belemmeringen voor de voorgenomen ontwikkeling op deze locatie.

4.3 Natuur

Toetsingskader

In het Besluit kwaliteit leefomgeving zijn regels opgenomen voor de gebiedsbescherming van aangewezen Natura 2000-gebieden en Natuurnetwerk Nederland-gebieden, regels voor de soortenbescherming van te beschermen planten- en diersoorten en regels ter bescherming van houtopstanden zoals bomen en struiken. Voorheen werd dit geregeld in de Wet natuurbescherming.

De bescherming voor belangrijke natuurgebieden en soorten is grotendeels gebaseerd op twee Europese richtlijnen: de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De Vogelrichtlijn is gericht op in het wild levende vogelsoorten. De Habitatrichtlijn is gericht op diersoorten en plantensoorten. Vanuit deze richtlijnen worden specifieke diersoorten en hun habitat beschermd om de biodiversiteit te behouden, te herstellen of uit te breiden.

De aanwijzing van gebieden tot beschermd natuurgebied in het kader van de Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn (Natura 2000-gebieden) vindt plaats aan de hand van soortenlijsten van zeldzame of bedreigde plant- en diersoorten. Wanneer in een gebied bepaalde soorten voorkomen, of een bepaald percentage van de Europese populatie herbergt, dan komt dit gebied in aanmerking voor plaatsing onder de betreffende richtlijn.

Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden van groot internationaal belang. Voor de gebieden en de daarbij aangewezen soorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Een activiteit mag niet leiden tot significant negatieve effecten op deze doelen of tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken. Indien op voorhand significante effecten niet uitgesloten kunnen worden dient een Passende beoordeling opgesteld te worden.

Het Natuurnetwerk Nederland is een stelsel van ecologisch hoogwaardige natuurgebieden; de Natura 2000-gebieden maken daar deel van uit. Naast de Natura 2000-gebieden bevat het NNN ook overige leefgebieden van soorten en – om isolatie te voorkomen - gebieden die een verbinding vormen tussen

natuurgebieden. De Natuurnetwerkgebieden worden door de provincie Utrecht beschermt via het beleid om ervoor te zorgen dat de omvang en kwaliteit van deze gebieden niet afneemt. Dit is geregeld in de Interim Omgevingsverordening. Van daaruit moeten nieuwe gemeentelijke bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen voldoen aan de regels die in de Interim Omgevingsverordening zijn opgenomen. Dat gaat doormiddel van een NNN-toets. Een nieuw project, dat de natuur significant aantast, mag niet worden toegestaan in het bestemmingsplan of de omgevingsvergunning tenzij het een groot openbaar belang dient, per saldo leidt tot een versterking van het NNN of het gaat om kleine veranderingen, die bedoeld zijn om andere bestaande functies binnen het NNN te beschermen.

Naast het soortenbeschermingsregime en gebiedsbeschermingsregime bevat de Omgevingswet ook de bepalingen ter bescherming van houtopstanden. Om bossen te beschermen en vanwege internationale regels geeft het Rijk regels voor het vellen van houtopstanden, herbeplanten, het verhandelen en bezit van hout(producten). Voor bepaalde houtopstanden buiten de bebouwingscontour houtkap (zoals bedoeld in artikel 5.165b van het Besluit kwaliteit leefomgeving) geldt een meldings- en herplantingsplicht. De Omgevingswet beschermt geen houtopstanden binnen de bebouwingscontour houtkap. Waar de grens van de “bebouwingscontour houtkap” ligt wordt bepaald door de gemeenteraad. Binnen de bebouwde kom geldt meestal een kapverbod op grond van het Omgevingsplan of een gemeentelijke bomenverordening. Daarnaast kunnen gemeenten ook regels stellen voor bomen buiten de bebouwde kom, bijvoorbeeld in een bestemmingsplan.

Activiteiten mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurwaarden (soorten, gebieden en /of houtopstanden). Er is daarom inzicht nodig in de aanwezige beschermde natuurwaarden en de mogelijke effecten die op deze beschermde natuurwaarden kunnen optreden door de ontwikkeling.

Naast de verbodsbepalingen is er ook een specifieke zorgplicht opgenomen. De specifieke zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen mag hebben voor alle in het wild levende dier- en plantensoorten en hun directe leefomgeving, dus ook bij (inter)nationaal beschermde soorten én bij andere soorten.

Toetsing

In het kader van de ontwikkeling is door Sweco een Quick Scan Natuurwaarden uitgevoerd. De conclusies en aanbevelingen uit het onderzoek zijn hieronder beschreven. De rapportage is als bijlage E bij deze motivering opgenomen.

Het perceel zelf en de directe omgeving hebben geen natuurbestemming. Wel ligt de oostelijke oever van het plangebied binnen het Natura 2000-gebied Rijntakken en het Natuurnetwerk.

Figuur 19: Ligging projectgebied ten opzichte van het Natura 2000-gebied Rijnland

Figuur 20: Ligging projectgebied ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland

Natura 2000-gebied Rijntakken

Om te bepalen of het project leidt tot significante negatieve effecten op doelstellingen van Natura 2000-gebieden, wordt er een voortoets uitgevoerd. In de voortoets zijn de effecten getoetst van verdroging, vernatting, verontreiniging, verlies vegetatie, beweging, geluid en licht op instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en vogelrichtlijnsoorten van de Natura 2000-gebieden Rijntakken en Kolland en Overlangbroek. De tijdelijke werkzaamheden en het gemaal in de gebruiksfase leiden naar verwachting niet tot significant negatieve effecten. Als er wel significant negatieve effecten zijn, dan zullen er vervolgstappen genomen worden zoals een vervolgonderzoek of aanvraag voor omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit.

In de voortoets is het onderdeel stikstofdepositie niet meegenomen. Gezien de afstand tot stikstofgevoelige habitattypen in de Natura 2000-gebieden en de voorgenomen werkzaamheden zijn effecten als gevolg van vermessing en verzuring door stikstofdepositie tijdens de realisatie en gebruiksfase niet op voorhand uit te sluiten. Daarom is er een stikstofberekening uitgevoerd, zie bijlage G. Het resultaat van de stikstofberekening toont aan dat er geen rekenresultaten hoger zijn dan 0,00 mol/ha/jaar. Significante gevolgen voor de leefgebieden in Natura 2000-gebieden ten gevolge van stikstofdepositie zijn daarmee uitgesloten. Het aspect stikstofdepositie staat verdere besluitvorming derhalve niet in de weg.

Natuurnetwerk Nederland

Om te bepalen of de omvang en kwaliteit van het NNN niet afneemt, is er een nee-tenzij-toets uitgevoerd. Met de nee-tenzij-toets worden effecten van plannen en projecten op het NNN in beeld gebracht. Uit de nee-tenzij-toets blijkt dat de kwaliteit, robuustheid en samenhang van het NNN evenals de 'Wezenlijke Kenmerken en Waarden' niet worden aangetast.

Een klein deel van het projectgebied valt binnen het NNN. Het deel dat binnen NNN valt is onderdeel van de oostelijke oever van het inundatiekanaal. Het is een steile harde oever die bekleed is met stortsteen. Het stortsteen is begroeid met vegetatie, waaronder bramenstruiken. Daar waar nu stortsteen ligt, komt in de oever een betonnen constructie met damwanden. De constructie is het landhoofd van de balgstuw, dat in het water en in de huidige stenige oever wordt weggewerkt. De oppervlakte van de constructie dat binnen NNN ligt is circa 17,5 m². Na aanleg wordt op de constructie grond aangebracht, waarop de bestaande situatie van een begroeide oever weer ontstaat. Op deze locatie zal er door de aanwezigheid van het inundatiekanaal er altijd een harde, schuine oever zijn. Doordat er grond over de constructie wordt gelegd en het gras en de begroeiing weer terug kan groeien, wordt de nu aanwezige situatie hersteld. Hierdoor is er geen sprake van oppervlakteverlies.

Het project is een maatregel uit het Deltaprogramma Zoetwater en zorgt ervoor dat er tijdens perioden van extreme droogte voldoende water ingelaten kan worden naar de Kromme Rijn. De Kromme Rijn zelf behoort ook tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en is een ecologische verbinding tussen omliggende natuurgebieden zoals de Utrechtse Heuvelrug en de Natura 2000-gebieden 'Rijntakken' en 'Kolland en Overlangbroek'. Met deze maatregel wordt de beschikbaarheid van voldoende zoet water tijdens extreem droge perioden voor de Kromme Rijn gewaarborgd. Door de aanvoer van zoet water wordt droogteschade aan de natuur voorkomen en blijft de waterkwaliteit in de Kromme Rijn gewaarborgd.

Soortenbescherming

Om achteruitgang van flora en fauna tegen te gaan, beschermt de Omgevingswet plant- en diersoorten tegen bepaalde activiteiten. Het gaat om soorten van Europees belang die onder de reikwijdte van de Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn vallen. En om bepaalde soorten van nationaal belang. Soortenbescherming vindt plaats binnen en buiten Natura 2000-gebieden en het natuurnetwerk Nederland (NNN). Uit de quick scan blijkt dat de maatregelen kunnen leiden tot negatieve effecten op specifiek beschermde soorten of negatieve effecten nog niet geheel uit te sluiten zijn omdat niet duidelijk is of de soort aanwezig is. Daarom vindt momenteel aanvullend onderzoek plaats naar bever, vleermuizen, konijn, haas, waterspitsmuis, rivierrombout en kleine marterachtigen. Het aanvullend onderzoek moet duidelijkheid geven

welke beschermde soorten aanwezig zijn en of er negatieve effecten te verwachten zijn. Ook wordt er gekeken naar welke voorzorgsmaatregelen en mitigerende maatregelen genomen kunnen worden om de negatieve effecten te beperken of voorkomen. Naast de beschermde soorten moet er in het kader van de zorgplicht ook voldoende zorg in acht genomen worden voor de aanwezige rode lijst soorten.

Voor de bever is al duidelijk dat deze gebruik maakt van het inundatiekanaal. Er zijn drie verblijfplaatsen aangetroffen, waaronder een burcht in de westoever op de locatie waar het gemaal moet komen. Daarom is het nodig om voor de bouw van het gemaal de burcht te verwijderen. Ook zijn er op de oevers van het kanaal op meerdere plekken verse knaagsporen en prenten aangetroffen. Zowel de oevers als het inundatiekanaal zijn leefgebied van de bever. In het ontwerp wordt rekening gehouden met een voorziening voor bevers, zodat zij altijd, ook in de uitvoeringsperiode, het werk kunnen passeren. Voor het verwijderen van de beverburcht op de locatie van het gemaal is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig. Deze is op 30 september bij de provincie Utrecht aangevraagd.

Momenteel lopen er ook nog aanvullende onderzoeken naar andere beschermde soorten. Als uit de aanvullende onderzoeken blijkt dat er voor andere beschermde soorten ook een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteiten nodig is, wordt deze later dit jaar ook bij de provincie Utrecht aangevraagd. Dit geldt ook voor de tijdelijke verstoring op ganzen in het ganzenrustgebied als gevolg van de werkzaamheden.

Voor de uitvoering wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld. Het werkprotocol beschrijft voor de beschermde soorten op welke wijze tijdens de werkzaamheden negatieve effecten op beschermde soorten en overtreding van het onderdeel soortbescherming uit de Omgevingswet zoveel mogelijk voorkomen kan worden. Afhankelijk van de resultaten uit de onderzoeken zullen maatregelen nodig zijn, zoals bijvoorbeeld voor broedvogels of het ongeschikt maken van de oever voor de bever en kleine marterachtigen. Deze maatregelen zullen onder ecologische begeleiding worden uitgevoerd.

Houtopstanden

De te kappen bomen op de onderzoekslocatie vallen buiten de bebouwingscontour houtkap en vallen onder de definitie houtopstanden als bedoeld in paragraaf in artikel 11.111 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Sommige boomsoorten zoals wilgen en populieren langs waterwegen, die op de locatie aanwezig zijn, zijn uitgezonderd van de meld- en herplantplicht. Als blijkt dat voor een aantal te kappen bomen een meldplicht en herplantplicht geldt, zal er bij de provincie Utrecht een kapmelding worden ingediend.

De beplanting langs de oostoever van het kanaal wordt zoveel mogelijk bespaard of teruggeplant. Bovenop het betondek van de uitstroom van het gemaal op de westoever van het kanaal worden bomen (o.a. wilg/meidoorn) teruggeplant. Daarnaast kan zich hier spontane beplanting ontwikkelen. Zowel naast als boven het betondek heeft beplanting toegang tot het grondwater op kanaalpeilniveau.

Conclusie

Vanuit natuur zijn er geen belemmeringen voor de voorgenomen ontwikkeling op deze locatie.

4.4 Ontploffbare oorlogsresten

Toetsingskader

De Arbeidsomstandighedenwet stelt dat er gezorgd moet worden voor een veilige werkplek voor het uitvoerende personeel en een veilige projectomgeving. In dit kader dient een onderzoek naar de aanwezigheid van ontploffbare oorlogsresten (voorheen: conventionele explosieven) uitgevoerd te worden. Onderzoek naar de eventuele aanwezigheid van niet-gesprongen explosieven moet plaatsvinden conform de eisen uit de CS-OOO (Certificatie Schema voor het Onderzoek naar Ontploffbare Oorlogsresten). Die richtlijn bepaalt dat een vooronderzoek bestaat uit een probleeminventarisatie en een probleemanalyse.

Indien nodig wordt een vooronderzoek gevolgd door een detectie- en benaderingsonderzoek, dit met het oog op verwijdering van de niet-gesprongen explosieven.

Toetsing

Om te bepalen of er ontplofbare oorlogsresten in de ondergrond van het plangebied aanwezig zijn, is er een vooronderzoek uitgevoerd. De rapportage is als bijlage D bij deze motivering opgenomen.

Uit het vooronderzoek blijkt dat het plangebied niet verdacht is op de aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten. Er is geen aanleiding om vervolgstappen te nemen. De werkzaamheden kunnen onder de gebruikelijke condities worden uitgevoerd. Wel dient er tijdens de uitvoering aandacht te zijn voor het treffen van onverwachte zaken en het grondpersoneel moet op de hoogte zijn van het protocol voor toevalsvondsten. Het handelingsprotocol staat beschrijven in het vooronderzoek.

Conclusie

Het aspect ontplofbare oorlogsresten vormt geen belemmering voor het planvoornemen.

4.5 Kabels en leidingen

Toetsingskader

Kabels en leidingen zijn er in veel verschillende vormen. Kabels en leidingen liggen meestal in de grond, zoals bij gas, glasvezel, riolering en water. Maar het kunnen ook hoogspanningsmasten zijn die bovengronds lopen. En kabels en leidingen kunnen op openbare grond of op privéterreinen liggen. De belangrijkste kabels en leidingen zijn beschermd via de ruimtelijke regels in het tijdelijke deel van het Omgevingsplan. De regels zijn gericht op de ligging en het type van de kabel of leiding, waarbij een kabel of leiding voorrang heeft op andere functies of er rekening gehouden moet worden met een beschermingszone waarin niet of enkel gewerkt mag worden met bepaalde maatregelen. Ook kunnen er regels in staan met betrekking tot de afstand van bepaalde gebouwen tot magneetvelden van hoogspanningsverbindingen.

De gemeente Wijk bij Duurstede heeft voor de aanleg van kabels en leidingen regels opgesteld die staan in de algemene verordening ondergrondse infrastructuur gemeente Wijk bij Duurstede. Ook heeft de gemeente Wijk bij Duurstede een handboek Kabels en Leidingen opgesteld. In het handboek staan standaardbepalingen voor het opnemen van de sleufverharding, het graven, aanvullen en verdichten van sleuven en het (ver-)leggen, onderhouden en verwijderen van kabels en leidingen in gronden die in eigendom of beheer zijn bij de gemeente Wijk bij Duurstede.

Toetsing

Binnen het plangebied zijn er geen grote kabels of leidingen aanwezig die beschermd zijn vanuit de bestemmingsplannen. Op 150 meter ten noordoosten van het plangebied ligt één grote buisleiding met gevaarlijke stoffen van de Gasunie. Deze buisleiding ligt ruim buiten het plangebied, waardoor het geen belemmering vormt voor het initiatief.

Uit de meest actuele KLIC-meldingen blijkt dat er in het plangebied geen kabels en leidingen liggen. Aan de oostzijde van het kanaal ligt een signaalkabel van RWS waar rekening mee moet worden gehouden maar deze ligt op voldoende afstand van de bouwkuip. Daarnaast lopen er enkele kabels en een waterleiding naar de voorzieningen van de haven maar ook deze liggen op voldoende afstand.

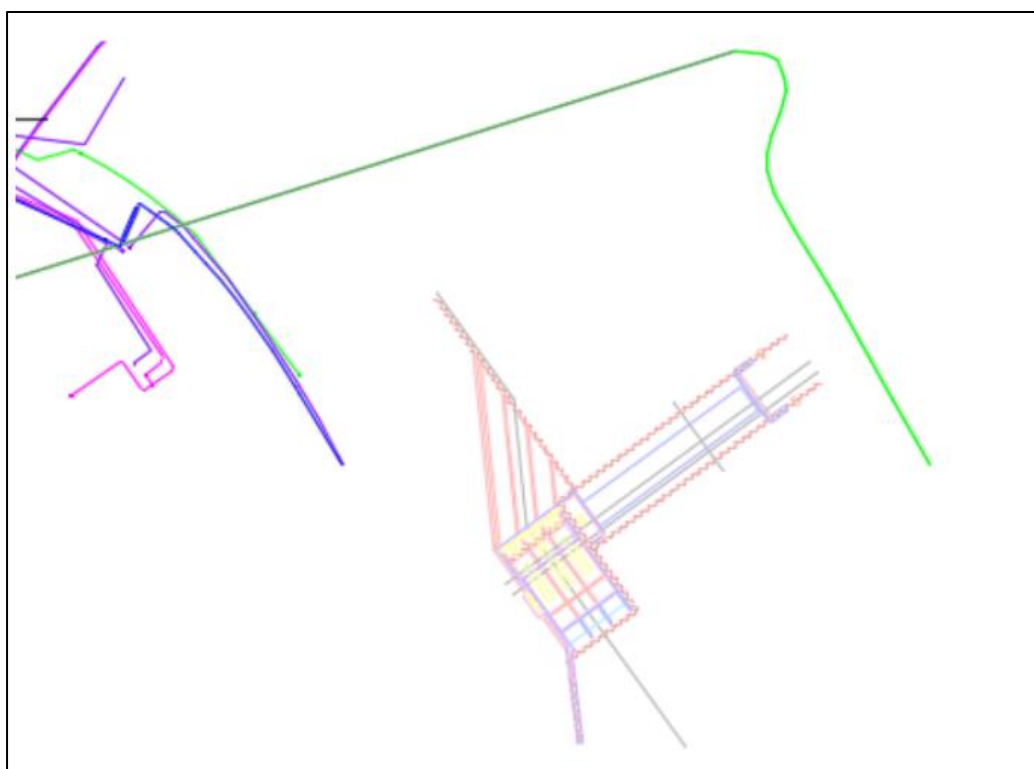
Bekend is dat de woonschepen aan de oostoever van het inundatiekanaal worden voorzien van stroom en een aansluiting op de gemeentelijke riolering d.m.v. pompen en aansluitpersleidingen. Vanuit het project is op basis van de liggingsgegevens van de gemeente een controle uitgevoerd of deze worden geraakt. Dit is niet het geval. Wel liggen deze op een zodanige afstand dat het project vóór uitvoering door middel van proefsleuven zal zeker stellen dat deze niet worden geraakt.

Voor de aansturing van het gemaal en de balgstuw zijn elektrotechnische installaties en een aansluiting op het stroomnet nodig. De elektrotechnische installaties komen binnendijs in de schotbalkenloods van HDSR. Voor de aansluiting op het stroomnet zijn wij in overleg met Stedin en wordt er naast de schotbalkenloods een trafo geplaatst. De aansluiting van het gemaal en de balgstuw, het leggen van de kabels en het plaatsen van de trafo valt buiten deze BOPA aanvraag.

Op dit moment is het kabeltracé en de wijze van uitvoering nog niet bekend. Wel is duidelijk dat een groot deel van het kabeltracé ligt in gronden die in eigendom of beheer zijn bij de gemeente Wijk bij Duurstede. Zodra het kabeltracé en de uitvoeringswijze bekend zijn, zal de aanvraag worden ingediend. Deze vergunningsaanvraag wordt via het MOOR-systeem (WOW portaal) ingediend bij de gemeente.

Conclusie

Vanuit kabels en leidingen zijn er geen belemmeringen voor de voorgenomen ontwikkeling op deze locatie.

Figuur 21: Kaart met ligging bouwkuip en in de buurt gelegen kabels en leidingen

4.6 Weging van het waterbelang

Toetsingskader

Nederland is een waterrijk land. Bij het uitvoeren van activiteiten, bijvoorbeeld bouwen, is het belangrijk dat de waterbelangen goed in beeld zijn. Daarom moet de gemeente bij het vaststellen van het omgevingsplan de opvattingen van de waterbeheerder over de waterbelangen meenemen. Dit volgt uit instructieregels opgenomen in paragraaf 5.1.3 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Voor een duiding van de gevolgen voor het beheer van het watersysteem worden de opvattingen van het belastte bestuursorgaan betrokken, zoals de (instructie)regels uit de provinciale omgevingsverordening en waterschapsverordening. Daarnaast bevatten de artikelen 5.38 t/m 5.49 Bkl rijksregels met betrekking tot:

- het voorkomen van belemmeringen voor primaire waterkeringen;
- het bouwen binnen kustfundamenten buiten stedelijk gebied; en;
- het ontplooiën van activiteiten in en nabij grote rivieren en het IJsselmeergebied.

Deze instructieregels gelden ook bij het afwijken van het omgevingsplan met een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (Bkl, artikel 8.0b, 8.0c en 8.0d). De instructieregels hebben betrekking op het belang om rekening te houden met de gevolgen voor het beheer van watersystemen. Dit houdt in dat de gemeente de opvattingen van de waterbeheerder moet betrekken bij het omgevingsplan. Het is aan de gemeente zelf om te bepalen hoe andere bestuursorganen bij de besluitvorming en de weging van het waterbelang worden betrokken. De oorspronkelijke watertoets wordt niet langer voorgeschreven en is de gemeente vrij om hier zelf invulling aan te geven.

Toetsing

In de regio West-Nederland is externe verzilting een toenemend probleem door het stijgen van de zeespiegel, het verdiepen van de Nieuwe Waterweg, het mogelijk meer gaan Kieren en de grotere kans op lage rivierafvoeren. In de huidige situatie wordt een groot deel van het rivierwater gebruikt om het de zoutindringing tegen te gaan en zo inlaatpunten van waterbeheerders en drinkwaterbedrijven zoet te houden. Landelijk wordt met het concept klimaatbestendige zoetwatervoorziening hoofdwatersysteem gekeken of er een alternatief is door te werken met strategische zoetwaterbuffers. Belangrijke zoetwaterbuffers zijn het IJsselmeer, Nederrijn-Lek en de Hollandse IJssel.

HDSR heeft een belangrijke rol in de doorvoer naar de zoetwaterbuffer Hollandse IJssel. Het realiseren van een structurele voorziening bij de inlaat Kromme Rijn past in dit sturingsconcept, waarbij HDSR in geval van lage rivierafvoeren water moet doorvoeren naar west-Nederland. Daarbij is het belangrijk om geen extra zoet water te onttrekken uit het Amsterdam-Rijnkanaal (ARK) in verband met het terugdringen van de zouttong op het Noordzeekanaal (NZK) en doorvoer naar de zoetwaterbuffer IJsselmeer. Via de inlaat Kromme Rijn wordt ook het waterschap Amstel, Gooi en Vecht voorzien van water via de Vecht.

In de huidige situatie moeten er noodpompen ingezet worden. Dit is een tijdelijke oplossing, kost veel energie en vraagt veel inzet van personeel van HDSR. Ten opzichte van de huidige situatie heeft de aanleg van het gemaal en de balgstuw positieve regionale en lokale effecten op het watersysteem.

Effecten op bovenregionale watersysteem

De bovenregionale effecten zijn:

- 6m³/s minder onttrokken uit ARK tijdens waterschaarste en inzet KWA+;
- Scheepvaart Irenesluis ondervindt minder hinder (stremming door waterinlaten);
- Noordergemaal compleet beschikbaar voor zoetwateraanvoer West-Nederland;
- Bijdrage aan robuuste zoetwatervoorziening West-Nederland. Direct inzetbaar en geen capaciteit nodig qua noodpompen
- Duurzaam: lagere opvoerhoogte (vanuit Lek ipv vanuit ARK) en geen tijdelijke pompen nodig met een lagere efficiëntie dan een vast (geoptimaliseerd) gemaal;
- Voor zeer extreme situaties behoud van extra mogelijkheid voor waterdoorvoer tijdens waterschaarste (robuust systeem) dmv tijdelijke pompen bij Caspargouw en/of Zuidersluis;
- Voldoende water beschikbaar om doorspoeling/ verversing richting Vecht te realiseren.

Effecten op regionale watersysteem

De regionale effecten zijn:

- Zoetwatervoorziening (peilhandhaving, berekening, doorstroming) HDSR-oost en stad Utrecht geborgd. In de meest voorkomende situaties ook tijdens nachtvorstschadebestrijding;
- Geen grote inspanning(skosten) personeel meer tijdens calamiteiten;
- De bovenloop van het KRW-waterlichaam Kromme Rijn blijft stromen in de natuurlijke stromingsrichting.

Naast deze effecten is het gemaal direct inzetbaar en is minder inzet van het personeel van HDSR nodig.

Het project zorgt ervoor dat er tijdens extreem droge periodes voldoende water ingelaten wordt naar het Kromme Rijngebied. Hierdoor blijven de waterstanden in het Kromme Rijngebied, de stad Utrecht en de Vecht op peil. Dit draagt bij aan het beperken van watertekort en het verbeteren van de waterkwaliteit.

Ook is er gekeken naar de effecten op het lokale watersysteem in de directe omgeving. Hieronder worden de belangrijkste aandachtspunten met betrekking tot het watersysteem en klimaatadaptatie beschreven. Voor de beschrijving is gebruik gemaakt van de aspecten uit het Handboek Water in ruimtelijke plannen die door HDSR is opgesteld.

Bodem en grondwater

Het gemaal en het westelijke landhoofd worden in de oever van de Stadshaven weggewerkt en komen nauwelijks boven het bestaande maaiveld (circa 6 meter + N.A.P.). Het landhoofd op de oostelijke oever wordt weggewerkt, zodat deze nauwelijks boven het bestaande maaiveld (circa 4,5 meter + N.A.P.) uitsteekt. De rubberen balg van de balgstuw wordt op de bestaande waterbodem geplaatst.

De bodemopbouw is zeer zandig. Globaal bestaat de bodemopbouw overwegend uit zand met een kleilaag van circa NAP -2,0 m tot NAP -3,0 m. Gezien de zandige bodemopbouw is aangenomen dat de grondwaterstand hydrostatisch verloopt. Hierbij is het waterpeil in de Nederrijn maatgevend. Bij een snelle val van de waterstand na hoog water wordt het waterspanningsverloop daarom beheerst door het open waterpeil op de Nederrijn (daarbij wordt uitgegaan van een val tot NAP +4,0 m).

De freatische grondwaterstand schommelt tussen de uitersten van NAP +6,0 m en NAP +1,5 m. In de berekeningen is uitgegaan van een representatieve freatische grondwaterstand van NAP +4,5 m.

Bij waterstanden op de Nederrijn van ca. NAP +2,80 m en hoger vindt aanvoer van water naar de Kromme Rijn plaats onder vrij verval. Er is dan voldoende verval aanwezig om het gevraagde debiet te kunnen aanvoeren. Het debiet dat wordt ingelaten wordt gereguleerd met de schuiven van de inlaatsluis. Wanneer de waterstand op de Nederrijn lager wordt dan ca. NAP +2,80 m is aanvoeren van voldoende water onder vrij verval niet meer mogelijk. Afhankelijk van de voorspelling van de rivierwaterstand kan besloten worden om het gemaal en de balgstuw in te zetten. Dit hangt mede af van de waterstand op de Kromme Rijn en het benodigde debiet. Door de balgkering te sluiten ontstaat er een peilscheiding tussen de Nederrijn en het Inundatiekanaal. Vervolgens wordt de Inlaatsluis volledig geopend en start direct daarna het gemaal met pompen. Het gemaal kan tot een statische opvoerhoogte van 1,30 m (rivierwaterstand van NAP +1,50 m / Inundatiekanaal NAP +2,80 m) de geëiste 6 m³/s leveren.

Oppervlaktewater en afvloeiende oppervlakken

In het ontwerp is verharding zo weinig mogelijk verhard oppervlak toegepast. Boven de uitstroomconstructie komt een groen begroeid talud, waardoor het water langzaam de bodem in zakt en uiteindelijk naar het bestaande grondwater stroomt. Noodzakelijke verharding is zoveel mogelijk waterdoorlatend uitgevoerd, zoals het toegangspad van grasbetontegels naar het gemaal. Het resterende hemelwater zal oppervlakkig afstromen richting het Inundatiekanaal.

Klimaatadaptatie

Het gemaal en de balgstuw worden zo aangelegd dat deze bij overstroming blijft functioneren. Om deze reden worden de elektrotechnische installaties van het gemaal en de balgstuw binnendijs geplaatst. De pompen zijn uitgevoerd als onderwaterpompen en de kabelverbindingen(kasten) worden waterdicht IP68 uitgevoerd.

De vulleidingen tussen de vulschat en de balg worden voorzien van afsluiters zodat tijdens hoogwater de balg niet volloopt er geen slib de balg instroomt.

Ecologie en waterkwaliteit

De onderwaterpompen zijn visvriendelijke pompen, waardoor er tijdens perioden van extreme droogte vissen via het gemaal van de Nederrijn naar de Kromme Rijn kunnen zwemmen. Dit is een verbetering ten opzichte van de huidige situatie tijdens perioden van extreme droogte, omdat nu door de lage rivierstand van de Nederrijn geen vismigratie mogelijk is. Door de lage waterstand van de Nederrijn kan het water niet onder vrij verval worden ingelaten op de Kromme Rijn. Tijdens de realisatiefase worden er maatregelen genomen zodat vismigratie tijdens de voorjaars trek (februari – mei/juni) en najaars trek (oktober – december) mogelijk blijft. In het oostelijk landhoofd is een ruimtereservering opgenomen voor een mogelijk toekomstige vismigratie, waarbinnen bijvoorbeeld een vislift geplaatst kan worden.

De invloed van het gemaal en de balgstuw op de lokale waterkwaliteit is beperkt. Voor de aanleg worden geen materialen gebruikt die een negatieve invloed op de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater of het ecosysteem kunnen hebben.

Waterkering

Ten noorden van het gemaal en de balgstuw ligt de primaire kering Lekdijk. De primaire kering Lekdijk dient ten alle in stand te blijven. Dit houdt in dat aan de veiligheidsnorm voldaan moet blijven en de kering beheerbaar moet blijven. Het gemaal ligt buiten de beschermingszone en het profiel van vrije ruimte en de constructie heeft daarmee geen impact op de hoogwaterveiligheid van de primaire kering Lekdijk.

Wel wordt er nog een kabel tussen het gemaal buitendijks en de elektrotechnische installaties binnendijks aangebracht, die de waterkering zullen kruisen. Dit aspect zal nader worden uitgewerkt in afstemming met het assetteam waterkeringen, met als randvoorwaarde dat de hoogwaterveiligheid te allen tijde gewaarborgd blijft.

Afvalwaterketen en afvalwaterzuivering

De constructies bestaan voornamelijk uit beton en staal. Er zijn geen voorzieningen zoals watertappunten of toiletten aanwezig, waardoor er geen aansluiting op het riool nodig is. Hierdoor is er geen extra belasting van het bestaande afvalwatertransportsysteem en de achterliggende zuiveringstechnische voorzieningen.

Beheer en onderhoud

Het beheer en onderhoud wordt door HDSR zelf uitgevoerd.

Conclusie

De voorgenomen ontwikkeling sluit aan bij het beleid van HDSR en leidt tot een verbetering van het watersysteem tijdens perioden van extreme droogte met positieve effecten op lokaal, regionaal en bovenregionaal niveau. Vanuit water zijn er geen belemmeringen voor de voorgenomen ontwikkeling op deze locatie.

4.7 Geluid

Toetsingskader

Geluidsoverlast kan van grote invloed zijn op het woon- en leefklimaat van mensen en op hun gezondheid.. Daarom zijn er regels en geluidnormen voor geluid door activiteiten zoals wegen, spoorwegen, industrieterreinen en evenementen of voor specifiekere activiteiten zoals windturbines. Het Bkl bevat algemene rijksregels voor geluid die via het omgevingsplan zullen gelden voor individuele bedrijven die geluid voortbrengen. Voor de andere belangrijke geluidsbronnen zoals industrieterreinen, wegen en spoorwegen worden via de Aanvullingswet geluid en het Aanvullingsbesluit geluidsregels toegevoegd aan de Omgevingswet en het Bkl.

Regels om geluidhinder van bouw- en sloopwerkzaamheden te voorkomen staan in het Besluit Bouwwerken leefomgeving. Het gaat over tijdstippen van bouwen en het geluidsniveau van de werkzaamheden (art. 7.17 Bbl). De regels zijn vastgesteld om eventueel optredende hinder te kunnen beperken tot een acceptabel

niveau. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat het mogelijk is om, met een passende onderbouwing, een ontheffing aan te vragen bij de gemeente.

Voor de beoordeling van een aanvraag voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) dient rekening gehouden te worden met het geluid door activiteiten op (bestaande en/of beoogde) geluidgevoelige gebouwen, waarbij wordt beoordeeld in hoeverre het geluideffect aanvaardbaar is en daarmee, vanuit optiek van geluid, sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Daarom is er een akoestisch onderzoek uitgevoerd om de geluidsbelasting van het gemaal en de balgstuw op de omgeving te bepalen.

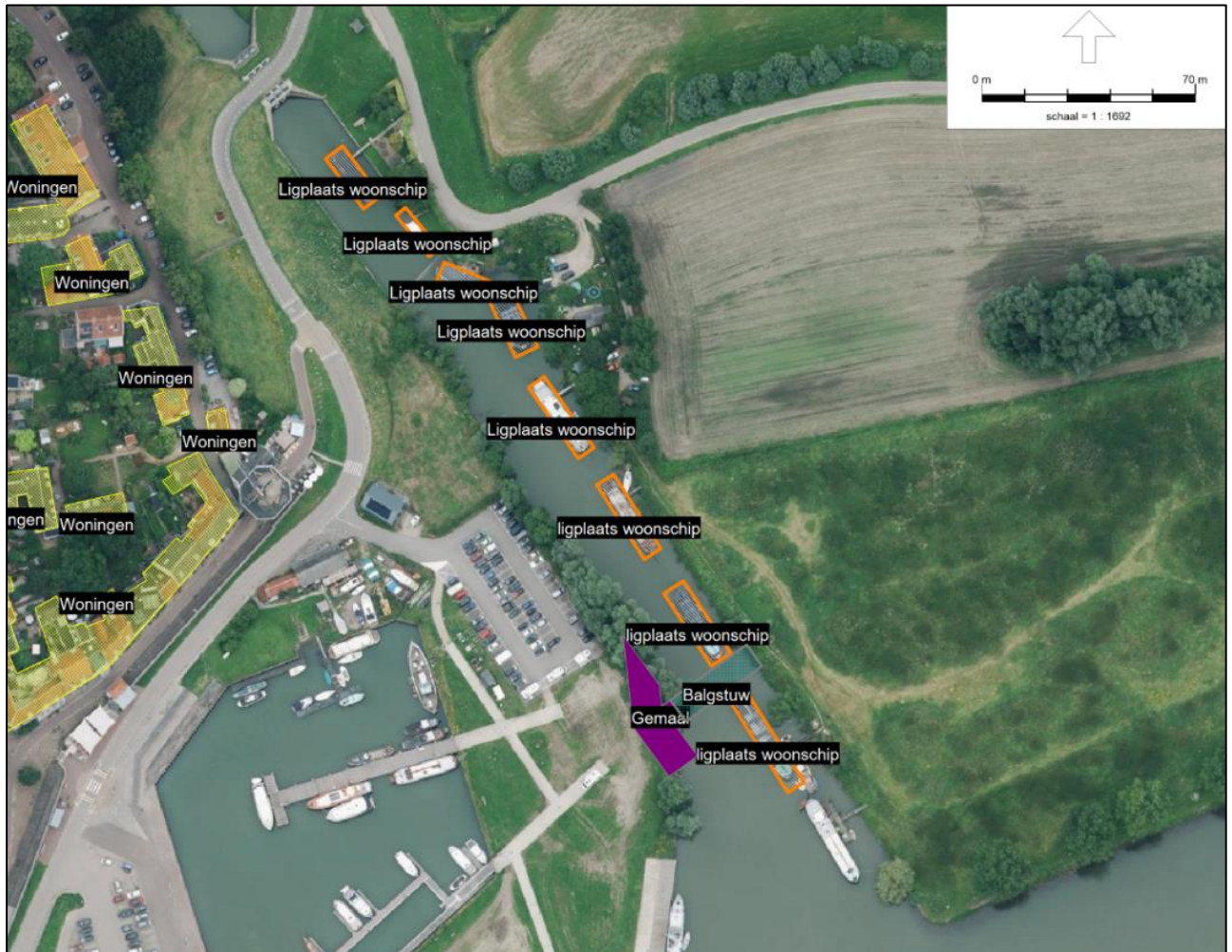
Toetsing

Het gemaal en de balgstuw zijn geen geluidgevoelige ruimte in de zin van het Bkl. Zowel het gemaal als de balgstuw hebben geen woon- of verblijffunctie.

In de huidige situatie zijn er in de omgeving verschillende functies aanwezig. Op korte afstand liggen de woonschepen. Het terrein van de Stadshaven heeft ook de functie van een evenemententerrein, waar gedurende het jaar verschillende evenementen gehouden worden. Verder zijn er voorzieningen voor logies, de haven, de scheepswerf en op grotere afstand liggen aan de overzijde van de Havenweg woningen, horeca, kantoren en detailhandel. De Havenweg heeft een lokale doorstroombaan richting de provinciale weg N229 en in westelijke richting. De omgeving kan derhalve worden beschouwd als gemengd gebied, waarin verschillende functies voorkomen.

De inzet van het gemaal en de balgstuw kan geluidhinder veroorzaken in de omgeving, met name op geluidgevoelige gebouwen zoals de aangrenzende woonschepen en woningen van de Dijkstraat. Het is belangrijk dat ter plaatse van de woonschepen en woningen een goed woon- en leefmilieu kan worden gegarandeerd en rekening wordt gehouden met de bedrijfsvoering van de betreffende bedrijven.

In het akoestisch onderzoek is er getoetst op de meest nabijgelegen geluidsgevoelige objecten bij de beoogde locatie van het gemaal en de balgstuw, in dit geval op woonboten en de gevels van woningen. In de directe omgeving liggen ook een scheepswerf en molen met restaurant, maar deze zijn niet geluidsgevoelig. Omdat er weinig geluidsgevoelige objecten in de directe omgeving aanwezig zijn, zijn voor de volledigheid ook de gevels van de woningen verder buiten het gebied getoetst.

Figuur 22 Locatie gemaal ten opzichte van de woonschepen en woningen.

Het gemaal komt alleen in werking als de naast het gemaal gelegen balgstuw is gesloten, en het Inundatiekanaal dus is afgescheiden van de Nederrijn. Het gemaal draait circa 1 periode van circa 2 maanden per 2 jaar en het kan dan 24/7 in werking zijn. Daarnaast worden de pompen maandelijks kortdurend getest. De balg is dan niet gesloten.

In de tijd dat het gemaal in daadwerkelijk bedrijf is zal er naar verwachting maximaal 1x per week het kroosvuil (dat handmatig aan de westzijde op het dek wordt verzameld) worden verwijderd, met behulp van een vrachtwagen met grijper. We gaan er van uit in dat dit maximaal een half uur duurt per keer.

De onderwaterpompen zullen geen relevant luchtgeluid emitteren naar de omgeving, zo blijkt ook uit eerder gerealiseerde gemalen met een zelfde pomptype op andere locaties. Hiermee zal de kraan die éénmaal per week gedurende een halfuur kroosvuil ophaalt als enige geluid naar de omgeving emitteren.

Voor het ophalen van kroosvuil met een vrachtwagen met kraan is een geluidbron op 1 m hoogte ingevoerd met een geluidvermogen van 102 dB(A) en een bedrijfstijd van een half uur. Voor de berekening van de maximale geluidniveaus is uitgegaan van een piekgeluidvermogen van 110 dB(A) ten gevolge van het ontluichten van de remmen van de vrachtwagen en stoten van de kraanbak. Uit de berekeningen blijkt dat de langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus zowel bij ligplaatsen van de woonschepen als bij de woningen ruimschoots (met 10 dB of meer) voldoen aan de standaardwaarden van het omgevingsplan van Wijk bij Duurstede.

Hoewel maximale geluidniveaus ten gevolge van laden en lossen volgens de regels van het omgevingsplan uitgezonderd zijn van beoordeling, worden deze in het kader van de BOPA aanvraag wel inzichtelijk gemaakt. Uit de berekening blijkt dat de maximale geluidniveaus bij ligplaatsen maximaal 66 dB(A) bedragen. Daarmee zijn deze ruimschoots (9 dB of meer) lager dan de standaardwaarden van 75 dB(A) voor ligplaatsen en lager dan de standaardwaarden voor woningen van 70 dB(A). Bij de verder weg gelegen woningen zullen de maximale geluidniveaus ook lager zijn dan de standaardwaarden.

Tijdens de uitvoering dient de aannemer zich te houden aan het wettelijke kader geluidshinder voor bouwwerkzaamheden zoals vastgelegd in hoofdstuk 7 van het Besluit bouwwerken leefomgeving. Dit geldt ook voor de tijdelijke bouwweg op de oostelijke oever. Deze tijdelijke bouwweg ligt er alleen tijdens de bouw van de balgstuw en wordt nadat de balgstuw gerealiseerd is weer weggehaald. De tijdelijke bouwweg bestaat uit rijplaten en wordt alleen incidenteel gebruikt voor de aanvoer van specifieke onderdelen.

Na realisatie is de indirecte geluidshinder als gevolg van verkeersbewegingen verwaarloosbaar, omdat jaarlijks hooguit enkele keren een vrachtwagen, personenwagens of bedrijfsbusjes naar het gemaal toerijden voor controle en onderhoud. Op deze wijze is gewaarborgd dat wordt voldaan aan de richtafstand en er sprake is van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van gevoelige functies in en rondom het plangebied.

Conclusie

Vanuit geluid is er geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling op deze locatie.

4.8 Trilling

Toetsingskader

Trillingen kunnen nadelige gevolgen hebben voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Ze kunnen effect hebben op het welzijn van mensen of schade aan gebouwen veroorzaken. De meest relevante trillingsbronnen zijn wegverkeer, railverkeer en industriële activiteiten. Voor wegverkeer en railverkeer geldt dat dit afhankelijk is van het aandeel zwaar vrachtverkeer. Ook bouw- en sloopwerkzaamheden kunnen bronnen van trillingen zijn.

De regels voor trillingen zijn op verschillende plekken terug te vinden. In paragraaf 5.1.4.4 van het Bkl staan de instructieregels voor trillingen. Deze instructieregels zijn gericht op de bescherming van trillinggevoelige ruimten in trillinggevoelige gebouwen zoals bijvoorbeeld woningen, scholen of ziekenhuizen. Overheden passen de instructieregels uit het Bkl toe als zij activiteiten toelaten op een locatie. Dit doen zij bijvoorbeeld bij het opstellen van een omgevingsplan. De instructieregels uit het Bkl gelden dus alleen voor de aangewezen trillinggevoelige gebouwen. Andere gebouwen en locaties reguleert het Bkl niet. Voor andere gebouwen of locaties bepaalt de gemeente zelf de mate van bescherming tegen trillingen. Gemeenten kunnen ook zelf regels stellen over trillingen door milieubelastende activiteiten.

In paragraaf 22.3.5 van de Bruidsschat zijn eveneens regels voor trillingen opgenomen. Deze regels gelden voor trillingen in een frequentie van 1 tot 80 Hz door een activiteit in een trillinggevoelige ruimte van een trillinggevoelig gebouw, die op een locatie is toegelaten op grond van een omgevingsplan of een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit. Er gelden maximale waarden voor continue trillingen en voor herhaald voorkomende trillingen. De maximale waarden zijn opgenomen in de tabellen in artikel 22.88 en 5.87a van de Bruidsschat.

Bij bouw- en sloopwerkzaamheden komt vaak trillinghinder voor. Het Rijk heeft regels opgesteld om de leefomgeving te beschermen tegen trillingen door bouw- en sloopwerkzaamheden. In afdeling 7.1 van het Besluit bouwwerken leefomgeving staan regels om trillinghinder door bouwen en slopen te voorkomen.

Toetsing

Het nieuwe gemaal is geen trillinggevoelig gebouw met trillinggevoelige ruimten. De belangrijkste trilling veroorzakende activiteit is het plaatsen van de damwanden. Dit is maar een beperkt onderdeel van de werkzaamheden. Ook zullen er voor de start van de uitvoering, nog keuzes gemaakt moeten worden hoe de werkzaamheden uitgevoerd gaan worden. Die keuzes zijn bepalend voor de uiteindelijke trillingsbelasting. Tijdens de uitvoering dient de aannemer zich te houden aan het wettelijke kader trillinghinder voor bouwwerkzaamheden zoals vastgelegd in hoofdstuk 7 van het Besluit bouwwerken leefomgeving.

Conclusie

Vanuit trillingen is er geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling op deze locatie.

4.9 Geur

Toetsingskader

Ten aanzien van nieuwe ontwikkelingen geldt als uitgangspunt dat nieuwe geurhinder voorkomen moet worden. Nieuwe ontwikkelingen moeten op een zodanige afstand van geurbronnen geplaatst worden dat er geen geurhinder te verwachten is. En nieuwe ontwikkelingen mogen niet leiden tot geurhinder in de omgeving, en met name op geurgevoelige objecten zoals de woonschepen, woningen en bedrijven. Of tot belemmeringen van bedrijven in de huidige situatie.

Toetsing

In en rondom het plangebied zijn er geen geurcirkels opgenomen in de omgevingsplannen. In de omgeving zijn er geen geurbronnen aanwezig die gehinderd worden door de nieuwbouw van het gemaal of waarvan het project juist hinder van ondervindt.

Het gemaal is geen rioolgemaal, maar een gemaal om water van de Nederrijn naar de Kromme Rijn te pompen. Het gemaal zal minder geuremissie veroorzaken dan een rioolgemaal. Het gaat namelijk enkel om vuil dat zich kan ophopen in het rooster en alleen tijdens de inzet van het gemaal. Tijdens de inzet van het gemaal wordt door de draaiende pompen vuil aangezogen. Dit vuil wordt regelmatig opgeruimd en met een vrachtwagen afgevoerd. Als gevolg van de gemaalactiviteiten wordt er voor omliggende bedrijven en woningen geen geurhinder verwacht.

Conclusie

Vanuit geur is er geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling op deze locatie.

4.10 Luchtkwaliteit

Toetsingskader

Door de uitstoot van uitlaatgassen door onder andere de industrie en het verkeer komen schadelijke stoffen in de lucht. Vooral langs drukke wegen kunnen de concentraties van verschillende stoffen zo hoog zijn dat deze de gezondheid kunnen aantasten. Om te voorkomen dat de gezondheid wordt aangetast door luchtverontreiniging is het van belang om bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen rekening te houden met de luchtkwaliteit ter plaatse.

Ter bescherming van de gezondheid zijn voor het aspect luchtkwaliteit instructieregels opgenomen in paragraaf 5.1.4.1 Bkl. Voor het aspect luchtkwaliteit zijn de luchtverontreinigende stoffen stikstofdioxide (NO₂) en fijnstof (PM_{2,5} en PM₁₀) relevant. Voor deze stoffen geldt dat ze in Nederland vaak dicht tegen de grenswaarden kunnen liggen. Wanneer voldaan wordt aan de grenswaarden voor deze stoffen, zal ook voldaan worden aan de grenswaarden voor andere luchtverontreinigende stoffen uit bijlage 2 van de wet milieubeheer. Een activiteit is toelaatbaar als aan één van de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- er is geen sprake van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde;
- het project leidt per saldo niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit;
- het project draagt alleen niet in betekenende mate bij aan de luchtverontreiniging.

Toetsing aan de omgevingswaarde voor de jaargemiddelde concentraties is altijd nodig als het plangebied is gelegen in een aandachtsgebied voor luchtkwaliteit. Aandachtsgebieden zijn locaties met hogere concentraties stikstofdioxide (NO₂) of fijnstof (PM₁₀). De aandachtsgebieden staan in artikel 5.51, lid 2 Bkl. Gemeenten die onder agglomeraties vallen staan in artikel 2.38 Omgevingsregeling.

Toetsing

Het projectgebied ligt niet in een aandachtsgebied voor zowel NO₂ als PM₁₀. Tijdens uitvoering van het project worden mobiele werktuigen ingezet en vinden er vervoersbewegingen plaats die zorgen voor emissie. Dit is echter slechts tijdelijk in de uitvoerende fase en dit geldt niet voor alle werktuigen. Tijdens de uitvoering wordt voor een groot deel gebruik gemaakt van elektrische werktuigen.

De toename van het verkeer tijdens de gebruiksfase beperkt zich tot incidenteel groot onderhoud en inspectie van het gemaal. Omdat het slechts om een aantal verkeersbewegingen per jaar gaat, kan redelijkerwijs worden verwacht dat de belasting lokaal beperkt is en ruim onder de geldende grenswaarden en richtlijnen blijven. Om de bijdrage van het extra verkeer tijdens de uitvoering op de luchtkwaliteit te beoordelen is met de NIBM-tool een berekening gemaakt. Er is gerekend met 235 voertuigen in de categorie zwaar vrachtverkeer per jaar, 128 voertuigen in de categorie middelzwaar verkeer en 1270 voertuigen in de categorie licht verkeer per jaar.

Tabel 2: Uitkomst NIMB-berekening waaruit blijkt dat geen nader onderzoek nodig is

Worst-case berekening voor de bijdrage van het extra verkeer als gevolg van een plan op de luchtkwaliteit, GCN2024		
Jaar van planrealisatie		2026
Extra verkeer als gevolg van het plan		
Extra voertuigbewegingen (weekdaggemiddelde)		32
Aandeel vrachtverkeer		23,0%
Maximale bijdrage extra verkeer	NO ₂ in µg/m ³	0,08
	PM ₁₀ in µg/m ³	0,01
Grens voor "Niet In Betekenende Mate" in µg/m ³		1,2
Conclusie		
De bijdrage van het extra verkeer is niet-in-betekenende-mate; geen nader onderzoek nodig		

Uit de uitkomst van de NIBM-tool blijkt dat het project na aanleg geen invloed heeft op de luchtkwaliteit, waardoor er geen verder onderzoek naar luchtkwaliteit nodig is.

Voor de aanlegfase is de uitstoot van stikstof relevant in relatie tot de bescherming van Natura 2000-gebieden. Dit aspect is nader uitgewerkt in paragraaf 4.3.

Conclusie

Vanuit luchtkwaliteit is er geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling op deze locatie.

4.11 Verkeersgeneratie, -afwikkeling en parkeren

Toetsingskader

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening gehouden worden met de parkeerbehoefte en de impact op de bereikbaarheid en verkeersafwikkeling.

Het gemeentelijk verkeers- en vervoerplan 2019 - 2034 geeft inzicht in de categorieën van wegen en hun functies in de projectomgeving. Er wordt onderscheid gemaakt in gebiedsontsluitingswegen, erftoegangswegen en 'grijze wegen'.

De gemeente Wijk bij Duurstede heeft op 18 juni 2024 de Geactualiseerde Nota Parkeernormen Wijk bij Duurstede 2024 vastgesteld. In deze nota zijn parkeernormen opgenomen die van toepassing zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wijk bij Duurstede wil de vraag naar parkeergelegenheid op zodanige wijze faciliteren dat de kwaliteit van de openbare ruimte blijft behouden. Als aan een ruimtelijke ontwikkeling geen voorwaarden kunnen worden gesteld, dan wordt de parkeerbehoefte afgewenteld op het openbaar gebied. Omdat dit gebied hier vaak niet in kan voorzien, kan dit leiden tot overlast bij de bestaande gebruikers van de openbare ruimte. Door het stellen van parkeernormen wordt enerzijds voorkomen dat door nieuwe ontwikkelingen overlast ontstaat en anderzijds wordt de bereikbaarheid van de nieuwe functies gewaarborgd.

Het doel van deze nota is dan ook om ervoor te zorgen dat voldoende parkeerplaatsen bij nieuwbouw, verbouw of functieverandering van voorzieningen (woningen, bedrijven, sport, recreatie, et cetera) worden gerealiseerd. Centraal staat dat de veroorzaker van de parkeervraag verantwoordelijk is voor het realiseren van de benodigde parkeerplaatsen bij een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling. Bij het bepalen van de hoeveelheid benodigde parkeerplaatsen voor het parkeren of stallen van auto's, dient met de in deze beleidsregel opgenomen normen rekening te worden gehouden. Daarnaast zijn in de nota regels opgenomen onder welke voorwaarden van de parkeernormen afgeweken mag worden.

Toetsing

Belangrijke wegen in de omgeving van het projectgebied zijn de Havenweg, Rijndijk, Lekdijk-Oost, Singel, Zandweg en Aalswaard. Deze wegen zorgen voor een vlotte en veilige afwikkeling van het verkeer. De Havenweg valt in de categorie grijze weg en is een erftoegangsweg met een belangrijke gebiedsontsluitingsfunctie en een maximumsnelheid van 30 kilometer per uur. Ook de Singel en Zandweg zijn aangewezen als grijze wegen. De Rijndijk en Lekdijk-Oost zijn gebiedsontsluitingswegen met een maximumsnelheid van 50 of 70 kilometer per uur. De Havenweg, Rijndijk en Lekdijk-Oost zijn wegen met een belangrijke recreatieve functie voor fietstochten, motortochten of autotochten. Via de Singel en Zandweg wordt het snelste de provinciale weg N229 bereikt. De Aalswaard is een belangrijke toegangsweg naar de jachthavens in de Lunenburgerwaard.

Figuur 23: Overzicht van de belangrijkste wegen in de directe omgeving van het plangebied (gele vierkant)

In de directe omgeving van het projectgebied liggen verschillende parkeerterreinen die mede worden gebruikt om bezoekers aan de binnenstad en vergunninghouders uit de binnenstad een plek te bieden. Direct naast het projectgebied op de westkant van de Stadshaven ligt een parkeerterrein voor lang parkeren. Aan de oostelijke kant van de Stadshaven ligt nog een parkeerterrein voor vergunninghouders en voor kort parkeren van maximaal 3 uur. Langs de Lekdijk-Oost liggen ook nog 8 straatparkeerplaatsen.

Figuur 24: Overzicht van het parkeerterrein aan de westkant (donkerblauw) en de oostkant (lichtblauw) van de Stadshaven, de straatparkeerplaatsen (paars) ten opzichte van het plangebied (geel)

De realisatie van het gemaal en de balgstuw heeft weinig impact op de verkeers- en parkeerbelasting in het gebied. In de gebruiksfase zijn de extra verkeersbewegingen beperkt tot incidenteel groot onderhoud en inspectie van het gemaal en de balgstuw. De verschillende voertuigen die bij het gemaal moeten zijn, zijn mobiele kranen, vrachtwagens voor het kroosvuil en bedrijfsauto's van de afdeling beheer en onderhoud. Het incidenteel groot onderhoud van de pompen waarbij de inzet van een mobiele kraan nodig is, is één keer in de vijf jaar. De vrachtwagens voor het kroosvuil zijn alleen nodig tijdens de inzet van het gemaal. En bij de inspectie van het gemaal wordt gebruik gemaakt van een bedrijfsauto. De verkeersaantrekkende werking van het gemaal als gevolg van het onderhoudsverkeer is verwaarloosbaar. De wegen in de omgeving kunnen de beperkte toename aan tijdelijke verkeersbewegingen aan. De verschillende voertuigen die bij het gemaal moeten kunnen via verlenging van de bestaande padenstructuur en het aanleggen van een nieuw toegangspad langs de oever het gemaal bereiken. Aan de westzijde van het gemaal wordt een opstelplaats gerealiseerd. Omdat de voertuigen op de opstelplaats en het gemaal zelf kunnen parkeren is het niet nodig om de parkeerplaatsen van het openbare parkeerterrein op de Stadshaven te gebruiken en blijft deze volledig beschikbaar. Er is geen sprake van een extra parkeerbehoefte. De parkeerplaats is voor een groot deel toegankelijk via de bestaande padenstructuur. Voor de laatste paar meter wordt er een pad aangelegd, die aansluit op de bestaande verharding. De oostzijde van het kunstwerk is toegankelijk via het bestaande pad. Deze zijde hoeft niet bereikbaar te zijn voor onderhoud met groot materieel.

Tijdens de werkzaamheden voor het realiseren van het gemaal en de balgstuw is er tijdelijk een toename aan verkeersbewegingen, bijvoorbeeld voor de aan- en afvoer en verplaatsing plaats van grond en bouwmaterialen. Ook worden op de westelijke oever grote en zware machines zoals heikranen ingezet. De tijdelijke bouwweg op de oostelijke oever is alleen nodig tijdens het maken van de balg. Deze tijdelijke

bouwweg bestaat uit rijplaten. Zodra de balg klaar is, worden de rijplaten weggehaald. De bestaande situatie als agrarisch grasland wordt weer hersteld.

Voor de uitvoering wordt een BLVC-plan opgesteld en afgestemd met de gemeente Wijk bij Duurstede. In het BLVC-plan staan maatregelen zodat inwoners en bedrijven zo min mogelijk last van de werkzaamheden hebben. Hierbij wordt ook gekeken naar de verkeersplannen van de dijkversterking Sterke Lekdijk.

Conclusie

Vanuit verkeersgeneratie, -afwikkeling en parkeren is er geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling op deze locatie.

4.12 Klimaatadaptatie

Toetsingskader

Klimaatadaptatie is een thema waar de Omgevingswet geen inhoudelijke eisen aan stelt, ondanks dat het bieden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving tot de maatschappelijke doelen van de wet behoort (art. 1.3). Het thema klimaatadaptatie heeft met name betrekking op ruimtelijke maatregelen waarmee gebieden en gebouwen zo ingericht kunnen worden dat ze bestand zijn tegen de gevolgen van klimaatverandering. Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening gehouden worden met de gevolgen van klimaatverandering, zoals hitte, droogte, wateroverlast en overstromingen.

Omdat de gevolgen van klimaatverandering in heel Nederland spelen en de ruimte in Nederland beperkt is, is er een landelijke aanpak. De landelijke aanpak op het gebied van klimaatadaptatie gebeurt grotendeels vanuit twee programma's: het nationaal Deltaprogramma en de Nationale klimaatadaptatiestrategie (NAS). In het nationaal Deltaprogramma staat hoe de overheid Nederland beschermt tegen overstromingen, zorgt voor voldoende zoetwater en werkt aan een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting. Het Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen, Rijkswaterstaat en verschillende maatschappelijke organisaties werken vanuit het Deltaprogramma samen aan deze opgaven. Het Deltaprogramma kent drie thema's:

- Waterveiligheid. Hierin staan de onderzoeken, maatregelen en voorzieningen die de kans op overstromingen beperken. Het gaat om het versterken van dijken, het onderhouden van de kust met zandsuppleties en het geven van meer ruimte voor de rivier. Zo wordt de kans op overstromingen beperkt;
- Zoetwater. Hierin staan de projecten die zorgen voor voldoende zoetwater, nu en in de toekomst;
- Ruimtelijke adaptatie. Hierin staat de inrichting van Nederland centraal. Op welke manier wordt Nederland ingericht om de gevolgen van de toenemende hitte, droogte, hevige neerslag en overstromingen te kunnen opvangen.

Alle drie de programma's bevatten een Deltaplan en Deltabeslissing. In het Deltaplan staan concrete maatregelen voor de uitvoering van het beleid en de planning van deze maatregelen. In de Deltabeslissing staan nationale kaders die voor heel Nederland gelden.

De nationale klimaatadaptatiestrategie is de overkoepelende Nederlandse strategie op het gebied van klimaatadaptatie. De NAS 2016 maakt inzichtelijk wat de belangrijkste effecten zijn van klimaatverandering en gaat vooral in op de belangrijkste effecten die op korte termijn om actie vragen. Ook is er gekeken naar welke stappen nodig zijn om ervoor te zorgen dat Nederland in 2050 structureel minder kwetsbaar is voor klimaatverandering.

Het programmteam NAS heeft deze koers vertaald naar plannen en acties in het uitvoeringsprogramma 2018 – 2019. Dit uitvoeringsprogramma is gericht op het agenderen en aanpakken van belangrijke klimaatrisico's waarvan wij ons in Nederland nog onvoldoende bewust zijn, maar die grote gevolgen kunnen hebben bijvoorbeeld voor de gezondheid en de economie.

Om de NAS te versnellen is in 2023 het Nationaal Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie (NUP KA'23) verschenen. In het NUP KA staat wat de aanpak is voor de komende jaren én welke extra maatregelen

nodig zijn om te versnellen. Er staat bijvoorbeeld dat we vanaf nu bij elke ontwikkeling in Nederland standaard rekening moeten houden met zeespiegelstijging, toenemende hitte, langere periodes van droogte en meer extreme neerslag.

De regio Utrecht Zuidwest, waarin de gemeente Wijk bij Duurstede netwerkpartner is, heeft ook een Regionale AdaptatieStrategie vastgesteld. Deze RAS bevat een visie en strategie om de regio in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig te maken. Het versterken van het watersysteem is één van de thema's.

Verder heeft de gemeente ook een Lokale Adaptatiestrategie opgesteld, waarin staat hoe de gemeente Wijk bij Duurstede met de gevolgen van klimaatverandering omgaat. Ook in de LAS staat het voorkomen van wateroverlast, droogte en hittestress genoemd, waaronder ook de gevolgen van zeer lage waterstanden in de Rijn en Lek. Verharding.

Toetsing

De inlaat en de balgstuw is een concrete maatregel uit het Landelijk Deltaprogramma Zoetwater, waarmee gezorgd wordt voor de aanvoer van voldoende zoet water tijdens extreem droge periodes. Het project past daarmee bij uitstek binnen het beleid om Nederland klimaatbestendig en waterrobuust in te richten. Door de aanleg van het gemaal en de balgstuw wordt verharding aangebracht. Een van de principes in de LAS is om alleen verharding aan te leggen die functioneel is. Het ruimtebeslag van het gemaal en de balgstuw zijn zo minimaal mogelijk om zo min mogelijk verharding toe te passen. Ook houden we in het ontwerp ruimte voor groen en bomen. De grond bovenop de uitstroombouwconstructie wordt na de werkzaamheden weer een groen begroeid talud. En op dit stuk worden weer wilgen en meidoorn aangeplant, en is er ook ruimte voor spontane ontwikkeling. In het groene talud kan het water direct langzaam wegzakken in de grond. De opstelplaats naast het gemaal wordt ook uitgevoerd met grasbetontegels, waardoor het water makkelijker de grond in kan zakken.

Conclusie

Vanuit klimaatadaptatie is er geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling op deze locatie.

4.13 Duurzaamheid

Toetsingskader

De Omgevingswet en het Besluit kwaliteit leefomgeving stellen geen eisen aan duurzaamheid waarbij met het verlenen van een omgevingsvergunning rekening mee gehouden moet worden. Wel stelt artikel 1.3 van de Omgevingswet dat de doelen van de wet gesteld zijn met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu. Daarbij gaat het om het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. En ook om het doelmatig beheeren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

Toetsing

HDSR en Dura Vermeer hebben beide duidelijke ambities op het gebied van duurzaamheid. HDSR doet dit vanuit de visie 'Doe, denk, duurzaam', Dit is geen ambitie maar een opgave. Met de aanpak Duurzaam Opdrachtgeverschap (DOS) wordt er invulling gegeven aan deze opgave. Hierbij wordt er rekening gehouden met zowel een duurzame aanleg als op een duurzame manier onderhouden van het systeem.

Dura Vermeer werkt vanuit haar strategie 'Op naar Net Zero!', gericht op een significante reductie van CO₂-uitstoot en het besparen van primaire grondstoffen. Met deze strategie zet Dura Vermeer zich in om een leidende rol te vervullen in de verduurzaming van de bouw- en infrasector.

Zowel in de verkenningfase als tijdens de planuitwerkingsfase zijn bij het uitwerken van het ontwerp nota's opgesteld. Deze nota's gaan bijvoorbeeld over duurzaam materiaalgebruik en duurzame mobiliteit. Het doel

van deze nota's is om inzicht te geven in de duurzame ontwerpkeuzes die tot op heden zijn gemaakt, en hoe deze bijdragen aan het behalen van de gestelde projectdoelstellingen en duurzaamheidseisen. Daarnaast vormen deze nota's de basis voor verdere optimalisatie in de DO-fase. Zo is er aandacht voor duurzaam en milieubewust bouwen in alle stadia van het ontwerp en bouwproces. Tijdens de uitwerking van het ontwerp is het gelukt om het ruimtebeslag van het gemaal en de balgstuw ten opzichte van het voorkeursalternatief te verkleinen. Hierdoor wordt er minder beton toegepast. Om minder primaire grondstoffen nodig te hebben, wordt voor het staal van de wapening en het beton gebruik gemaakt van gerecycled staalschroot. Tijdens de bouw wordt een groot deel van de werkzaamheden uitgevoerd met elektrisch materiaal. Verder wordt aan het einde van de levensduur van het gemaal en de balgstuw zoveel mogelijk materiaal hergebruikt. Wat veel binnen HDSR gedaan wordt is materiaal gebruiken binnen de vervanging van het gemaal of de balgstuw. Als dat niet lukt, wordt er gekeken of de materialen gebruikt kunnen worden bij andere projecten van HDSR. Damwanden langer dan 6 meter zijn goed toepasbaar als kortere damwand in andere projecten. Voor kortere damwanden geldt dat hergebruik in een alternatieve functie of recycling als schroot mogelijk is. In de uitwerking van het ontwerp wordt verder onderzocht hoe het duurzaam materiaalgebruik bevorderd kan worden.

Tijdens de afgelopen droge zomers heeft het waterschap tijdelijke noodpompen moeten plaatsen om voldoende water via de Kromme Rijn te kunnen aanvoeren (Figuur 25). Naast de hoge kosten levert het ook hinder op voor de omgeving. Het zijn relatief grote noodpompen die duidelijk te zien zijn en dag en nacht in gebruik zijn en voor geluidsoverlast kunnen zorgen. Het plaatsen van noodpompen is arbeidsintensief, risicovol en minder bedrijfszeker en duurzaam. In de toekomst zal de inzet vaker en langer nodig zijn, waardoor deze situatie niet langer houdbaar is. In de nieuwe situatie worden de noodpompen vervangen door één nieuw opvoergemaal bij Inlaat Kromme Rijn. Het nieuwe gemaal is direct inzetbaar en per m3 water energetisch efficiënter dan de tijdelijke pompen. Het project richt zich op zowel een duurzame aanleg, als op duurzaam beheer en onderhoud van het gemaal en de balgstuw. Op deze manier creëren we een duurzame klimaatbestendige zoetwatervoorziening.

Figuur 25: Noodpompen bij inlaat Kromme Rijn

Conclusie

Op basis van de beschouwing van het aspect duurzaamheid is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

4.14 Gezondheid

Toetsingskader

De Omgevingswet stelt geen inhoudelijke eisen aan het thema gezondheid, ondanks dat een veilige en gezonde fysieke leefomgeving wel tot de maatschappelijke doelen van de wet behoort (art. 1.3). Bij een evenwichtige toedeling van functies moet rekening gehouden worden met het beschermen van de gezondheid (art. 2.4 lid 4). Zo zijn er landelijke richtlijnen en normen ten aanzien van aspecten als geur, geluid, luchtkwaliteit, trillingen, bodemkwaliteit en omgevingsveiligheid, maar zijn er ook overheden die programma's en nota's uitwerken en vastleggen.

Toetsing

In de voorgaande paragrafen van dit hoofdstuk is beschreven op welke wijze het plan zich verhoudt tot de fysieke leefomgeving. Bij diverse aspecten zoals geur, geluid, luchtkwaliteit, trillingen, bodemkwaliteit en omgevingsveiligheid is er geconcludeerd dat er sprake is van een gezonde leefomgeving:

- Het gemaal is geen rioolgemaal maar een gemaal om water te verplaatsen. Het gemaal zal minder geuremissie veroorzaken dan een rioolgemaal. Het gaat namelijk enkel om vuil dat zich kan ophopen in het rooster en alleen tijdens de inzet van het gemaal. Tijdens de inzet van het gemaal wordt het vuil wekelijks opgehaald. Dit vuil wordt regelmatig opgeruimd en met een vrachtwagen afgevoerd. Hierdoor is er geen geurhinder te verwachten;
- De onderwaterpompen zullen geen relevant luchtgeluid emitteren naar de omgeving, zo blijkt ook uit eerder gerealiseerde gemalen met een zelfde pomptype op andere locaties. Hiermee zal de kraan die éénmaal per week gedurende een uur kroosvuil ophaalt als enige geluid naar de omgeving emitteren. Dit is enkel tijdens de inzet van het gemaal. De maximale geluidsniveaus blijven ruim onder de grenswaarden voor geluid van geluidgevoelige gebouwen zoals de woonschepen en woningen;
- Tijdens de uitvoering wordt zoveel mogelijk gebruikt gemaakt van elektrisch materieel. Bij de inzet van het gemaal en de balgstuw gaat het slechts om een aantal verkeersbewegingen per jaar. Er wordt ruim voldaan aan de geldende grenswaarden en richtlijnen voor luchtkwaliteit.
- Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden is de belangrijkste trilling veroorzakende activiteit het plaatsen van de damwanden. Dit is maar een beperkt onderdeel van de werkzaamheden, waarbij de aannemer zich houdt aan het wettelijke kader voor trillinghinder. In de gebruiksfase is er geen hinder van trillingen te verwachten.
- Verontreinigde grond wordt tijdens de bouw verwijderd. Doordat verontreinigde grond wordt afgevoerd zal de bodemkwaliteit in het gebied verbeteren;
- Het nieuwe gemaal en de balgstuw zijn geen gevoelige objecten waarvoor veiligheidscontouren moeten worden vastgesteld en vormen geen belemmering voor de functies die al aanwezig in de directe omgeving. Om te voorkomen dat onbevoegden het gemaal en de balgstuw kunnen bereiken of naar beneden vallen, komt er een hek om het gemaal te staan;
- In het ontwerp is er ook ruimte gereserveerd voor het terugbrengen van groen, waaronder het herplanten van bomen.

Conclusie

Op basis van de beschouwing van het aspect gezondheid is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

4.15 Omgevingsveiligheid

Toetsingskader

Bij de ontwikkeling van het plan moet er geïncventariseerd worden of er externe veiligheidsrisico's ten gevolge van activiteiten in het plangebied of de directe omgeving aanwezig zijn. Externe veiligheidsrisico's kunnen ontstaan door het transport van gevaarlijke stoffen via de weg, het spoor, het water of buisleidingen. Ook moet er rekening gehouden worden met de opslag en het gebruik van gevaarlijke stoffen bij bedrijven waarvoor ook aan te houden risicoafstanden gelden. Door het stellen van eisen aan afstanden tussen de activiteiten met gevaarlijke stoffen en (beperkt) kwetsbare objecten (woningen, kantoren, scholen, enz.) worden de eventuele gevolgen van deze risico's zoveel mogelijk beperkt.

Voor omgevingsveiligheid zijn regels opgenomen in paragraaf 5.1.2 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. De paragrafen 5.1.2.2 tot en met 5.1.2.6 van het Bkl gaan over het toelaten van beperkt kwetsbare, kwetsbare en zeer kwetsbare gebouwen en beperkt kwetsbare en kwetsbare locaties in verband met het externe veiligheidsrisico van een activiteit die op een locatie is toegelaten op grond van een omgevingsplan of een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit.

De externe veiligheidsrisico's worden uitgedrukt in het plaatsgebonden risico (PR) en het groepsrisico (GR) binnen het aandachtsgebied. Het plaatsgebonden risico is de kans per jaar dat één persoon, die onafgebroken en onbeschermd op een plaats langs een transportroute of nabij een inrichting verblijft, komt te overlijden als gevolg van een incident met het vervoer, de opslag en/of de handeling van gevaarlijke stoffen. Daarbij is de omvang van het risico een functie van de afstand waarbij geldt: hoe groter de afstand, des te kleiner het risico. De risico's worden weergegeven in PR-risicocontouren. Het groepsrisico is de kans per jaar dat een groep van 10 of meer personen in de omgeving van een transportroute of een inrichting voor handelingen met gevaarlijke stoffen in één keer het (dodelijk) slachtoffer wordt van een ongeval. Een aandachtsgebied is een gebied waar mensen in een gebouw onvoldoende beschermd kunnen zijn tegen de gevolgen van een brand, explosie of gifwolk die van buitenaf komt. De brand, explosie of gifwolk is hierbij veroorzaakt door een ongewone gebeurtenis met vervoer van gevaarlijke stoffen. Er is een brandaandachtsgebied, een explosieaandachtsgebied en mogelijk een gifwolkaandachtsgebied.

Toetsing

Het gemaal en de balgstuw zijn geen gevoelige objecten waarvoor veiligheidscontouren moeten worden vastgesteld. Bij het gemaal zijn geen brandgevoelige installaties aanwezig. De pompen bevinden zich onder water. De schakelkasten en frequentieregelaars bevinden zich binnendijs. De civiele constructies bestaan voornamelijk uit beton en staal en zijn niet brandgevoelig. Bij de balgkering zijn alleen de pompen in de waterschachten potentiële ontstekingsbronnen. De kans hierop is erg klein. Het betreft standaard producten die CE gemarkeerd zijn. De pompen bevinden zich in de betonnen waterschachten waarin verder geen brandbare onderdelen aanwezig zijn.

Om in beeld te brengen of er in het projectgebied en in de directe omgeving daarvan activiteiten met externe veiligheidsrisico's aanwezig zijn, is de risicokaart geraadpleegd.

Uit de risicokaart blijkt dat er in de directe omgeving van het plangebied geen wegen of spoorlijnen liggen waarover het transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. Vaak zijn dit A- of N-wegen. De dichtstbijzijnde N-wegen liggen op meerdere kilometers afstand. Daarom is aangenomen dat er in het projectgebied geen veiligheidsrisico's aanwezig zijn.

Direct naast het plangebied ligt de Nederrijn en op een grotere afstand ligt het Amsterdam-Rijnkanaal. Het Amsterdam-Rijnkanaal ligt op grotere afstand van het projectgebied dan de grootst mogelijke afstand voor het invloedsgebied, waardoor het Amsterdam-Rijnkanaal geen belemmeringen vormt voor het plangebied. Op de risicokaart staat aangegeven dat over de Nederrijn structureel transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. De Nederrijn is een deel van de Corridor Rijn – Oost-Nederland. Uit de bijlage III Tabel Basisnet water (opgenomen in de Regeling basisnet) blijkt dat gevaarlijke stoffen enkel getransporteerd worden over het gedeelte van de Nederrijn gelegen tussen het Pannerdens Kanaal tot aan de IJssel. De afstand tussen het projectgebied en het gedeelte van de Nederrijn waarover transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt,

bedraagt ongeveer 40 kilometer. Hierdoor ligt het projectgebied niet binnen het invloedsgebied van de Nederrijn.

Uit de risicokaart blijkt dat er op korte afstand één buisleiding met gevaarlijke stoffen aanwezig is. In Tabel 3 zijn de kenmerken van de buisleiding van de Gasunie met 1%-letaliteitsafstand en afstand tot (de grens van) het plangebied aangegeven. Het projectgebied bevindt zich niet binnen de 1%-letaliteitsafstand van de aanwezige buisleiding.

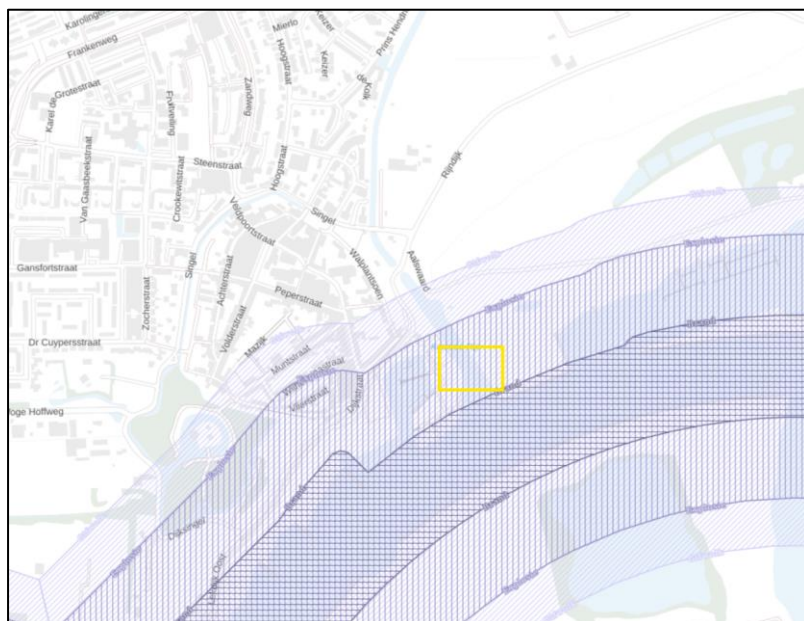
Tabel 3: Kenmerken buisleiding Gasunie

Buisleiding	Diameter (mm)	Druk (kPa)	1%-letaliteitsafstand (m)	Afstand tot nieuwe gemaal en balgstuw binnen plangebied
W-519-01	168	4.000	70	150

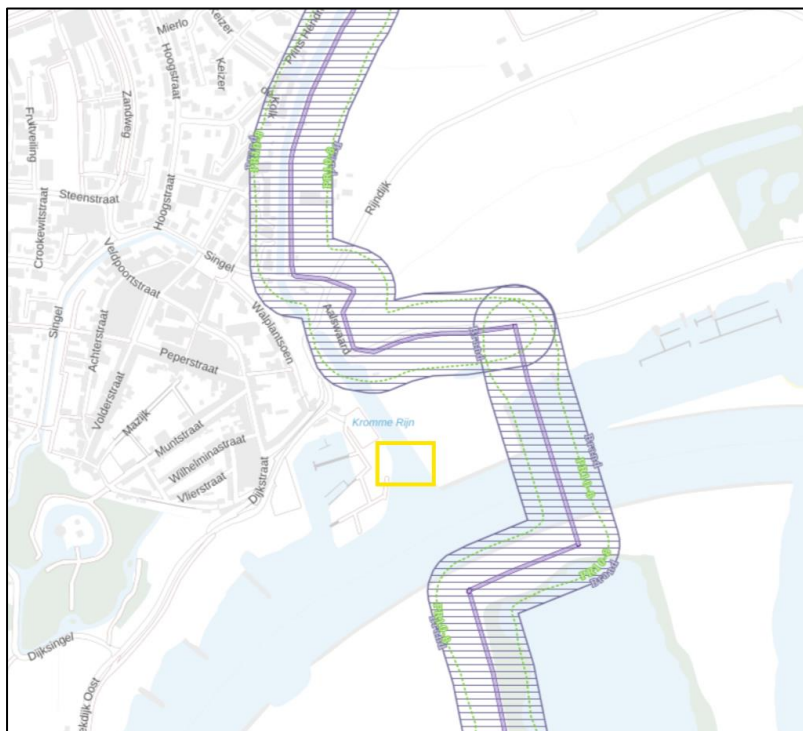
Het nieuwe gemaal en de balgstuw vormen geen belemmering voor de functies die al aanwezig in de directe omgeving. Om te voorkomen dat onbevoegden het gemaal en de balgstuw kunnen bereiken, komt er een hek om het gemaal te staan.

Conclusie

Op basis van de beschouwing van het aspect omgevingsveiligheid is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Figuur 26: Ligging projectgebied binnen aandachtsgebied basisnet water

Figuur 27: Ligging projectgebied ten opzichte van buisleiding

4.16 Omgevingskwaliteit

Toetsingskader

In de Omgevingswet is een goede omgevingskwaliteit opgenomen in de centrale doelstelling (art. 1.3). Dit betekent dat er rekening gehouden moet worden met verschillende factoren die onze fysieke leefomgeving beïnvloeden. Dat zijn bijvoorbeeld cultureel erfgoed, natuur en landschap. Het gaat daarbij om zowel de menselijke beleving van de fysieke leefomgeving als de waarden die de maatschappij toekent aan de identiteit van gebieden. Overheden moeten omgevingskwaliteit meenemen bij het evenwichtig toedelen van functies aan locaties (artikelen 2.4 en 4.2 Omgevingswet).

Toetsing

In de voorgaande paragrafen van dit hoofdstuk wordt ingegaan op de beoogde ontwikkeling en de kwaliteit van cultureel erfgoed, natuur en landschap.

Conclusie

Op basis van de beschouwing van het aspect omgevingskwaliteit is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

4.17 M.e.r.-beoordeling

Toetsingskader

Onder de Omgevingswet zijn de regels omtrent de MER opgenomen in het Omgevingsbesluit. In dit besluit is opgenomen wanneer er een MER of een mer-beoordelingsplicht geldt. Het gaat met name om activiteiten die aanzienlijke nadelige effecten kunnen hebben op het milieu.

Bij de activiteiten wordt onderscheid gemaakt tussen zogenaamde plannen en projecten. Voor sommige plannen en projecten is het verplicht om direct een MER op te stellen, maar er zijn ook plannen en projecten

waarbij het betreffende bevoegde gezag beoordeelt of zij het nodig vindt om ter voorbereiding van een besluit een MER te laten maken.

Toetsing

Het project betreft de bouw van een gemaal en keermiddel voor het tijdelijk pompen van water van de Nederrijn naar de Kromme Rijn. Projecten voor waterbeheer zijn opgenomen in categorie K van bijlage V van het Omgevingsbesluit. Voor dit project is er gekeken naar twee relevante activiteiten uit categorie K:

- Projecten voor de overbrenging van water tussen stroomgebieden, met uitzondering van overbrenging van via leidingen aangevoerd drinkwater (K2)
- De aanleg, wijziging of uitbreiding van een stuwdam of andere installatie voor het stuwen of voor de lange termijn opslaan van water (K3)

Onderdeel K2 is niet van toepassing, omdat er binnen éénzelfde stroomgebied de Rijn gewerkt wordt. Onderdeel K3 is niet van toepassing, omdat er geen sprake is van een stuwdam, maar een stuw ten behoeve van het waterbeheer. Ook is er geen sprake van het opslaan van water voor een langere termijn. Het project valt niet onder de beschrijvingen zoals omschreven in categorie K. Er is geen (vormvrije) m.e.r.-procedure of beoordeling nodig. Dit is ook bevestigd door de provincie Utrecht.

Conclusie

Vanuit de m.e.r.-beoordeling of procedure is er geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling op deze locatie

5 Participatie

De Omgevingswet stimuleert vroegtijdige participatie. Hieronder is beschreven hoe de participatie is verlopen en hoe dat aansluit bij het participatiebeleid van de gemeente Wijk bij Duurstede.

5.1 Participatie omgeving – verkenningsfase

In februari 2023 zijn we gestart met het publiceren van het voornemen tot participatie' en een brief naar omwonenden. We hebben individuele gesprekken gevoerd met de eigenaren van de woonboten in het Inundatiekanaal, belangenorganisaties en overheidsinstanties, zie bijlage 'Verantwoording participatie Voorkeursalternatief Inlaatwerk Kromme Rijn verkenningsfase ' voor een uitgebreide toelichting en totaaloverzicht van de gevoerde gesprekken met de betrokken stakeholders. Onder belangenorganisaties vallen o.a. de Historische kring Rijn en Lek, vereniging Natuur & Milieu en stichting De Wijkse stadshaven. Wij hebben de belanghebbenden geïnformeerd over het project en hen de mogelijkheid geboden om mee te denken over het te doorlopen proces. Van de gesprekken zijn afzonderlijke verslagen gemaakt, die met de betreffende stakeholders zijn gedeeld.

Participatie overheden

De Gemeente Wijk bij Duurstede, Provincie Utrecht en Rijkswaterstaat hebben we vanaf het begin van het project op ambtelijk niveau betrokken. Met hen hebben we afzonderlijk gesprekken gevoerd, maar ook gezamenlijk. Bij één van die overleggen met gemeente Wijk bij Duurstede en Provincie Utrecht hebben we MooiSticht uitgenodigd. MooiSticht is adviseur van de Gemeente Wijk bij Duurstede met betrekking tot cultureel erfgoed.

Klankbordgroep

Voor het meedenken aan de oplossing hebben we ook een klankbordgroep samengesteld bestaande uit betrokken omwonenden, een afvaardiging vanuit belangenorganisaties en Gemeente Wijk bij Duurstede. In de twee bijeenkomsten op 1 november 2023 en 28 februari 2024 zijn ideeën, aandachtspunten en wensen geïnterviewd. De verslagen van de klankbordgroep zijn met de deelnemers gedeeld en gepubliceerd op onze projectpagina.

Website, nieuwsbrief en bewonersavond

Bij de start van het project is de projectwebsite ingericht wat de centrale plek is om op een transparante manier informatie te delen. Hier is o.a. algemene projectinformatie, de Nota van uitgangspunten, de verslagen van de klankbordgroep en de nieuwsbrief te vinden. Daarnaast is hier ook de 'kennisgeving voornemen tot participatie' geplaatst.

Via een nieuwsbrief begin april 2024 zijn belanghebbenden en omwonenden geïnformeerd over het project en uitgenodigd voor de eerste informatieavond. In deze nieuwsbrief hebben we ook de mogelijkheid tot informele consultatie vermeld.

Op 22 april 2024 is de eerste informatieavond georganiseerd om uitleg te geven hoe we tot het concept Voorkeursalternatief zijn gekomen. Daarnaast hebben we de mogelijkheid van informele consultatie op het concept Voorkeursalternatief toegelicht.

Wensen en eisen meenemen in proces

Alle verzamelde wensen en ideeën zijn geregistreerd volgens de systematiek van 'Systems Engineering'. We maken hierbij gebruik van het programma Relatics. Daarbij worden eisen en wensen expliciet in het besluitvormings- en ontwerpproces meegewogen.

5.2 Participatie omgeving - planuitwerkingsfase

Het Voorkeursalternatief is in mei 2024 vastgesteld. Hiermee is de planuitwerkingsfase gestart die ongeveer 1,5 jaar duurt. Omwonenden en belangenorganisaties

We hebben belanghebbenden en overheden via een e-mail op de hoogte gesteld van de vaststelling van het Voorkeursalternatief door het bestuur van HDSR.

We hebben individuele gesprekken gevoerd met de (mogelijke) eigenaren van de woonboten in het Inundatiekanaal en overheidsinstanties, zie bijlage 'Verantwoording participatie Gemaal Kromme Rijn planuitwerkingsfase' voor een uitgebreide toelichting en totaaloverzicht van de gevoerde gesprekken met de betrokken stakeholders. De belangenorganisaties zijn o.a. de Historische kring Rijn en Lek, vereniging Natuur & Milieu en stichting De Wijkse stadshaven nemen deel aan de klankbordgroep en kunnen hun inbreng tijdens bijeenkomsten van deze groep geven.

Wij hebben de belanghebbenden ook geïnformeerd over de aanbestedingsprocedure en selectie van de aannemer. Voorafgaand aan de onderzoeken zijn direct omwonenden op de hoogte gesteld en hebben we de betrokken overheden om toestemming gevraagd.

Van alle gesprekken zijn afzonderlijke verslagen gemaakt, die met de betreffende stakeholders zijn gedeeld.

Klankbordgroep en direct belanghebbenden

We hebben op 26 mei 2025 een bijeenkomst georganiseerd met de klankbordgroep om de mogelijkheid te bieden om mee te denken in de uitwerking van het Vergunningen Ontwerp. Van deze avond is een verslag gemaakt, gedeeld met de deelnemers en gepubliceerd op onze projectpagina. Een terugkoppeling van de inbreng van de klankbordgroep op het Vergunningen Ontwerp delen wij schriftelijk.

We hebben meerdere overleggen gevoerd met de havenmeester van de Wijkse haven.

Taxaties woonboten

Een aantal eigenaren van woonboten/schepen in het Inundatiekanaal maakten zich zorgen over de mogelijke waardedaling van hun woonboot/schip door toedoen van de aanleg van het gemaal en de balgstuw in het Inundatiekanaal. HDSR heeft al deze woonbooteigenaren een taxatie van hun woonboot/schip aangeboden op kosten van het HDSR. Een onafhankelijk taxatiebedrijf gespecialiseerd in taxaties van woonboten/woonschepen heeft de taxaties uitgevoerd.

Website, nieuwsbrief en bewonersavond

Bij de start van de planuitwerkingsfase hebben we de definitieve nota Voorkeurs-alternatief geplaatst en bijbehorende impressies van de nieuwe situatie. Ook hebben we de start van de aanbestedingsprocedure aangekondigd en bekendgemaakt welke aannemer geselecteerd is. Voorafgaand aan de uit te voeren onderzoeken is op de website een bericht geplaatst met informatie over de onderzoeken en de planning hiervan.

In september 2025 staat het versturen van een nieuwsbrief op de planning.

Participatie overheden - planuitwerkingsfase

Er is afstemming geweest met de bevoegde gezagen. De Gemeente Wijk bij Duurstede, MooiSticht, Provincie Utrecht en Rijkswaterstaat hebben we tijdens de planuitwerkingsfase op ambtelijk niveau betrokken. Met hen hebben we afzonderlijk gesprekken gevoerd, maar ook gezamenlijk.

Met de gemeente Wijk bij Duurstede hebben we ook op bestuurlijk niveau overleg gevoerd waarbij de wethouder van de Gemeente en een bestuurder van HDSR aanwezig waren.

Met Rijkswaterstaat hebben we meerdere overleggen met verschillende specialisten gevoerd.

5.3 Verplichte participatie initiatiefnemer – toetsing aan participatiebeleid Wijk bij Duurstede

Uit het participatiebeleid van de gemeente Wijk bij Duurstede volgt dat voor dit project participatie verplicht is, omdat het gaat om een ontwikkeling binnen het beschermde stadsgezicht. Bij verplichte participatie is het nodig om bij de vergunningaanvraag bepaalde informatie aan te leveren, zodat de gemeente kan beoordelen of er voldoende inspanningen zijn verricht. Voor dit project is HDSR bezig met een uitgebreid en zorgvuldig participatieproces, waarbij belanghebbenden al vanaf de verkenningfase betrokken zijn. Dit is in lijn met de handreiking Samenspel in de gemeente Wijk bij Duurstede. Veel informatie over het gevolgde participatieproces staat in de paragrafen 5.1 en 5.2 hierboven en in de verslagen van de verkenningfase en planuitwerkingsfase (Bijlagen I en J). Voor de duidelijkheid wordt een korte samenvatting gegeven:

- Wat er in de omgeving gebeurt en/of verandert door het plan of initiatief;

De grond waarop het gemaal en de in- en uitstroomconstructie komen is grotendeels nu oever van het inundatiekanaal. Een deel van de grond is de uiterste rand van het vlakke terrein van de Stadshaven. Op de waterbodem onder de in- en uitstroomconstructie wordt bodembescherming geplaatst, die niet zichtbaar zal zijn in de omgeving. De balgstuw bestaat uit landhoofden met daartussen de rubberen balg. De landhoofden komen in de oevers van het inundatiekanaal. De rubberen balg ligt in de normale situatie op de waterbodem. Tijdens de inzet wordt de balg opgepompt met water en wordt deze zichtbaar.

- Wie betrokken is bij de participatie;

Er is afstemming geweest met verschillende bevoegde gezagen zoals de gemeente Wijk bij Duurstede, Rijkswaterstaat en de provincie Utrecht. Ook hebben wij de MooiSticht betrokken. We hebben individuele gesprekken gevoerd met de eigenaren van de woonboten in het Inundatiekanaal en belangenorganisaties, waaronder de Historische kring Rijn en Lek, vereniging Natuur & Milieu en stichting De Wijkse stadshaven. Voor het meedenken aan de oplossing hebben we ook een klankbordgroep samengesteld bestaande uit betrokken omwonenden, een afvaardiging vanuit belangenorganisaties en Gemeente Wijk bij Duurstede. Door het versturen van bewonersbrieven, nieuwsbrieven en het organiseren van bewonersavonden hebben wij bewoners, overheden en andere belanghebbenden ook uitgenodigd om hun mening te geven en mee te denken met het project.

- Hoe participatie is uitgevoerd;

Bij de start van het project is de projectwebsite ingericht wat de centrale plek is om op een transparante manier informatie te delen. Hier is o.a. algemene projectinformatie, de Nota van uitgangspunten, de verslagen van de klankbordgroep en de nieuwsbrief te vinden. Daarnaast is hier ook de 'kennisgeving voornemen tot participatie' geplaatst. Via een nieuwsbrief begin april 2024 zijn belanghebbenden en omwonenden geïnformeerd over het project en uitgenodigd voor de eerste informatieavond. In deze nieuwsbrief hebben we ook de mogelijkheid tot informele consultatie vermeld. Daarnaast zijn er verschillende bijeenkomsten met de klankbordgroep georganiseerd. Verder hebben wij verschillende informatieavonden georganiseerd voor iedereen die belangstelling heeft voor het project. Ook vinden wij het belangrijk dat na de vergunningaanvraag van de BOPA-procedure belanghebbenden ook nog betrokken blijven, tot en met de uitvoeringsfase van het project. Daarom zullen wij nog verschillende informatieavonden organiseren, zoals tijdens de ter inzage legging van de BOPA en voor de start van de uitvoering.

Alle verzamelde wensen en ideeën zijn geregistreerd volgens de systematiek van 'Systems Engineering'. We maken hierbij gebruik van het programma Relatics. Daarbij worden eisen en wensen expliciet in het besluitvormings- en ontwerpproces meegewogen. Bij het opstellen van het voorkeursalternatief is afgewogen of we deze klanteisen kunnen honoreren, afwijzen of doorschuiven naar een volgende fase van het project (wanneer de plannen verder worden uitgevoerd of uitgewerkt). Dit laatste is van toepassing wanneer keuzes in deze fase nog niet plaats kunnen vinden of nog niet relevant zijn. Dit zijn bijvoorbeeld wensen voor de vormgeving van het gemaal of de mogelijkheid om in- en uit te kunnen varen gedurende de inzet van het gemaal en de balgstuw.

- Hoe de initiatiefnemer omgaat met de inbreng van betrokkenen;

We willen betrouwbaar zijn, waarbij transparantie een sleutelrol speelt. We willen transparant zijn over het verloop van het participatieproces en de rol en verantwoordelijkheden van onszelf en anderen daarin. Voor belanghebbenden moet duidelijk zijn hoe en wanneer ze kunnen participeren, en wat met hun inbreng wordt gedaan. Tijdens het hele participatieproces koppelen we aan de participanten terug welke inbreng we hebben opgehaald en wat daarmee is gebeurd. Bij de motivatie van ons besluit besteden wij aandacht aan de ingebrachte (tegen)argumenten. Als bepaalde inbreng geen plek krijgt, geven we dat duidelijk aan en motiveren we die beslissing.

- Wat de resultaten zijn van de participatie.

De participatie heeft ertoe geleid dat bij de totstandkoming van het voorkeursalternatief er alternatieven zijn afgefallen. Alternatieven zijn afgefallen omdat deze te dicht in de buurt van het UNESCO Werelderfgoed Inundatiesluis lagen en een negatief effect hierop hadden. Opgehaalde punten uit de verschillende bijeenkomsten en gesprekken zijn input geweest voor leidende principes binnen het ontwerp, met name over de inpassing van het gemaal en de balgstuw binnen de groene omgeving van de Stadshaven. Naar aanleiding van de gesprekken met woonbooteigenaren heeft HDSR op kosten van HDSR de woonbooteigenaren een taxatie van woonboten/woonschepen aangeboden. Een onafhankelijk taxatiebedrijf gespecialiseerd in taxaties van woonboten/woonschepen heeft de taxaties uitgevoerd. Dit zijn enkele voorbeelden van de resultaten van de participatie.

Voor meer informatie over het participatieproces, zie de verslagen in bijlage I en J.

6 Financiële uitvoerbaarheid

In dit hoofdstuk wordt de wijze van bekostiging van het project beschreven.

Financieel economische haalbaarheid

Initiatiefnemer HDSR neemt de volledige financiering van de ontwikkeling voor haar rekening, waarbij HDSR een bijdrage ontvangt van het Rijk en de belanghebbende buurwaterschappen. Hier hoeft de gemeente Wijk bij Duurstede geen bijdrage aan te leveren.

Er is geen reden om aan te nemen dat HDSR niet over voldoende financiële middelen beschikt om de BOPA ook daadwerkelijk uit te voeren. De financiële haalbaarheid van het project is daarmee geborgd.

Het planvoornemen is door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat opgenomen in het Deltaprogramma Zoetwater. Het Rijk levert een bijdrage van 50% en buurwaterschappen die profijt hebben van het initiatief leveren een bijdrage.

Kostenverhaal

Bij de voorbereiding van een omgevingsvergunning dient onderzoek plaats te vinden naar de (economische) uitvoerbaarheid van het plan. De gemeente en HDSR sluiten een anterieure overeenkomst om afspraken vast te leggen. Hiermee is de economische uitvoerbaarheid van het plan gewaarborgd.

Nadeelcompensatie

In de anterieure overeenkomst staat dat eventuele verzoeken om nadeelcompensatie afgewenteld worden op HDSR. Indien een burger of bedrijf van mening is onevenredig nadeel te ondervinden van het project, kan diegene een beroep doen op nadeelcompensatie zoals beschreven in de Verordening nadeelcompensatie Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

7 Afweging evenwichtige toedeling van functies aan locaties

De Omgevingswet streeft naar een 'evenwichtige toedeling van functies aan locaties'. Hierbij gaat het om een zorgvuldige afweging tussen verschillende functies, zoals wonen, werken, recreëren en natuur. In artikel 1.3 van de Omgevingswet staan enkele algemene doelen geformuleerd:

- Bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, ook vanwege de intrinsieke waarde van de natuur, en;
- Doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

Dit document is de motivering voor de omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) en hierin is toegelicht op welke wijze het plan zich verhoudt tot verschillende aspecten en thema's van de fysieke leefomgeving. Uit deze motivering blijkt dat er sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locatie:

- De ontwikkeling is in lijn met het Rijks-, regionaal-, provinciaal- en gemeentelijk beleid;

Vanaf het begin heeft HDSR de gemeente Wijk bij Duurstede, de provincie Utrecht en RWS op ambtelijk niveau betrokken bij het project. Met deze partijen hebben we afzonderlijk gesprekken gevoerd, maar ook gezamenlijk. Met de partijen zijn we in gesprek gegaan over specifieke beleidsonderwerpen zoals de impact op het beschermde stadsgezicht, Unesco Werelderfgoed en de Stadshaven. Voor zover mogelijk zijn de belangrijkste aandachtspunten meegenomen bij de inpassing van het bouwwerk in de omgeving. Het project sluit aan bij de ambities van beleid op het gebied van water en klimaatadaptatie en is in overeenstemming met ander relevant beleid.

- De functie passend is in de omgeving;

De gehele projectlocatie is in het omgevingsplan al bestemd voor voorzieningen voor de waterhuishouding. Bovendien gaat het om de bouw van een riviergebonden object langs de oever van de Nederrijn.

- Op basis van toetsing aan de omgevingsaspecten het plan geen nadelige effecten heeft voor het milieu en wordt er voldaan aan de instructieregels zoals opgenomen in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl).

De benodigde maatregelen worden zodanig ingepast dat de hoge gebiedswaarden van de omgeving behouden blijven. Op bepaalde thema's zoals water en klimaatadaptatie zorgt het project voor een verbetering, niet alleen rondom Wijk bij Duurstede maar ook verderop in de regio Utrecht. Tegelijkertijd worden er maatregelen genomen om een goed woon- en leefklimaat te waarborgen. Verder voldoet het project aan de wettelijke kaders van verschillende milieu- en omgevingsaspecten.

- Het algemeen belang dient.

Met de realisatie van het gemaal wordt de aanvoer van de Kromme Rijn klimaatbestendig en duurzaam, zodat onder bijna alle omstandigheden de waterbehoefte wordt geborgd voor het Kromme Rijngebied en de Stad Utrecht, alsmede de aanvoer voor de Vecht en de waterbeschikbaarheid voor de KWA vanuit het Amsterdam-Rijnkanaal. Voor verschillende sectoren is de aanvoer van zoet water van belang. Door de aanvoer van zoet water wordt droogteschade aan landbouw, natuur en infrastructuur voorkomen en verzilting wordt tegengegaan. Denk bijvoorbeeld aan de fruitteelt en natuurgebieden langs de Kromme Rijngebied of het doorspoelen van de grachten van Utrecht en de Vecht om de waterkwaliteit te borgen.

Bovenstaande laat zien dat er geen afbreuk gedaan wordt aan de bestaande, evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Er zijn geen belemmeringen voor de realisatie van het gemaal, de balgstuw en bijbehorende werken.

8 Bijlagen

Bijlage in DSO	Titel document	Uitvoerende partij
A	Archeologisch bureauonderzoek	RAAP
B	Cultuurhistorisch bureauonderzoek	RAAP
C	Verkennd bodemonderzoek	Diseo
D	Bureauonderzoek ontplofbare oorlogsresten	Sweco
E	Quick scan ecologie	Sweco
E	Oplegnotitie quick scan ecologie	Sweco
E	Nee tenzij toets NNN	Sweco
E	Voortoets Natura 2000	Sweco
F	Rapportage aanvullend onderzoek bever	Zoogdierenvereniging
G	Stikstofberekening	Bouwteam HDSR-DuraVermeer
G	Extra beoordeling	Bouwteam HDSR-DuraVermeer
G	Memo toelichting stikstofberekening	Bouwteam HDSR-DuraVermeer
H	Akoestisch onderzoek	Tauw
I	Verantwoording participatie verkenningsfase	HDSR
J	Verantwoording participatie planuitwerkingsfase	HDSR
1	Tekening bestaande situatie	Bouwteam HDSR-DuraVermeer
2	Tekening nieuwe situatie algemeen	Bouwteam HDSR-DuraVermeer
3	Overzichtstekening constructie uitstroom	Bouwteam HDSR-DuraVermeer
4	Overzichtstekening constructie gemaal	Bouwteam HDSR-DuraVermeer
5	Overzichtstekening constructie balg	Bouwteam HDSR-DuraVermeer
6	Ruimtelijke onderbouwing cultuurhistorie inclusief verbeelding	BoschSlabbers
7	Motivering buitenplanse omgevingsplanactiviteit ETFAL	Bouwteam HDSR-DuraVermeer

Bovenstaande documenten zijn met dezelfde naamgeving als bijlage toegevoegd in het DSO.